

Programmabegroting

2023

Inhoudsopgave

Algemeen.....	7
Inleiding	9
Algemeen.....	9
Gemeentelijke organisatie	10
Investeringsprogramma 2023-2026	10
Programmaplan.....	10
Tot slot.....	11
Samenstelling College & Portefeuilleverdeling	12
D. Blok.....	12
A.A.H. Swinkels.....	12
K.W.H.M. Kusters	12
W.M. van Doorn	13
J. Koppers-van der Krabben	13
Programma's	13
Griffier en Raad	14
J. Oostdijk	14
Gemeenteraad.....	14
Financiële begroting.....	15
Exploitatie.....	15
Structureel Meerjarenperspectief.....	16
Samenvatting.....	16
Toelichting belangrijkste mutaties na vaststelling kadernota 2023.....	17
Autorisatie en opzet begroting.....	20
Programmaplan.....	23
1. Fysiek domein.....	24
Financiën	24
Verschillenverklaring begroting 2023/2022.....	26
Investeringsposten	28
Toelichting	28
Rehabilitatie wegen.....	28
Bereikbaarheidsagenda.....	28
Aanleg bluswatervoorzieningen	29
Werkbudget en tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030	29

Vervangen speeltoestellen.....	29
Vervangingsinvestering groen.....	29
Onderhoud bomen advieskosten.....	29
Incidenteel onderhoud monumentale bomen.....	29
Onderhoud laanbomen.....	30
Verbonden Partijen.....	30
Indicatoren programma Fysiek domein.....	31
2. Sociaal domein.....	32
Financiën.....	32
Verschillenverklaring begroting 2023/2022.....	35
Toelichting.....	38
Indicatoren programma Sociaal domein.....	38
Verbonden Partijen.....	40
3. Bedrijfsvoering.....	41
Financiën.....	41
Verschillenverklaring begroting 2023/2022.....	43
Investeringsposten.....	44
Toelichting.....	44
Realiseren nieuwe gemeentewerf.....	44
Indicatoren programma Bedrijfsvoering.....	45
Verbonden Partijen.....	45
Paragrafen.....	46
Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	47
Kengetallen.....	55
Inleiding.....	55
Ad 1a. netto schuldquote.....	56
De netto schuldquote voor 2023 komt uit op 10 procent.....	56
Ad 1b. netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen.....	56
Ad 2. Solvabiliteitsratio.....	58
Ad 3. Grondexploitatie.....	59
Ad 4. Structurele exploitatieruimte.....	61
Ad 5. Belastingcapaciteit.....	62
Beoordelen samenhang kengetallen.....	62
Paragraaf: Lokale heffingen.....	64

Rioolheffing	66
Rioolaansluitrecht	66
De legesopbrengsten worden onderverdeeld in drie categorieën:	69
Woonlasten regionaal	70
Kwijtschelding/minimaregeling	71
Paragraaf: Verbonden partijen.....	72
Gemeenschappelijke regelingen	74
Stichtingen en verenigingen.....	87
Vennootschappen en coöperaties	88
Paragraaf: Onderhoud kapitaalgoederen.....	89
Onderhoud Riolering.....	91
Onderhoud Groen	93
Onderhoud Gebouwen.....	94
Onderhoud Wegen.....	95
Paragraaf: Bedrijfsvoering.....	99
Algemeen.....	99
Organisatie	99
Informatisering, automatisering en digitalisering.....	100
Regionale samenwerking	101
Paragraaf: Financiering.....	103
De gemeenteraad.....	103
College van B&W.....	103
Corporate treasury	103
Samenvatting.....	103
Gemeentefinanciering.....	103
Risicobeheer	104
Koersrisicobeheer.....	104
Renterisicobeheer	104
Kasgeldlimiet	104
Algemeen.....	104
Situatie Someren	104
Renterisiconorm.....	105
Algemeen.....	105
Situatie Someren	105

Treasury.....	105
Schatkistbankieren	105
Beleidskader derivaten.....	105
Renteschema	107
Paragraaf: Grondbeleid	108
Wat willen we bereiken?.....	108
Wat doen we hiervoor?.....	109
Raming opbrengsten en bouw- en woonrijp maken.....	109
Wat mag het kosten?	111
Resultaat grondexploitatie in de gemeente Someren.....	111
Grondverkooprijzen	112
Paragraaf: Wet open overheid	114
Financiën	115
Samenvattend overzicht van baten en lasten.....	117
Presentatie structureel begrotingsaldo	118
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	120
Saldo financieringsfunctie	120
Post onvoorzien.....	120
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	121
1) Extra onderhoud monumentale bomen	122
2) Onderhoud laanbomen.....	122
3) Onderhoud bomen advieskosten.....	122
Incidentele baten en lasten per programma	123
Bijlagen	126
Geprognosticeerde balans	127
Overzicht lasten en baten per taakveld	128
EMU-saldo	130
Uitgangspunten begroting 2023 - 2026	131
Verloop van reserves en voorzieningen	133
A Algemene reserves.....	136
Bestemmingsreserves	137
Voorzieningen	139
De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume .	140
Subsidies.....	141

Investeringsprogramma	142
Lopende Investeringsprojecten.....	143

Algemeen

Inleiding

Algemeen

In het jaar 2022 zijn onze inwoners naar de stembus geweest voor de gemeenteraadsverkiezingen. In juli is er een nieuwe coalitie gevormd. Tot die tijd is er een demissionair college geweest. Na de zomervakantie wordt het nieuwe coalitieakkoord uitgewerkt in een College Werk Programma. Daarna is het pas mogelijk om een financiële vertaling te maken.

Dit is de reden dat er een programmabegroting 2023 voor u ligt, met uitsluitend wettelijk bepaalde ontwikkelingen of ontwikkelingen conform bestaand beleid.

Met een eerste begrotingswijziging 2023 zal het programmaplan, aan de hand van het College Werk Programma, geactualiseerd worden. De bijbehorende investeringskredieten worden dan ook meegenomen.

De Raad heeft op 23 juni 2022 de Kadernota 2023 vastgesteld. In de kadernota waren de uitgangspunten opgenomen voor het opstellen van een sluitende begroting 2023. Deze uitgangspunten zijn in deze begroting opgenomen onder de Bijlagen.

De opdracht voor een sluitende begroting voor het boekjaar 2023 is aan de ene kant eenvoudiger dan voorgaand jaar als gevolg van een hoger bedrag aan Algemene Uitkering.

Aan de andere kant moet de financiële vertaling van het coalitieprogramma nog worden verwerkt en is er de grote onzekerheid in de wereld om ons heen.

Inmiddels is bekend dat bij de herijking van het gemeentefonds de gemeente Someren aan de positieve kant van de streep zit, waardoor we jaarlijks een hoger bedrag via de Algemene Uitkering verkrijgen. Daarnaast geeft de Meicirculaire een positief beeld. De eerder ontstane onzekerheden over de financiële bijdragen vanuit het Rijk zijn verminderd voor de jaren 2023-2025. Vanaf 2026 is er echter sprake van een "ravijnjaar", doordat het Rijk de opschalingskorting dan niet meer compenseert. Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssytematiek vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet in de Septembercirculaire 2022 éénmalig extra gelden in 2026 beschikbaar.

Bovenstaande heeft tot gevolg dat voor de korte termijn (tot en met 2025) financiële middelen in ruime mate beschikbaar zijn, maar gelet op de lagere Algemene Uitkering in 2026 is de structurele ruimte vanaf 2026 beperkter.

Hierdoor zullen we moeten werken aan onze wendbaarheid. We hebben inmiddels ervaren dat vanwege de snel veranderde omgeving en het feit dat we voortdurend geconfronteerd worden met wereldwijde gebeurtenissen, die zorgen voor grote onzekerheden, een ontwerpbegroting bij vaststelling alweer achterhaald is.

Gemeentelijke organisatie

Binnen de gemeentelijke organisatie is het hybride werken grotendeels ingevoerd. Verder blijven we kijken naar hoe de organisatie beter ondersteund kan worden en wat er benodigd is om voorbereid te zijn op de toekomst.

We streven er naar om de inwoner van Someren zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. De verbetering van onze dienstverlening en de uitvoering van het aantal taken staan niet stil. Hierdoor is inzet van gekwalificeerd personeel noodzakelijk. We vinden het daarom belangrijk om te investeren in onze medewerkers zodat zij zich blijvend kunnen ontwikkelen. Aantrekkelijk werkgeverschap blijft hoog in het vaandel staan. Aanpassingen in het loongebouw zijn daar ook een onderdeel van.

Investeringsprogramma 2023-2026

Het investeringsprogramma behorende bij deze begroting is summier en toont de meerjarig opgenomen investeringen van het voorgaande investeringsprogramma, de wettelijk verplichte investeringen en de investeringen voortvloeiend uit bestaand beleid.

Investeringsprogramma's die voortvloeien uit het nieuwe coalitieprogramma zullen meegenomen worden in de eerste begrotingswijziging 2023.

Programmaplan

Om de programma-indeling beter aan te laten sluiten aan de ingestelde raadscommissies is voor de volgende raadsperiode het programmaplan van de gemeente Someren gewijzigd van vijf programma's naar drie programma's:

01 Fysiek domein

02 Sociaal domein

03 Bedrijfsvoering

Tot slot

Deze begroting 2023 legt een basis waarbij rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen zoals deze nu (september 2022) bekend zijn. Er is nog geen rekening gehouden met de mogelijke wensen, volgend uit het nieuwe College Werkprogramma. Tevens zijn mogelijke negatieve scenario's als gevolg van de ontstane crisissen en de lagere Algemene Uitkering vanaf 2026 niet meegenomen. Dit brengt de noodzaak met zich mee om voor de lange termijn behoedzaam te begroten.

Wij bedanken iedereen voor hun inbreng bij het opstellen van deze begroting.

De begroting 2023 van de gemeente Someren zal na vaststelling als pdf-document beschikbaar zijn op onze website www.someren.nl. Tussentijdse aanpassingen gedurende het jaar worden niet in deze versie verwerkt.

Burgemeester en wethouders van Someren,

De secretaris,

De burgemeester,

J. Koppers-van der Krabben D. Blok

Samenstelling College & Portefeuilleverdeling

D. Blok

Burgemeester

Portefeuille

- Burgerzaken en algemeen bestuur
- Integriteit
- Openbare orde en Veiligheid
- Communicatie
- Externe betrekkingen en (regionale) samenwerking
- Integrale handhaving en handhavingsbeleid

A.A.H. Swinkels

Wethouder en 1e loco-burgemeester

Portefeuille

- Beheer buitenruimte
- Economische zaken
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Verenigings- en vrijwilligersbeleid
- Verkeer en mobiliteit
- Volkshuisvesting
- Vrijtijdseconomie

K.W.H.M. Kusters

Wethouder en 2e loco-burgemeester

Portefeuille

- Beheer gemeentelijke gebouwen
- Financiën
- Grond- en vastgoedbeleid
- ICT
- Maatschappelijke zorg
- Volksgezondheid en sport
- Welzijn en doelgroepenbeleid

W.M. van Doorn

Wethouder en 3e loco-burgemeester

Portefeuille

- Grondstoffen
- Beheer water en riool
- Energietransitie
- Kunst en cultuur
- Natuur en milieu
- Onderwijs
- Participatiewet, werk en inkomen
- Personeel en organisatieontwikkeling

J. Koppers-van der Krabben

Gemeentesecretaris / Algemeen directeur

Taken

- Leidt de gemeentelijke organisatie, inspireert het management en zorgt er als goed werkgever voor dat medewerkers optimaal kunnen presteren.
- Ondersteunt en adviseert het college van B&W en vertaalt politieke ambities in uitvoerbare plannen. Is de schakel tussen wat het bestuur wil en de organisatie kan.

Programma's

• Duurzaamheid:	coördinerend wethouder Van Doorn
• Implementatie Omgevingswet:	coördinerend burgemeester Blok
• Inclusiviteit:	coördinerend wethouder Kusters
• Klimaatadaptatie:	coördinerend wethouder Swinkels

Griffier en Raad

J. Oostdijk

Griffier

Taken

- ondersteuning van de gemeenteraad
- eerste adviseur aanwezig bij de vergaderingen van de raad, de commissies en het presidium
- schakel tussen raad en college en de ambtelijke organisatie
- bewaken democratische proces
- aanspreekpunt voor vragen over de gemeenteraad en de raadsleden

Gemeenteraad

- Bij heel veel beslissingen in en over Someren is de gemeenteraad betrokken
- U kunt invloed uitoefenen op de raad door in te spreken tijdens de commissievergadering of raadsleden persoonlijk te benaderen. U kunt contact opnemen met de raad via de griffier
- De Somerense gemeenteraad bestaat uit 17 raadsleden
- Informatie over de gemeenteraad vindt u op het [overzicht raadsleden](#) te vinden op de website van de gemeente

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 hebben onderstaande zetels opgeleverd.

Partij	Aantal zetels
Gemeenschapslijst	6
CDA Someren	4
Wij zijn Someren / VVD	3
LSH	2
PvdA	1
Leefbaar Someren	1

Financiële begroting

Exploitatie

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van het exploitatiesaldo in de jaren 2021-2026 weergegeven. Verslagleggingsjaar 2021 toont de werkelijke resultaten, 2022 de begrote resultaten na wijziging en 2023 tot en met 2026 de begrote resultaten. Tevens is de voorgeschreven uitsplitsing aangegeven van incidentele en structurele lasten. De begroting 2023-2026 laat een sluitend meerjarig financieel perspectief zien, dat voldoet aan de voorwaarden van de provincie. Voor goedkeuring door de provincie dient de begroting namelijk meerjarig structureel sluitend te zijn.

Resultaten begroting 2023	Rek 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	64.098	57.295	55.311	54.981	51.123	50.483
Baten	-64.049	-55.147	-54.615	-55.977	-53.265	-52.125
Resultaat voor bestemming	48	2.148	696	-996	-2.142	-1.641
Onttrekkingen aan reserves	-2.106	-5.185	-1.504	-1.114	-884	-743
Toevoegingen aan reserves	2.057	397	394	123	41	1.908
Mutaties reserves	-49	-4.788	-1.110	-991	-843	1.166
Totaal resultaat	0	-2.640	-414	-1.988	-2.985	-476
Incidentele posten		-1.262	-117	-62	-46	-61
Totaal structureel begrotingsresultaat (- = positief)	0	-1.378	-297	-1.926	-2.939	-415

Bedragen x € 1.000

In onderstaande tabel wordt het exploitatiesaldo gesplitst per programma.

Resultaten per programma	2023	2024	2025	2026
Programma 1 Fysiek domein				
Lasten	19.805	20.080	16.439	16.312
Baten	-11.658	-12.287	-8.602	-10.260
Onttrekkingen aan reserves	-606	-498	-424	-347
Toevoegingen aan reserves	387	116	34	1.902
Totaal Programma 1 Fysiek domein	7.299	7.356	7.447	7.605
Programma 2 Sociaal domein				
Lasten	23.541	23.922	24.044	24.036
Baten	-4.429	-4.356	-4.379	-4.379
Onttrekkingen aan reserves	-317	-301	-298	-277
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Totaal Programma 2 Sociaal domein	18.794	19.265	19.368	19.380
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Lasten	11.885	10.979	10.640	10.136
Baten	-37.818	-39.280	-40.285	-37.486
Onttrekkingen aan reserves	-582	-315	-162	-118
Toevoegingen aan reserves	7	7	7	7
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering	-26.507	-28.609	-29.800	-27.461
Totaal begrotingsresultaat (- = positief)	-414	-1.988	-2.985	-476

Bedragen x € 1.000

Structureel Meerjarenperspectief

Samenvatting

Voor het incidentele resultaat 2023 wordt verwezen naar het hoofdstuk Financiën onder '[Incidentele baten en lasten per taakveld](#)'. Binnen de programma's worden per taakveld de meest verklarende verschillen tussen de begroting 2022 en begroting 2023 genoemd.

Onderstaand wordt in hoofdlijnen de ontwikkeling van het structurele begrotingsaldo gepresenteerd.

+ = nadelen op de exploitatie, - = voordelen op de exploitatie

	2023	2024	2025	2026
Resultaat Programmabegroting 2022 jaarschijf 2023 (negatief)	39	456	455	455
Waarvan incidenteel	-52	-51	-54	-54
Structureel resultaat Programmabegroting 2022 jaarschijf 2023	91	507	509	509
Mutaties Kadernota 2023	-227	-1.875	-2.814	-90
Geprognostiseerd Resultaat Kadernota	-136	-1.367	-2.305	419
Moties en amendementen				
Motie Kadernota 2023: eenmalige correctie OZB 5%	218			
Motie Kadernota 2023: norm bijzondere bijstand minimaregeling van 110% naar 120%	60	60	60	60
Kadernota 2023 inclusief moties	142	-1.307	-2.245	479
Belangrijkste mutaties na vaststelling kadernota 2023				
Algemene uitkering o.b.v. meicirculaire 2022	-1.966	-1.477	-1.276	-1.247
Vrijval volumedeel uit accres stelpost	-368	-487	-538	-390
Vervallen stelpost extra rijksbijdrage jeugdzorgmiddelen	795	746	688	688
Claims op algemene uitkering	1.406	799	584	87
Inzet stelpost prijsindexatie goederen/diensten en subsidies uit Kadernota 2023	-931	-931	-931	-931
Inzet stelpost voor salarismaatregelen uit kadernota 2023	-737	-737	-737	-737
Salarissen personeel	577	577	577	577
Subsidieverstrekking	127	233	230	223
GR Peelgemeenten uitvoerings- en zorgkosten	199	199	199	199
Hogere post onvoorzien opgenomen	184	184	184	184
Kapitaallasten (herijking + nieuwe kapitaallasten)	-129	-35	119	210
Energielasten (gas en elektriciteit)	43	41	38	38
Opbrengst belastingen (toeristen- en hondenbelasting)	33	-14	-14	-14
Overige kleine mutaties per saldo	211	221	136	158
Totaal mutaties na kadernota	-556	-681	-740	-955
Waarvan incidenteel	-65	-11	8	-7
Begrotingssaldo 2023 - 2026 (positief)	-414	-1.988	-2.985	-476
Begroting incidenteel 2023 - 2026 (positief)	-117	-62	-46	-61
Begroting structureel 2023 - 2026 (positief)	-297	-1.926	-2.939	-415

Bedragen x € 1.000

Toelichting belangrijkste mutaties na vaststelling kadernota 2023

Algemene uitkering

De mutaties zijn gebaseerd op de meicirculaire 2022. Taakstellingen in de meicirculaire zijn zoveel als mogelijk bij de desbetreffende taakvelden verwerkt, dan wel opgenomen als stelpost.

Vrijval volumedeel uit accres stelpost

Tussen het ministerie van binnenlandse zaken en de VNG is afgesproken om het volume-accres van het gemeentefonds vast te zetten voor de jaren 2022 tot en met 2025. Met deze maatregel kan de stabiliteit van het accres verbeteren. Het accres wordt wel blijvend gecorrigeerd met ontwikkeling van de lonen en prijzen op basis van de ramingen van het Centraal Planbureau. Dit leidt tot een structureel voordeel in 2023 tot en met 2026.

Vervallen stelpost rijksbijdrage jeugdzorg middelen

Deze stelpost komt te vervallen omdat deze middelen reeds in de algemene uitkering opgenomen zijn. Deze stelpost was opgenomen in de programmabegroting van 2022-2025. De vervallen stelpost rijksbijdrage jeugdzorg middelen valt weg tegen bovengenoemde algemene uitkering.

Claims op algemene uitkering

Het rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten binnen het sociaal domein. Dit heeft betrekking op eigen bijdrage huishoudelijke hulp, extra capaciteit boa's, inburgering leefbaarheidstoets, jeugdzorg, participatie, robuust rechtbeschermingssysteem, systeemleren en voogdij18+. Aangezien nieuw beleid nog niet verwerkt is in de begroting zijn deze claims opgenomen in een stelpost.

Inzet stelpost prijsindexatie

In de kadernota 2023 is een stelpost opgenomen van € 800.000 voor de geïndexeerde prijzen van goederen en diensten, een stelpost voor prijsindexatie van € 65.000 en een stelpost van € 66.000 voor subsidiebudgetten. Deze stelpost is bij de opmaak van de meerjarenbegroting ingezet om budgetten op te hogen en wordt hier volledig afgeraamd.

Inzet stelpost salarismaatregelen

In het Overdrachtsdocument 2022 en de Kadernota 2023 is in totaal € 737.000 beschikbaar gesteld in de vorm van een stelpost voor salarismaatregelen. Deze stelpost is bedoeld om loonstijgingen als gevolg van cao-wijzigingen op te kunnen vangen en zal wegvallen tegen de daadwerkelijk geraamde Personele lasten in de begroting 2023 (zie onderstaande post). Het verschil met onderstaande post wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de, in het overdrachtsdocument opgenomen salarisstijging, per abuis nogmaals meegenomen was in de Kadernota 2023.

Salarissen Personeel

De totale salariskosten stijgen met € 577.000 als gevolg van loonsverhogingen door cao-wijzigingen en formatie-uitbreidingen. In de Begroting 2023 is rekening gehouden met extra formatie bij de teams Ruimtelijke Ontwikkeling en Vergunningen: een senior bouwplantoetsers en administratieve en juridische capaciteit.

Subsidieverstreking

Er wordt vanaf 2023 structureel meer subsidie uitgekeerd. Conform de Kadernota 2023 is de subsidieverstreking aan diverse welzijnsinstellingen bijgesteld.

GR Peelgemeenten uitvoerings- en zorgkosten

Aan de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten worden twee soorten bijdragen vergoed. Enerzijds de uitvoeringskosten. Deze kosten zijn gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in de begroting van de GR. Daarnaast worden ook zorgkosten betaald. Deze zijn begroot op basis van de verstrekte prognose van de GR Peelgemeenten.

Hogere post onvoorzien opgenomen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeentes een post op dienen te nemen voor onvoorziene lasten. Vanaf 2023 wordt er totaal € 400.000 opgenomen als onvoorzien. Dit is een toename van € 184.000 t.o.v. 2022, in verband met de hoge inflatiecijfers.

Kapitaallasten

In 2023 en 2024 is er een voordeel op de kapitaallasten. Dit wordt veroorzaakt door herijking van de activa die resulteren in opschorting van de kapitaallasten. Daarnaast zijn er kapitaallasten opgenomen van nieuwe investeringen vanuit bestaand beleid. Dit zijn investeringen die al eerder meerjarig zijn vastgesteld waarvan het investeringsbedrag gewijzigd is. Vanaf 2025 ontstaat een nadelige mutatie voor de begrote kapitaallasten.

Energielasten

De lasten voor stroom en gas zijn gestegen door de ontwikkelingen op de energiemarkt.

Opbrengst belastingen

De opbrengst van de hondenbelasting stijgt met € 14.000 vanaf 2023 omdat het aantal geregistreerde honden is toegenomen. Door de verwachte toename van het aantal vakantiewoningen en verhoging van het tarief is vanaf 2021 de begrote opbrengst toeristenbelasting verhoogd. Deze verhoging blijkt echter te optimistisch te zijn, het effect van corona speelt hierbij een rol. Voor 2023 is daarom de begrote opbrengst € 47.000 lager dan oorspronkelijk is geraamd.

Autorisatie en opzet begroting

Autorisatie begroting 2023

Met het vaststellen van de begroting 2023 autoriseert de gemeenteraad het college van Burgemeester en Wethouders (voortaan college) voor het realiseren van de baten en lasten per programma. Daarnaast wordt het college geautoriseerd voor het investeringsbudget per programma, inclusief bijbehorende mutaties in reserves.

Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van het betreffende programma. Over deze uitvoering legt het college verantwoording af aan de raad middels de zomernota, de bestuursrapportages en de jaarstukken.

De raad stelt de begroting als geheel vast.

Opzet begroting (leeswijzer)

Het programmaplan van de gemeente Someren bestaat uit drie programma's:

- 01 Fysiek domein
- 02 Sociaal domein
- 03 Bedrijfsvoering

Normaliter worden de programma's conform onderstaande tabel gevuld. Echter door de late vorming van de nieuwe coalitie en het ontbreken van een College Werk Programma is besloten om per programma een algemene toelichting op te nemen in plaats van de drie W-vragen. De speerpunten en doelstellingen zullen vervolgens, op grond van het nieuwe College Werk Programma, via de eerste Begrotingswijziging 2023 geactualiseerd worden.

Bij ieder programma worden per speerpunt de volgende onderdelen in beeld gebracht
Wat willen we bereiken?
Hieronder wordt de doelstelling opgenomen.
Wat gaan we hiervoor doen?
Hieronder worden de activiteiten voor 2023 opgenomen, inclusief de dekking (regulier of een IP).
Wanneer zijn we tevreden?
Hier staat wanneer we tevreden zijn met het resultaat.
Financiën
In deze begroting zijn de realisatiecijfers van de jaarrekening 2021 verwerkt. In de ramingen van het jaar 2022 zijn de begrotingswijzigingen tot en met de Zomernota 2022 opgenomen.

Prestatie-indicatoren

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (voortaan BBV) wordt een basis set van beleidsindicatoren in de begroting opgenomen, aan te vullen met eigen indicatoren. Hiermee wordt de raad beter in staat gesteld te sturen op de gewenste maatschappelijke effecten. Tevens wordt de vergelijkbaarheid met andere gemeenten mogelijk gemaakt. De opgenomen gegevens zijn ontleend aan landelijk beschikbare bronnen.

Gemeente Someren werkt vooralsnog alleen met de voorgeschreven set indicatoren. Presentatie geschiedt in de begroting en in de jaarstukken. De indicatoren van het gemeentelijk domein worden tevens digitaal beschikbaar gesteld op de website www.waarstaatjegemeente.nl. Het betreft een groeimodel.

Paragrafen

Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren. In dit hoofdstuk zijn de onderstaande paragrafen opgenomen:

<u>1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing</u>
In deze paragraaf geeft de gemeente aan hoe robuust de begroting is wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Hierin zijn ook de voorgeschreven kengetallen verwerkt zoals deze in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen.
<u>2. Lokale heffingen</u>
Deze paragraaf geeft een beeld van het beleid op alle heffingen, de inkomsten daaruit en de effecten voor burgers en bedrijven.
<u>3. Verbonden partijen</u>
In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze (beleidsmatig en financieel) de gemeente verbonden is met externe partijen om bepaalde beleidsdoelen te verwezenlijken.
<u>4. Onderhoud kapitaalgoederen</u>
Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van het beleid en het beheer en onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen (wegen, riolering, gebouwen en dergelijke).
<u>5. Bedrijfsvoering</u>
Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Het college maakt met deze beschrijving inzichtelijk dat er doelmatig, doeltreffend en klantgericht wordt gewerkt aan de uitvoering van de programma's.
<u>6. Financiering</u>
Deze paragraaf geeft weer hoe de treasuryfunctie van de gemeente is ingericht.
<u>7. Grondbeleid</u>
Deze paragraaf geeft de visie aan op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de programmadoelen, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting en economische ontwikkelingen.
<u>8. Wet open overheid</u>
Deze paragraaf geeft een hoe de gemeente invulling geeft aan de Wet open overheid die per 2022 is ingegaan als opvolger van de Wet Openbaarheid Bestuur.

Programmaplan

In de verschillenanalyse worden per taakveld de afwijkingen tussen de begroting 2023 en 2022 toegelicht. Dat gebeurt alleen voor de belangrijkste mutaties, dat wil zeggen mutaties met voldoende materieel en/of politiek belang. Bij een afwijking per taakveld kleiner dan € 10.000 wordt geen verklaring gegeven.

1. Fysiek domein

Het programma Fysiek domein bestaat uit een breed takenpakket, gericht op de planning, ontwikkeling en inrichting, het beheer en het toezicht van de fysieke leefomgeving van onze gemeente. Het omvat ruimtelijk ordening, gebiedsontwikkeling, infrastructurele werken, verkeersplanning, rioolbeheer, afvalverwerking, openbare verlichting, groenvoorzieningen, bouw- en woningtoezicht, openbare orde en veiligheid, wonen en vergunningverlening.

Betrokkenen binnen het fysieke domein zijn burgers, bedrijven, overheden en diverse maatschappelijke actoren (zoals milieuorganisaties, projectontwikkelaars en architecten).

Beleidskeuzes op dit gebied beïnvloeden de aantrekkingskracht van burgers, bedrijven en toeristen met betrekking tot wonen, leven, ondernemen en vrije tijd.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn.

Nr.	Taakveld omschrijving	Jaarrek.	Begroting				
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
		<i>Bedragen x 1.000</i>					
Lasten		22.506	21.197	19.805	20.080	16.439	16.312
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.194	1.242	1.305	1.305	1.292	1.292
1.2	Openbare orde en veiligheid	941	1.030	985	990	997	997
2.1	Verkeer en vervoer	2.957	3.072	3.560	3.599	3.688	3.772
3.1	Economische ontwikkeling	302	573	239	239	239	226
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	399		371	1.366		
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	9	10	8	8	8	8
3.4	Economische promotie	473	573	470	470	470	398
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.757	1.899	1.894	1.931	1.966	1.965
7.2	Riolering	1.241	1.193	1.223	1.264	1.350	1.405
7.3	Afval	1.737	1.912	1.981	2.051	2.051	2.051
7.4	Milieubeheer	1.399	1.503	1.324	1.324	1.324	1.324
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.843	2.772	519	519	519	519
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	7.498	4.648	5.160	4.264	1.787	1.607
8.3	Wonen en bouwen	756	770	765	748	748	748
Baten		-14.982	-11.658	-12.287	-12.342	-8.602	-10.260
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-67	-66	-66	-66	-66	-66
1.2	Openbare orde en veiligheid	-16	-9	-9	-14	-14	-14

2.1	Verkeer en vervoer	-238	-182	-163	-168	-161	-153
3.1	Economische ontwikkeling	-14					
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-860		-573	-787		
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-20	-21	-21	-21	-21	-21
3.4	Economische promotie	-243	-251	-319	-367	-367	-367
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-163	-396	-286	-311	-311	-311
7.2	Riolering	-1.944	-1.708	-2.004	-2.057	-2.189	-2.165
7.3	Afval	-2.686	-2.661	-2.523	-2.523	-2.523	-2.523
7.4	Milieubeheer	-241	-382	-7	-7	-7	-7
8.1	Ruimte en leefomgeving	-247	-245	-245	-245	-245	-245
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-7.097	-4.745	-5.070	-4.775	-1.698	-3.389
8.3	Wonen en bouwen	-1.144	-991	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Saldo	7.524	9.539	7.518	7.738	7.837	6.051
	Onttrekking aan reserve	-1.853	-3.164	-606	-498	-424	-347
	Toevoeging aan reserve	2.929	390	387	116	34	1.902
	Saldo	1.076	-2.773	-219	-382	-390	1.554
	Totaal	8.600	6.766	7.299	7.356	7.447	7.605

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

[vraagbaakiv3gemeenten](#)

Bedragen x 1.000

Taakveld	Saldo per taakveld				
	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Vershil 2022/2023	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.127	1.176	1.239	-63
1.2	Openbare orde en veiligheid	925	1.021	977	44
2.1	Verkeer en vervoer	2.720	2.890	3.397	-507
3.1	Economische ontwikkeling	288	573	239	334
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-460		-202	202
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-12	-11	-13	2
3.4	Economische promotie	230	321	151	170
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.595	1.503	1.608	-105
7.2	Riolering	-704	-514	-781	267
7.3	Afval	-949	-749	-542	-207
7.4	Milieubeheer	1.157	1.121	1.317	-196
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.596	2.527	274	2.253
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	400	-97	89	-187
8.3	Wonen en bouwen	-388	-221	-235	14
	RESERVEP1 Mutaties reserves prog. 01	1.076	-2.773	-219	-2.555
	Totaal	8.600	6.766	7.299	-533

Verschillenverklaring begroting 2023/2022

Taakveld	Omschrijving	Verschillenverklaring
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	De structurele verhoging van de bijdrage aan de Veiligheidsregio is geïndexeerd (nadeel € 39.000). De incidentele verhoging in 2023 en 2024 wordt gedekt uit de reserve Corona gelden (nadeel € 14.000). Overige mutaties (nadeel € 10.000)
1.2	Openbare orde en veiligheid	Door verschuiving tussen de taakvelden zijn de doorberekende kosten vanuit de directe teams lager dan in 2022 (voordeel € 44.000).
2.1	Verkeer en vervoer	Door verschuiving tussen de taakvelden zijn de doorberekende kosten vanuit de directe teams lager dan in 2022 (voordeel € 86.000). De kapitaallasten voor investeringen in wegen zijn in 2023 ten opzichte van 2022 hoger (nadeel € 435.000). Ook de dotatie in de voorziening wegen is in 2023 hoger dan in 2022 (nadeel € 122.000). Als gevolg van het nieuwe kostendekkingsplan zal de dotatie in de voorziening nog bijgesteld worden voor 2023. Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 124.000). Hogere lasten voor straatreiniging en onkruidbestrijding (nadeel € 63.000). Hogere lasten verkeersveiligheid inzake onderzoek en tijdelijk personeel (nadeel € 28.000). Lagere legesopbrengsten nutsbedrijven (nadeel € 35.000). Overige mutaties (nadeel € 34.000).
3.1	Economische ontwikkeling	Door verschuiving tussen de taakvelden zijn de doorberekende kosten vanuit de directe teams hoger dan in 2022 (nadeel € 14.000). Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 362.000). Overige mutaties (nadeel € 14.000).
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Het afsluiten van het bedrijvencomplex Witvrouwenbergweg in 2023 leidt tot een voordeel van € 202.000. Dit voordeel wordt gestort in de reserve Grondbedrijf en heeft geen invloed op het exploitatieresultaat.
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Geen verschillen groter dan € 10.000.
3.4	Economische promotie	Door verschuiving tussen de taakvelden zijn de doorberekende kosten vanuit de directe teams hoger dan in 2022 (nadeel € 71.000). In 2023 zijn de baten van de toeristenbelasting hoger dan in 2022 als gevolg van een stijging van het aantal overnachtingen door de realisatie van twee nieuwe vakantieparken (voordeel € 68.000). Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 177.000). Overige mutaties (nadeel € 4.000).
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	De doorberekende kosten vanuit de directe teams zijn hoger dan in 2022 (nadeel € 54.000). De afschrijvingslasten in 2023 zijn hoger dan in 2022 (nadeel € 95.000). De opbrengst vanuit de bosverkopen is in 2023 lager dan in 2022 (nadeel € 125.000). De kosten voor onderhoud van de bossen zijn hoger en de onderhoudskosten voor waterlossingen zijn lager dan in 2022 (nadeel per saldo € 63.000). De lasten voor plantsoenen en parken en voor speeltuinen zijn hoger dan in 2022 als gevolg van investeringen (nadeel € 17.000). De subsidie die wij ontvangen van Stichting Bosgroep is in 2023 hoger dan in 2022 (voordeel € 15.000). Overige verschillen per saldo (voordeel € 4.000).
7.2	Riolering	Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is in 2020 voor het laatst opgesteld en gaat dus uit van prijspeil 2020. Op met name de budgetten voor personeel (interne medewerkers) en materieel (onderhoud) zien we voor de Begroting 2023 tekorten ontstaan als we uitgaan van het huidige vastgestelde GRP. Om beter aan te kunnen sluiten bij de werkelijkheid zijn de budgetten in het GRP geïndexeerd. Dit heeft geleid tot extra kosten die opgevangen worden door de rioolheffing te verhogen en eveneens de inzet vanuit de voorziening GRP. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen - Riolerling wordt dit onderdeel verder toegelicht.
7.3	Afval	In de begroting 2023 zijn de bijdragen aan de BSOB en de gemeenschappelijke regeling Blink verwerkt. Blink heeft een eerste begrotingswijziging doorgevoerd voor 2023 die overgenomen is in de begroting. De overige budgetten van afval zullen in het najaar bekeken worden en in de raadsvergadering van december zal een voorstel gedaan worden voor het tarief afvalstoffenheffing voor het jaar 2023.
7.4	Milieubeheer	De doorberekende kosten vanuit de directe teams zijn hoger dan in 2022 (nadeel € 17.000). De bijdrage aan de ODZOB is in 2023 hoger dan in 2022 (nadeel € 158.000). Lagere investeringsopbrengsten dan in 2022 (nadeel € 21.000).
8.1	Ruimte en leefomgeving	De doorberekende kosten vanuit de directe teams zijn hoger dan in 2022 (nadeel € 74.000). In 2023 is de incidentele inzet van personeel voor bestemmingsplannen komen te vervallen (voordeel € 200.000). Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 2.127.000).

8.2	Grondexploitaties (niet-bedrijventerreinen)	Het doorschuiven van het afsluiten van woningbouwcomplex Waterdael III van 2023 naar 2024 leidt in 2023 tot een nadeel van € 166.000. De verwachting is nu dat het complex Waterdael III in 2024 positief afsluit met € 109.000. In de Zomernota 2022 is extra budget bijgeraamd voor personele lasten voor het opstellen van de Nota Kostenverhaal en extra inhuur deskundigen. In het investeringsprogramma is een PM post opgenomen voor het inhuren van een planeconoom; dit is financieel gezien nog niet verwerkt in de Begroting 2023. Vanaf 2023 is rekening gehouden met een onttrekking van jaarlijks € 50.000 uit de reserve Grondbedrijf. Deze € 50.000 kan ingezet worden voor kosten die gemaakt worden na het afsluiten van een grondexploitatie, zogenaamde nazorgkosten voor bijvoorbeeld voor groen. De kosten en opbrengsten van taakveld 8.2 worden volledig gedekt uit de Reserve grondbedrijf.
8.3	Wonen en bouwen	De doorberekende kosten vanuit de directe teams zijn hoger dan in 2022 (nadeel € 50.000). Vanuit Spoor 2 is de sloop van een pand doorgeschoven van 2022 naar 2023 (nadeel € 17.000). De kosten voor de software-applicatie voor bouw- en woningtoezicht in 2023 zijn lager dan in 2022 omdat we tijdens de overgang naar een nieuw pakket in 2022 tijdelijk dubbele lasten hadden (voordeel € 22.000). De opbrengsten aan bouwvergunningen zijn in 2023 hoger dan in 2022 (voordeel € 59.000).

Investeringsposten

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van alle lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid voor het programma Fysiek domein. Nieuwe investeringen voor 2023 e.v. zijn niet in dit overzicht opgenomen; het investeringsprogramma voor 2023 wordt in een separaat voorstel opgenomen als onderdeel van de eerste begrotingswijziging 2023, waarin het programmaplan wordt geactualiseerd aan de hand van het nieuwe College Werk Programma.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden uit de reserve gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2023	2024	2025	2026
Programma 1. Fysiek domein						
2.1	Rehabilitatie wegen *	25	2.318	2.335	2.346	2.357
2.1	Bereikbaarheidsagenda *	25	43	43	43	43
1.1	Aanleg bluswatervoorzieningen	25	PM			
3.4	Werkbudget toeristische beleidsnota 2030		30	30	30	
3.4	Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030		43	43	43	
5.7	Vervangen speeltoestellen *	10	70	40	30	50
5.7	Vervangingsinvestering groen *	25	308	341	493	500
5.7	Onderhoud bomen advieskosten				20	
5.7	Incidenteel onderhoud monumentale bomen *		35	35	35	35
5.7	Inhaalslag onderhoud laanbomen *		10	10	10	10
Totaal programma			2.857	2.876	3.049	2.995

* Bedragen x € 1.000

* Bestaande IP waarvan bedrag geïndexeerd is.

Toelichting

Rehabilitatie wegen

Op basis van het Kostendekkingsplan Wegen 2021 is in beeld gebracht welk bedrag jaarlijks (in theorie) nodig is voor de rehabilitatie van wegverharding. De reeds aangevraagde investeringen zijn geïndexeerd met een percentage van 11,7% (op basis van de index Grond-, Weg- en Waterbouw van het CBS) om het kwaliteitsniveau van de wegen te kunnen behouden. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw kostendekkingsplan met bijbehorende nieuwe investeringen.

Bereikbaarheidsagenda

In MRE verband wordt gewerkt aan een bereikbaarheidsagenda als gezamenlijke strategie voor mobiliteit in de periode 2016-2030. In het kader van de bereikbaarheidsagenda wordt gewerkt aan generieke maatregelen (voor alle regiogemeenten), relatiegerichte maatregelen en maatregelen gerelateerd aan provinciale wegen. Voor 2026 is, net als in voorgaande jaren, een bedrag van € 43.000 opgenomen.

Aanleg bluswatervoorzieningen

Door sanering van waterleidingen komen er steeds minder brandkranen terug. Op voorhand zal geïnventariseerd moeten worden waar vrijwillig bluswatervoorzieningen zijn aangelegd en waar bestaande alternatieven gebruikt kunnen worden. Zijn er geen alternatieven dan zal, na een risico inventarisatie, openbaar bluswater mogelijk aangelegd moeten worden. Er is reeds de beschikking over een krediet van € 70.000 dat in het boekjaar 2017 is toegekend.

Werkbudget en tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030

Voor de uitvoering van de toeristische visie en actieprogramma wordt voor de periode 2022 t/m 2025 uitgegaan van een werkbudget van € 120.000 voor 4 jaar. Deze kosten zijn bedoeld om ondernemers- en gemeente-initiatieven die aansluiten op de toeristische visie en actieprogramma te faciliteren, zoals overleg, ondersteuning kopgroep, extra communicatie activiteiten, en mogelijk het belonen van leuke kleinschalige initiatieven. Daarnaast is er capaciteit nodig voor een zogenoemde 'aanjager' van 0,5 fte voor 4 jaren om toe te zien op en (mede) uitvoering te geven aan onze toeristische ambitie via de 7 strategielijnen uit de toeristische beleidsnota Someren 2030.

Vervangen speeltoestellen

Doelstelling is alle speeltoestellen in de gemeente veilig te houden en voldoende speelvoorzieningen aan te kunnen bieden voor alle kinderen.

Vervangingsinvestering groen

Het betreft hier investeringen voor het in stand houden van het openbaar groen als onderdeel van een kwalitatieve en gezonde leefomgeving.

Onderhoud bomen advieskosten

Het doel is om medio 2025 actuele gegevens te hebben over ons laanbomenbestand. Er wordt een rapport opgesteld waarin staat in hoeverre ons bomenbestand veilig is en voldoende onderhoud heeft gehad om aan de zorgplicht te kunnen voldoen. Ook wordt er onderzocht en beschreven of en hoe we onze inspanningen kunnen verminderen of bijstellen zonder dat de zorgplicht in gevaar komt. Er wordt daarnaast een boominventarisatie uitgevoerd en de 'Groene Kaart' wordt bijgewerkt. Beide opdrachten (rapport + inventarisatie) zijn extern weggezet. Deze kosten zijn niet opgenomen in het reguliere budget voor onderhoud en worden gedekt uit de Reserve groenbeheer.

Incidenteel onderhoud monumentale bomen

De gemeenteraad stelt middelen ter beschikking voor boomonderhoud, om te voldoen aan de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat risico's op schade aan eigendommen van anderen worden verminderd. Bijvoorbeeld langs de Nieuwendijk, Laan ten Boomen en op het Wilhelminaplein staan grote monumentale bomen die eenmalig extra vitaliteitsonderhoud nodig hebben. Dit is nodig om deze oudere bomen zo lang mogelijk vitaal en gezond te houden. De bestaande reguliere budgetten bieden hiervoor geen ruimte. De geraamde kosten ad € 35.000 voor de jaren 2023 - 2026 worden onttrokken aan de Reserve groenbeheer.

Onderhoud laanbomen

De gemeenteraad stelt middelen ter beschikking voor boomonderhoud, om te voldoen aan de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat risico's op schade aan eigendommen van anderen worden verminderd. Met de extra middelen uit de groenreserve geven we enkele lanen eenmalig extra onderhoud wat de vitaliteit en levensverwachting een impuls geeft. Daardoor houdt Someren haar kenmerkende groenstructuren langer in stand. Deze snoeiwerkzaamheden zijn seizoensgebonden en worden over een periode van 4 jaar uitgestreken. De kosten ad € 10.000 per jaar, verbonden aan de vitaliteitsslag, brengen we geheel ten laste van de Reserve groenbeheer.

Verbonden Partijen

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	Helmond
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant (VRBZO)	Eindhoven
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	Eindhoven
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	Eindhoven
Blink	Helmond
Privaat verbonden partij	
Naam	Plaats
Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.	Heeze

Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar:

[Paragraaf Verbonden Partijen](#)

Indicatoren programma Fysiek domein

In onderstaande tabel worden de voorgeschreven indicatoren weergegeven. De gepresenteerde cijfers bij Begroting 2023 zijn, op basis van de BBV voorschriften, verplicht gelijk aan de laatst gepubliceerde gegevens op de site

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/Dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording> en geven dus geen prognose voor het boekjaar 2023.

Beleidsindicatoren			Jaarwerk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1. Functiemenging	Someren		53,0	53,0	52,5
	Vergelijkbare gemeente		48,6	48,6	48,7
<i>Eenheid</i>	<i>%</i>				
2. Vestiging (van bedrijven)	Someren		190,3	163	124,87
	Vergelijkbare gemeente		165,4	137,3	
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar</i>				
3. Gemiddelde WOZ waarde	Someren		320	305	320
	Vergelijkbare gemeente		314	nb	314
<i>Eenheid</i>	<i>Duizend euro</i>				
4. Nieuw gebouwde woningen	Someren		10,0	9,9	23,2
	Vergelijkbare gemeente		9,7	nb	8,8
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 woningen</i>				
5. Demografische druk	Someren		68,2	68,2	68,2
	Vergelijkbare gemeente		79,6	70,1	79,6
<i>Eenheid</i>	<i>%</i>				
6. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Someren		752	752	752
	Vergelijkbare gemeente		nb	nb	nb
<i>Eenheid</i>	<i>in Euro's</i>				
7. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Someren		796	796	796
	Vergelijkbare gemeente		nb	nb	nb
<i>Eenheid</i>	<i>In Euro's</i>				

2. Sociaal domein

Onder het programma Sociaal domein verstaan we alle inspanningen die onze gemeente verricht rond werk, participatie en zelfredzaamheid, zorg en jeugd. Ook aanverwante taken zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, passend onderwijs, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en (jeugd)gezondheidszorg, vallen onder het programma Sociaal domein.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn.

	Jaarrek. 2021	Begroting				
		2022	2023	2024	2025	2026
<i>Bedragen x 1.000</i>						
Nr. Taakveld omschrijving						
Lasten	23.285	23.961	23.541	23.922	24.044	24.036
4.2 Onderwijshuisvesting	588	624	718	973	1.137	1.237
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	851	880	809	809	809	809
5.1 Sportbeleid en Activering	556	459	407	514	514	514
5.2 Sportaccommodaties	1.131	1.266	1.290	1.358	1.360	1.288
5.3 Cult, presentatie, -productie en -partic.	263	279	273	270	266	259
5.4 Musea	65	87	88	88	88	88
5.5 Cultureel erfgoed	84	102	95	95	95	95
5.6 Media	389	395	419	419	396	386
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.340	3.466	3.279	3.270	3.280	3.280
6.3 Inkomensregelingen	5.706	5.220	5.098	5.088	5.090	5.072
6.4 Begeleide participatie	1.662	1.594	1.519	1.513	1.486	1.486
6.5 Arbeidsparticipatie	259	309	320	318	315	315
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	635	830	637	637	637	637
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.391	3.668	3.887	3.887	3.887	3.887
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.210	3.604	3.419	3.419	3.419	3.419
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	18	50	18	18	18	18
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	338	257	397	397	397	397
7.1 Volksgezondheid	800	871	865	849	849	849
Baten	-5.692	-5.407	-4.429	-4.356	-4.379	-4.379
4.2 Onderwijshuisvesting						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-279	-272	-207	-207	-207	-207
5.1 Sportbeleid en Activering	-169	-13	-26	-51	-51	-51

5.2	Sportaccommodaties	-591	-574	-581	-498	-498	-498
5.3	Cult, presentatie, -productie en -partic.	-1					
5.4	Musea	-58	-58	-58	-58	-58	-58
5.5	Cultureel erfgoed	-12	-13	-13	-13	-13	-13
5.6	Media	-18	-18	-18	-18	-18	-18
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-193	-198	-198	-198	-221	-221
6.3	Inkomensregelingen	-4.257	-3.336	-3.197	-3.197	-3.197	-3.197
6.4	Begeleide participatie						
6.5	Arbeidsparticipatie	-4	-13	-13	-13	-13	-13
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-79	-102	-101	-101	-101	-101
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		-5				
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-1					
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		-787				
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1					
7.1	Volksgesondheid	-29	-16	-16			
	Saldo	17.593	18.554	19.111	19.566	19.665	19.657
	Onttrekking aan reserve	-830	-1.165	-317	-301	-298	-277
	Toevoeging aan reserve	710					
	Saldo	-120	-1.165	-317	-301	-298	-277
	Totaal	17.473	17.390	18.794	19.265	19.368	19.380

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

vraagbaakiv3gemeenten

Bedragen x 1.000

Taakveld		Saldo per taakveld			Verschil 2022/2023
		Jaarrekening 2021	Begroting 2022	2023	
4.2	Onderwijshuisvesting	588	624	718	-95
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	572	608	602	6
5.1	Sportbeleid en Activering	386	446	382	64
5.2	Sportaccommodaties	540	692	709	-18
5.3	Cult, presentatie, -productie en -partic.	262	279	273	6
5.4	Musea	7	28	30	-2
5.5	Cultureel erfgoed	72	89	81	7
5.6	Media	371	377	401	-24
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.146	3.268	3.081	187
6.3	Inkomensregelingen	1.449	1.883	1.901	-17
6.4	Begeleide participatie	1.661	1.594	1.519	74
6.5	Arbeidsparticipatie	255	296	307	-11
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	556	728	536	192
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.391	3.663	3.887	-224
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.209	3.604	3.419	185
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	18	-737	18	-755
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	337	257	397	-139
7.1	Volksgezondheid	771	855	849	6
RESERVEP2 Mutaties reserves prog. 02		-120	-1.165	-317	-848
Totaal		17.473	17.390	18.794	-1.405

Verschillenverklaring begroting 2023/2022

Taakveld	Omschrijving	Verschillenverklaring
4.2	Onderwijshuisvesting	In de kadernota 2023 zijn afschrijvingslasten opgenomen vanaf 2023 voor de toekomstige investeringen in het Integraal HuisvestingsPlan, nadeel € 100.000. Overige mutaties, voordeel € 5.000.
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lagere baten uitgeleend personeel in het kader van de leerplichtwet (nadeel € 67.000). Daartegenover staan ook lagere personele lasten in het kader van de leerplichtwet (voordeel € 79.000). Per saldo voordeel € 12.000. Stijging kostenniveau voor het leerlingenvervoer, nadeel € 15.000.
5.1	Sportbeleid en Activering	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 130.000). Vanaf schooljaar 2023/2024 is de incidentele last met betrekking tot de samenwerking met LEEF en partners omgezet in een structurele (nadeel € 53.000) en ontvangen we bijdragen van de deelnemers aan het sportakkoord (voordeel € 13.000). In 2023 hogere lasten voor subsidies aan sportverenigingen als gevolg van indexering en omzetting van projectsubsidies in structurele subsidies (nadeel € 23.000). Overige mutaties (voordeel € 3.000)
5.2	Sportaccommodaties	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 28.000). Hogere afschrijvingslast door renovatie kunstgrasveld (nadeel € 29.000). Ten opzichte van 2022 een hogere dotatie aan de voorziening accommodaties in 2023 (nadeel € 17.000).
5.3	Cult, presentatie, - productie en - participatie	Geen verschillen groter dan € 10.000.
5.4	Musea	Geen verschillen groter dan € 10.000.
5.5	Cultureel erfgoed	Geen verschillen groter dan € 10.000.
5.6	Media	Hogere subsidie aan de bibliotheek, als gevolg van de indexering en de ophoging van de bijdrage van ruim € 13,- naar een bedrag € 15,- per inwoner (nadeel € 24.000).
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 269.000). Hogere subsidiebijdrage aan welzijnsorganisaties, inclusief terugdraaien bezuinigingsopgave Onis (nadeel € 8.000). De bijdrage voor uitvoeringskosten aan de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten is in 2023 hoger (nadeel € 70.000). Overige mutaties (nadeel € 4.000)
6.3	Inkomensregelingen	Lagere uitvoeringskosten Senzer in 2023 (voordeel € 61.000). Hogere kosten bijzondere bijstand i.v.m. wijziging norm van 110 naar 120 (nadeel € 60.000). Overige mutaties (nadeel € 18.000)
6.4	Begeleide participatie	In 2023 lagere kosten voor de sociale werkvoorziening (voordeel € 74.000).
6.5	Arbeidsparticipatie	Vanaf 2023 wordt een participatiecoach ingezet (nadeel € 10.000). Overige mutaties (nadeel € 1.000).
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	In 2023 zijn de zorgkosten lager dan in 2022 o.b.v. de prognose van de GR Peelgemeenten (voordeel € 192.000).
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 42.000). In 2023 hogere uitvoeringskosten voor de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten (nadeel € 73.000). Daarnaast hogere zorgkosten op basis van de prognose van gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten (nadeel € 188.000). Overige mutaties (nadeel € 5.000).
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 79.000). In 2023 worden lagere uitvoeringskosten verwacht voor de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten voor maatwerkdienstverlening 18- (voordeel € 49.000). Daarnaast ook lagere zorgkosten voor jeugdhulp op basis van de prognose Peelgemeenten (voordeel € 57.000).
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 32.000). In 2022 heeft de gemeente een incidentele uitbetaling ontvangen van centrumbudgetten Beschermd Wonen tot en met 2021. Dit verklaart het verschil met 2023 (nadeel € 787.000).
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	In 2023 worden hogere zorgkosten verwacht voor geëscaleerde zorg 18- op basis van de prognose van gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten (nadeel € 139.000).

7.1	Volksgezondheid	Geen verschillen groter dan € 10.000.
RES	Programma 02 Sociaal Domein	In 2023 zijn er minder onttrekkingen uit de reserves, daar nieuwe investeringen pas bij de 1e begrotingswijziging 2023 worden meegenomen. Het grootste verschil wordt echter veroorzaakt door de reserve kredietoverheveling. Overheveling van kredieten naar het volgende boekjaar vindt plaats via de decemberrapportage en is in de cijfers van 2022 nog niet meegenomen.

Investeringsposten

In dit overzicht zijn een tweetal nieuwe investeringen opgenomen die wettelijk verplicht zijn en waar we als gemeente aan moeten voldoen.

Overige nieuwe investeringen voor 2023 e.v. zijn niet in dit overzicht opgenomen; het investeringsprogramma voor 2023 wordt in een separaat voorstel opgenomen als onderdeel van de eerste begrotingswijziging 2023, waarin het programmaplan wordt geactualiseerd aan de hand van het College Werk Programma.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden uit de reserve gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2023	2024	2025	2026
Programma 2. Sociaal domein						
5.2	Renovatie kunstgrasveld Someren-Eind	10	350			
5.2	Renovatie kunstgrasveld Lierop	10	350			
5.2	Renovatie kunstgrasveld Someren-Dorp**	10	350			
5.2	Renovatie multiveld korfbal Someren-Heide	10	125			
5.2	Onderwijsleerpakket, meubilair Leerrijk en Ranonkel	10	91			
Totaal programma			1.266	0	0	0

* Bedragen x € 1.000

** 50% eigendom SV Someren

Toelichting

Renovatie/vervanging toplagen kunstgras voetbal- en korfbalvelden

De kunstgrasvelden van de voetbalverenigingen Someren-Eind, Someren-Dorp en Lierop zijn in 2023 10 jaar oud en dienen vervangen te worden. Ook het kunstgras van het multiveld bij korfbal Someren-Heide dient in 2023 vervangen te worden.

Onderwijsleerpakket (OLP) en meubilair basisscholen Leerrijk en Ranonkel

Als gemeente dienen we te voldoen aan de wettelijke verplichting om te zorgen voor een onderwijsleerpakket (OLP) en voldoende meubilair voor scholen die groeien.

Indicatoren programma Sociaal domein

In onderstaande tabel worden de voorgeschreven indicatoren weergegeven. De gepresenteerde cijfers bij Begroting 2023 zijn, op basis van de BBV voorschriften, verplicht gelijk aan de laatst gepubliceerde gegevens op de site

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/Dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording> en geven dus geen prognose voor het boekjaar 2023.

Beleidsindicatoren		Jaarwerk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1. Verwijzingen Halt	Someren	11	11	11
	Vergelijkbare gemeente	10	10	10
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 jongeren</i>			
2. Winkeldiefstallen	Someren	0,67	0,52	0,69
	Vergelijkbare gemeente	0,61	0,67	0,61
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 inwoners</i>			
3. Gewelddsmisdrijven	Someren	2,3	2,6	6,65
	Vergelijkbare gemeente	2,5	2,4	5,37
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 10.000 inwoners</i>			
4. Diefstallen uit woning	Someren	1,5	0,08	0,71
	Vergelijkbare gemeente	1,2	NB	0,39
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 inwoners</i>			
5. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Someren	3,3	2,43	2,21
	Vergelijkbare gemeente	4,5	3,34	3,01
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 inwoners</i>			
6. Absoluut verzuim	Someren	0,00	0	0
	Vergelijkbare gemeente	2,5	1,1	2,5

<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 leerlingen</i>			
7. Relatief verzuim	Someren	23	23	23
	Vergelijkbare gemeente	19	19	19
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 leerlingen</i>			
8. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Someren	1,3	1,3	1,3
	Vergelijkbare gemeente	1,3	1,3	1,3
<i>Eenheid</i>	<i>% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs</i>			
9. Niet-sporters	Someren	51,7	47,4	51,7
	Vergelijkbare gemeente	50,5	48,9	50,5
<i>Eenheid</i>	<i>%</i>			
10. Banen	Someren	723,4	619,6	716,8
	Vergelijkbare gemeente	666,3	553,1	673,5
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar</i>			
11. Jongeren met een delict voor de rechter	Someren	1	nb	1
	Vergelijkbare gemeente	1	nb	1
<i>Eenheid</i>	<i>% 12 t/m 21 jarigen</i>			
12. Kinderen in uitkeringsgezin	Someren	3	4	3
	Vergelijkbare gemeente	4	4	4
<i>Eenheid</i>	<i>% kinderen tot 18 jaar</i>			
13. Netto arbeidsparticipatie	Someren	72,0	72,0	72,0
	Vergelijkbare gemeente	69,3	69,3	69,3
<i>Eenheid</i>	<i>% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking</i>			
14. Werkloze jongeren	Someren	2	1,00	2
	Vergelijkbare gemeente	1	1,00	1
<i>Eenheid</i>	<i>% 16 t/m 22 jarigen</i>			
15. Personen met een bijstandsuitkering	Someren	18,8	22,6	18,8
	Vergelijkbare gemeente	22,0	26,3	22,0
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 10.000 inwoners</i>			
16. Lopende re-integratievoorzieningen	Someren	3,4	4,1	55,3
	Vergelijkbare gemeente	9,0	8,8	148,9
<i>Eenheid</i>	<i>Aantal per 1.000 / 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar</i>			
17. Jongeren met jeugdhulp	Someren	8,3	6,3	10,0
	Vergelijkbare gemeente	9,6	9,3	11,9
<i>Eenheid</i>	<i>% van alle jongeren tot 18 jaar</i>			
18. Jongeren met jeugdbescherming	Someren	0,4	0,4	0,7
	Vergelijkbare gemeente	1,0	1,0	nb
<i>Eenheid</i>	<i>% van alle jongeren tot 18 jaar</i>			

19. Jongeren met jeugdreclassering	Someren	nb	0,2	nb
	Vergelijkbare gemeente	nb	0,2	0,4
<i>Eenheid</i>		<i>% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar</i>		
20. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Someren	530	68	570
	Vergelijkbare gemeente	573	70	641
<i>Eenheid</i>		<i>Aantal per 10.000 inwoners</i>		
21. Omvang huishoudelijk restafval	Someren	65	65	65
	Vergelijkbare gemeente	137	136	136
<i>Eenheid</i>		<i>Kg/inwoner</i>		
22. Hernieuwbare elektriciteit	Someren	11,1	11,1	11,1
	Vergelijkbare gemeente	nb	nb	22,9
<i>Eenheid</i>		<i>%</i>		

Verbonden Partijen

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten	Deurne
Senzer (handelsnaam van de uitvoeringsorganisatie Werkbedrijf Atlant de Peel)	Helmond
GGD Brabant Zuidoost	Eindhoven

Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar:

[Paragraaf Verbonden Partijen](#)

3. Bedrijfsvoering

Het programma Bedrijfsvoering bestaat uit de ondersteunende processen binnen onze gemeente. Deze processen stellen mensen en middelen beschikbaar voor het primaire proces, dat producten en diensten levert aan burgers, bedrijven en instellingen. We noemen dit ook wel de PIOFACH: personeel, informatie, organisatie, financiën, algemene zaken, communicatie en huisvesting.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten per taakveld opgenomen, die aan dit programma verbonden zijn.

		<i>Bedragen x 1.000</i>					
		Jaarrek.	Begroting				
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nr.	Taakveld omschrijving						
Lasten		18.308	12.136	11.966	10.979	10.640	10.136
0.1	Bestuur	1.040	1.300	1.236	1.236	1.236	1.236
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	7.468	2.108				
0.2	Burgerzaken	823	810	881	881	881	881
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3	5	5	5	5	5
0.4	Overhead	7.242	7.266	6.660	6.635	6.674	6.677
0.5	Treasury	234	35	35	35	35	35
0.61	OZB-woningen	157	159	137	137	137	137
0.62	OZB niet-woningen	104	70	63	63	63	63
0.64	Belastingen overig	6	4	4	4	4	4
0.8	Overige baten en lasten	3	334	2.433	1.713	1.503	1.009
0.9	Vennootschapsbelasting	1.209	45	513	272	103	90
999	Hulpkostenplaatsen	16					
Baten		-43.375	-38.082	-37.898	-39.280	-40.285	-37.486
0.1	Bestuur	-9					
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	-9.270	-2.110				
0.2	Burgerzaken	-238	-248	-248	-248	-248	-248
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-40	-53	-53	-53	-53	-53
0.4	Overhead	-62	-10	-10	-10	-10	-10
0.5	Treasury	-839	-1.026	-1.010	-1.001	-992	-992
0.61	OZB-woningen	-3.103	-2.931	-3.127	-3.275	-3.275	-3.275
0.62	OZB niet-woningen	-1.547	-1.398	-1.427	-1.497	-1.497	-1.497
0.64	Belastingen overig	-131	-96	-115	-115	-115	-115
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	-28.119	-29.137	-31.685	-32.968	-33.976	-31.174

0.8	Overige baten en lasten	-1.073	-223	-113	-118	-121
999	Hulpkostenplaatsen	-16				
	Saldo	-25.068	-25.946	-25.932	-28.300	-29.645
	Onttrekking aan reserve	-1.582	-856	-582	-315	-162
	Toevoeging aan reserve	577	7	7	7	7
	Saldo	-1.005	-850	-575	-308	-156
	Totaal	-26.073	-26.796	-26.507	-28.609	-29.800
						-27.461

Voor een nadere toelichting van de taakvelden verwijzen we u naar de website:

vraagbaakiv3gemeenten

Bedragen x 1.000

Taakveld		Saldo per taakveld			
		Jaarrekening	Begroting	Verschil	
		2021	2022	2023	2022/2023
0.1	Bestuur	1.031	1.300	1.236	64
0.11	Resultaat van de rekening van B&L	-1.802	-1		-1
0.2	Burgerzaken	584	561	632	-71
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-36	-48	-48	
0.4	Overhead	7.180	7.256	6.650	606
0.5	Treasury	-605	-991	-975	-16
0.61	OZB-woningen	-2.946	-2.772	-2.991	219
0.62	OZB niet-woningen	-1.443	-1.328	-1.364	36
0.64	Belastingen overig	-125	-92	-111	19
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	-28.119	-29.137	-31.685	2.548
0.8	Overige baten en lasten	3	-739	2.210	-2.949
0.9	Vennootschapsbelasting	1.209	45	513	-468
999	Hulpkostenplaatsen				
	RESERVEP3 Mutaties reserve prog. 03	-1.005	-850	-575	-275
	Totaal	-26.073	-26.796	-26.507	-288

Verschillenverklaring begroting 2023/2022

Taakveld	Omschrijving	Verschillenverklaring
0.1	Bestuur	In 2022 is de investering in iPad's voor griffier, raads- en burgercommissieleden gedekt uit de algemene reserve (voordeel € 13.500). Lagere representatiekosten doordat in 2022 éénmalig een donatie aan Giro555 heeft plaatsgevonden voor Oekraïne, dit wordt gedekt uit de algemene reserve (voordeel € 19.500). Hogere salariskosten (nadeel € 21.500). Lagere storting pensioenvoorziening (voormalig) wethouders (voordeel € 58.000). Overige mutaties (nadeel € 5.000).
0.2	Burgerzaken	De doorberekende lasten vanuit het team Publiekszaken zijn door loonstijgingen als gevolg van cao-wijzigingen € 79.000 hoger. Voordeel als gevolg van het incidenteel bijramen van het budget voor verkiezingen als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 (voordeel € 8.000).
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Geen verschillen groter dan € 10.000.
0.4	Overhead	Lagere investeringslasten dan in 2022 (voordeel € 896.000). In 2023 worden er minder overhead lasten doorbelast naar projecten (nadeel € 33.000). Hogere personele lasten voornamelijk door loonstijging als gevolg van cao-wijziging (nadeel € 146.000). In de Zomernota 2022 is ten onrecht de bijdrage aan Bureau inkoop Zuid-Oost Brabant afgeraamd, dit wordt voor 2022 opgenomen in de Decemberrapportage 2022 (nadeel € 71.000). In 2022 is door de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de audio visuele installatie van de raadszaal, dit zorgt voor een hogere kapitaallast voor 4 jaar vanaf 2023 (nadeel € 29.000). Hogere kapitaallasten I&A dienstverleningsmiddelen (activatie ICT-NML) (nadeel € 102.000). Hogere bijdrage aan gemeenschappelijke regeling op basis van begroting ICT-NML (nadeel € 69.000). In 2023 lagere lasten voor software ten opzichte van 2022 (voordeel € 30.000). Extra budget in 2022 voor aanschaf nieuwe hardware, in 2023 geen extra budget (€ 20.000 voordeel). Het nieuwe team informatievoorziening heeft meer inhuurbudget nodig in 2022 (nadeel € 29.000). De nieuwe Wet open overheid (WOO) is per mei 2022 in werking getreden geeft extra lasten (nadeel € 31.000), in de meicirculaire 2022 is een bedrag ontvangen voor het implementeren van de nieuwe wetgeving. Vanwege de inzet van een externe functionaris gegevensbescherming hogere lasten dan in 2022 (nadeel € 30.000). In 2022 waren extra proceskosten geraamd i.v.m. de integriteitkwesitie (voordeel € 78.000). Daarnaast is er in de zomernota 2022 incidenteel budget opgenomen voor de tijdelijke vervanging van afdelingshoofd Dienstverlening dit leidt tot een verschil met 2023 (voordeel € 65.000). In 2023 is geen budget benodigd voor het 3-jaarlijks personeelsuitstapje (voordeel € 35.000).
0.5	Treasury	In 2023 zijn er lagere rente-inkomsten geraamd voor de negatieve renteopbrengst van de aangetrokken geldlening (nadeel € 16.000).
0.61	OZB-woningen	In 2023 is een lagere bijdrage geraamd voor Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB) op basis van de begroting van BSOB 2023 (voordeel € 12.000). Op basis van de prognose van BSOB is er een hogere opbrengst geraamd voor de OZB-opbrengst van woningen (voordeel € 196.000). Voordeel als gevolg van de kredietoverheveling van de IP Waardering woningen o.b.v. gebruiksoppervlak (voordeel € 10.000); zie ook reserve kredietoverheveling.
0.62	OZB niet-woningen	In 2023 is een lagere bijdrage geraamd voor Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB) op basis van de begroting van BSOB 2023 (voordeel € 7.000). Op basis van de prognose van BSOB is er voor 2023 een hogere opbrengst geraamd voor de OZB-opbrengst van niet-woningen (voordeel € 29.000).
0.64	Belastingen overig	Op basis van prognose BSOB is er voor 2023 een hogere belastingopbrengst geraamd voor hondenbelasting (voordeel € 19.000).
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	De algemene uitkering in 2023 is hoger op basis van de meicirculaire 2022 (voordeel € 1.881.000). Hogere baten i.v.m. vrijval volume deel uit accres stelpost volumedeel (voordeel € 368.000). Overige verschillen per saldo worden veroorzaakt door verschillende maatstaven, accres en uitkeringsfactor (voordeel € 299.000).
0.8	Overige baten en lasten	Conform de Kadernota 2023 is een stelpost opgenomen voor extra budget personele ontwikkelingen en behoud en werving van personeel (nadeel € 200.000). De gebruikelijke stelposten van € 95.000 voor inhuur personeel en € 106.000 voor (onvoorziene) loonsverhogingen conform de CAO zijn opgenomen in de Begroting 2023, maar afgeraamd in 2022 bij de Zomernota 2022 (nadeel € 201.000). De claims op de algemene uitkering, die vermeld staan in de meicirculaire 2022 zijn in 2023 als stelpost opgenomen (nadeel € 1.406.000). De in 2022 opgenomen stelpost rijksbijdrage jeugdzorgmiddelen is in 2023 vervallen daar deze uitkering inmiddels in de Algemene

		Uitkering verwerkt is (nadeel € 958.000). De hoogte van de stelpost onvoorzien is vanaf 2023 structureel € 20,- per inwoner, afgerond € 400.000, nadeel € 184.000.
0.9	Vennootschapsbelasting	De last voor de vennootschapsbelasting is bijgeraamd tot een bedrag van € 513.000 als gevolg van mutaties op de grondexploitaties (nadeel € 468.000). Er wordt uitgegaan van een last van 10% van de grondverkopen. Deze lasten worden gedekt uit de reserve Grondbedrijf.
RES	Programma 03 Bedrijfsvoering	In 2023 zijn er minder onttrekkingen uit de reserves, daar nieuwe investeringen pas bij de 1e begrotingswijziging 2023 worden meegenomen. In 2023 vindt er een grotere onttrekking uit de reserve Grondbedrijf plaats voor de vennootschapsbelasting (zie taakveld 0.9). Het grootste verschil wordt echter veroorzaakt door de reserve kredietoverheveling. Overheveling van kredieten naar het volgende boekjaar vindt plaats via de decemberrapportage en is in de cijfers van 2022 nog niet meegenomen.

Investeringsposten

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van alle lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid voor het programma Bedrijfsvoering. Nieuwe investeringen voor 2023 e.v. zijn niet in dit overzicht opgenomen; het investeringsprogramma voor 2023 wordt in een separaat voorstel opgenomen als onderdeel van de eerste begrotingswijziging 2023, waarin het programmaplan wordt geactualiseerd aan de hand van het College Werk Programma.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden uit de reserve gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2023	2024	2025	2026
Programma 3. Bedrijfsvoering						
0.4	Realiseren nieuwe gemeentewerf		PM			
Totaal programma			0	0	0	0

* Bedragen x € 1.000

Toelichting

Realiseren nieuwe gemeentewerf

De oude gemeentewerf (Kerkendijk) moet plaatsmaken voor nieuwbouw Groote Hoeven. Er wordt gezocht naar een nieuwe locatie, waarbij verbanden zijn met de definitieve oplossing voor de milieustraat en de samenwerking met Asten.

Indicatoren programma Bedrijfsvoering

In onderstaande tabel worden de voorgeschreven indicatoren weergegeven. Deze indicatoren worden *niet* gepubliceerd op de site

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/Dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording>

en zijn gebaseerd op de cijfers uit de desbetreffende jaarrekening en programmabegrotingen.

Beleidsindicatoren		Jaarwerk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1. Formatie	Someren	6,38	5,79	6,27
	Vergelijkbare gemeente	NB	NB	NB
<i>Eenheid</i>	<i>Fte per 1.000 inwoners</i>			
2. Bezetting	Someren	6,35	4,9	5,03
	Vergelijkbare gemeente	NB	NB	NB
<i>Eenheid</i>	<i>Fte per 1.000 inwoners</i>			
3. Apparaatskosten	Someren	680	664	697
	Vergelijkbare gemeente			
<i>Eenheid</i>	<i>Kosten per inwoner</i>			
4. Externe inhuur	Someren	28,3 %	16,3 %	13,6 %
	Vergelijkbare gemeente			
<i>Eenheid</i>	<i>Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen</i>			
5. Overhead	Someren	12,40 %	12,65 %	12,02 %
	Vergelijkbare gemeente			
<i>Eenheid</i>	<i>% van totale lasten</i>			

Verbonden Partijen

In onderstaande tabel worden de publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke verbonden partijen van dit programma getoond.

Publiek verbonden partij	
Naam	Plaats
ICT NML	Roermond
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	Oss
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)	Oirschot
Privaat verbonden partij	
Naam	Plaats
Brabant Water NV	Den Bosch
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag

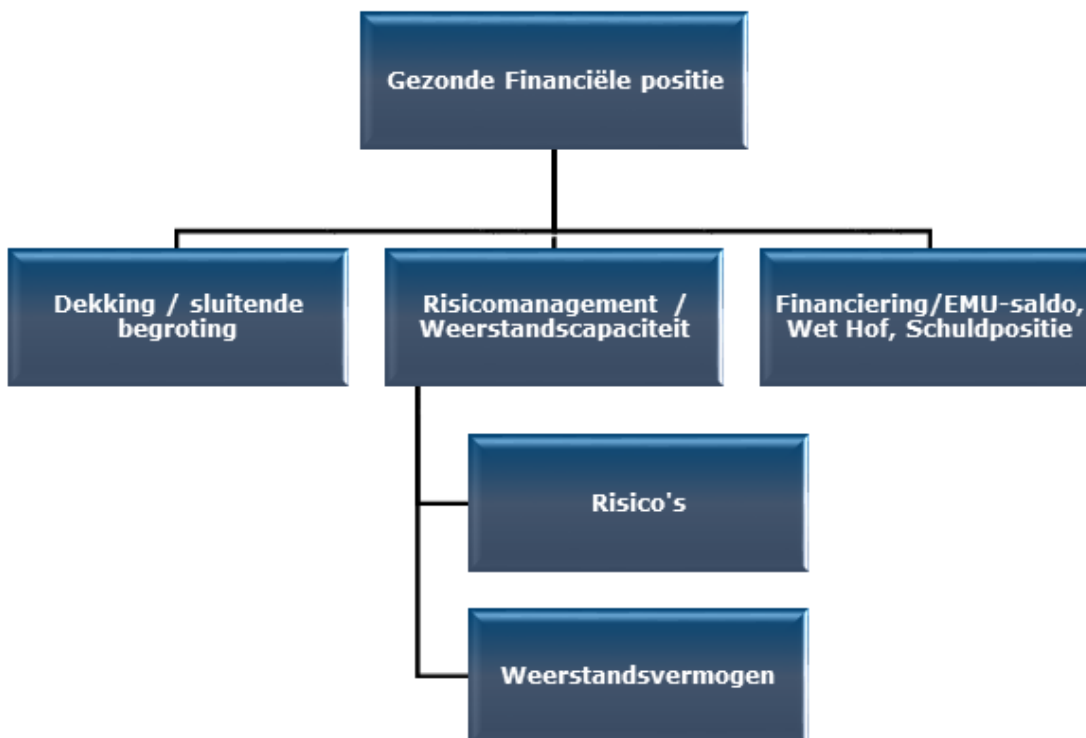
Voor een uitgebreide toelichting van de Verbonden Partijen verwijzen we u naar: [Paragraaf Verbonden Partijen](#)

Paragrafen

Paragraaf: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel en structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de (financiële) risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. De definitie van een risico = kans x effect.

Om inzicht te krijgen in de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen is het noodzakelijk om risico's te benoemen en te kwantificeren (benodigde weerstandscapaciteit) en deze vervolgens af te zetten tegen de beschikbare financiële middelen (beschikbare weerstandscapaciteit).

Zichtbaar is dat risicomanagement, wat het onderwerp is van deze paragraaf, slechts 1 van de 3 pijlers is. De pijler dekking/sluitende begroting wordt nader toegelicht in het onderdeel [Beschikbare weerstandscapaciteit](#). De pijler financiering komt aan de orde in de [Paragraaf: Financiering](#).

Om een uitspraak te kunnen doen over de mate waarin de gemeente Someren financiële tegenvallers kan opvangen is inzicht nodig in:

1. De risico's: met welke (materiële) risico's hebben we te maken?
2. De buffer: hoe groot is onze "spaarpot" om deze risico's op te kunnen vangen?

Weerstandvermogen

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer) / benodigde weerstandscapaciteit (risico's) = 36.950.000 / 6.400.000 = 5,8.

In onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio weergegeven.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Meer dan 2,0	Uitstekend
B	Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	Tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	Minder dan 0,6	Ruim onvoldoende

Er is geen norm bekend waaraan het weerstandsvermogen moet voldoen. Bij een ratio van 1,0 is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Daarom is een ratio van minimaal 1,0 wenselijk. De ratio was in 2022 5,3 en komt nu uit op 5,8. Dit is volgens het overzicht uitstekend.

Voor zover risico's zich daadwerkelijk voordoen en deze structureel van aard zijn, zullen deze in exploitatie worden verwerkt. Voor zover geen aanvullende structurele dekking aanwezig is kan als uiterste middel een beroep worden gedaan op de onbenutte belastingcapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geprognosticeerde beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2023.

Weerstandvermogen	Stand 31-12-2023
1. Algemene reserve	33.836
2. Begrotingsruimte	414
3. Post onvoorzien	400
4. Stille reserves	p.m.
5. Onbenutte belastingcapaciteit	2.300
Totaal	36.950

Bedragen x € 1.000

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve vrij aanwendbaar wordt ingezet voor onvoorziene investeringen. Deze reserve kan worden ingezet ter dekking van risico's.

Stand 31-12-2023	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	9.888
Vastgelegde algemene reserve	23.948
Totaal	33.836

Bedragen x € 1.000

Ad 2. Begrotingsruimte

Als de begroting sluit met een positief saldo, is sprake van begrotingsruimte. Deze kan ingezet worden voor financiële tegenvallers. Als de begroting sluit met een negatief saldo heeft dit een nadelig effect op de begrotingsruimte.

Resultaat	414
Totaal	414

Bedragen x €1.000

Ad 3. Post onvoorzien

De post onvoorzien is, op basis van de BBV, de verplichte reële structurele post ter dekking van niet voorziene uitgaven. We gaan uit van ongeveer € 20 per inwoner.

	Incidenteel	Structureel
Onvoorzien	0	400
Totaal	0	400

Bedragen x € 1.000

Ad 4. Stille reserves

Stille reserves zijn niet-bedrijfsgebonden eigendommen van een gemeente met een hogere waarde in het economisch verkeer dan de boekwaarde. Stille reserves dragen bij aan de weerstandscapaciteit, omdat een deel van de eigendommen kan worden verkocht boven de boekwaarde. Hierdoor wordt winst gerealiseerd. Deze winst kan worden ingezet ter afdekking van financiële tegenvallers. Het betreft hier met name de overwaarde op het onroerend goed van de gemeente bestaande uit gebouwen en grond (inclusief ongeveer 1.400 ha bos en natuurterreinen).

Ad. 5 Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeente kan haar belastingen verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de opbrengsten bij maximale tarieven en de geraamde opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit. Voor de afvalstoffen en riolering hanteert de gemeente een kostendekkend tarief en is er dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Voor de OZB wordt in de berekening uitgegaan van het jaar 2022, waarin het maximale tarief van de Woz-waarde 0,1729% bedraagt. Genoemd tarief wordt ook gehanteerd voor toelating tot artikel 12-status. In het geval de artikel 12-status de gemeente valt te verwijten, blijft het altijd mogelijk om lopende het artikel 12-traject belastingvoorschriften op te leggen. In de regel tot de huidige grens van 140% van het gemiddelde tarief, maar in uitzonderingsgevallen wordt een hogere opslag niet op voorhand uitgesloten.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit, immers een verhoging van het OZB-percentage zal nodig zijn om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. In onderstaande tabel is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. In deze berekening is ervoor gekozen het verschil in percentage te vermenigvuldigen met de Woz-waarde van de woningen + de Woz-waarde van de niet-woningen. Bij een daadwerkelijke aanvraag zal een meer nauwkeurige berekening aan de orde zijn.

Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. "artikel-12 norm 2023"

OZB-percentage van de WOZ waarde voor toelating art.12	0,1729 %
Werkelijk gewogen percentage WOZ waarde gemeente	0,1135 %
Vershil	0,0594 %
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 2.300.000

Bij de berekeningen is uitgegaan van de gebruikte totale WOZ waarde bij de vaststelling van de tarieven 2022. Het bedrag van € 2.300.000 geeft aan hoeveel de OZB baten nog maximaal verhoogd zouden moeten worden om te voldoen aan de artikel 12 norm.

Benodigde weerstandscapaciteit

Alvorens tot identificatie van de risico's over te gaan zullen deze eerst geïnventariseerd worden. Op basis van deze inventarisatie wordt een lijst samengesteld met onderkende risico's. Deze risico's zullen geanalyseerd en beoordeeld worden.

1.1 Analyse en beoordeling

Voor de analyse en beoordeling van de risico's is er een indeling gemaakt op basis van kansklassen en financiële gevolgen. Dit betekent dat we elk risico vertalen in geld.

In onderstaande tabel worden de kansklassen toegelicht:

Klasse	Risicopercentage
hoog	75
midden	50
laag	25
zeer gering	10

De indeling in de klassen is door de organisatie bepaald op basis van ervaring en verwachtingen. De klasse geeft aan hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De klasse "zeer gering" is voorbehouden aan het specifieke risico bij de gegarandeerde leningen. Hoewel hier een zeker risico gelopen wordt, is dat risico door de gelaagdheid van de waarborgen, voor de gemeente Someren uiteindelijk uiterst miniem.

1.2 Beheersing risico's / monitoring

Vooruitlopend op een inventarisatie van alle bestaande risico's zijn de belangrijkste hiervan in beeld gebracht en nader gekwantificeerd op basis van genoemde uitgangspunten. Daarnaast zijn de beheersmaatregelen voor de diverse risico's nader omschreven. Een en ander is samengevat in onderstaande tabel.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico score	Financieel effect
Economische Ontwikkelingen/onzekerheid financiële positie gemeenten.	Het risico bestaat dat bij economische achteruitgang de inkomsten afnemen terwijl andere uitgaven toenemen. Enkele specifieke risico's (grondexploitatie en bijstandsuitgaven) zijn afzonderlijk benoemd.	Actuele informatieverstrekking via P&C-cyclus (Planning & Control), tijdig opstarten project bezuinigingen, actuele ontwikkelingen nauwlettend volgen.	midden	250
Cybercriminaliteit	De risico's in verband met cybercriminaliteit zijn groot. Voorbeelden uit het recente verleden bij andere organisaties laten zien dat de financiële impact van een cyberaanval met ransomware of andere manieren van hacken groot zijn. Losgelden, die geëist worden, bedragen vaak honderdduizenden euro's. Maar ook de bijkomende kosten van	Het implementeren van de maatregelen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid moet leiden tot een beperking van de risico's. Toepassing van technische beschermingsmiddelen en het vergroten van het bewustzijn bij de medewerkers van de risico's zijn daarbij de belangrijkste elementen.	hoog	750

	<p>het beheersen van een dergelijke crisis en de herstelkosten zijn aanzienlijk. Een totaal schadebedrag van 1 miljoen euro is reëel. De kans dat een dergelijk risico zich daadwerkelijk voordoet op enig moment is eveneens groot.</p> <p>Het genoemde bedrag is inclusief 50% van het weerstandsvermogen van ICT NML wat door de deelnemende gemeenten wordt opgevangen. Voor Someren is dit een bedrag van € 31.848.</p>			
Kosten externe inhuur (o.a. door ziekteverzuim)	Het risico dat door extra werkzaamheden of vervanging wegens langdurige ziekte de kosten van externe inhuur niet opgevangen kunnen worden binnen de lopende begroting.	Bewaking via P&C cyclus. Onderuitputting personele kosten versus inhuur.	midden	300
Projecten	Pre contractuele fase, tijdsdruk, technische zaken, planschaderisico, kwaliteit overeenkomsten, inspraakreacties, zienswijzen, bezwaar- en beroepschriften zorgen voor opschorting c.q. herziening planontwikkeling. Juiste toepassing Wet ketenaansprakelijkheid / G-rekening, Wet inleners aansprakelijkheid.	Formaliseren en bewaken interne procedures.	midden	500
Juridisering samenleving/niet tijdig verstrekken van informatie	Burger is mondiger, claimcultuur. Met juridische procedures zijn hoge kosten gemoeid.	Formaliseren en bewaken interne procedures.	midden	500
Afhankelijkheid ICT systemen en beveiliging informatie	Tijdige beschikbaarheid juiste ICT middelen: uitval computersystemen, stroomstoring. Bijv. internet valt uit, gemeente heeft verplichtingen in ketens, verstrekken info aan landelijke voorziening, bv BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen).	Uitbesteding van de werkzaamheden aan ICT-NML. Formaliseren en bewaken interne procedures. Up-to-date houden integraal beveiligingsplan en optimaliseren uitwijkmogelijkheden. Optimaliseren technische mogelijkheden.	midden	500

Leningen u/g en garantie-verstrekingen	<p>De gemeente staat garant voor circa 40 mln. aan leningen. Bij een eventueel faillissement van één van de partijen bestaat het risico dat de instelling het opgenomen geld niet kan terugbetalen of dat de gemeente als garant-steller het restantbedrag van de lening inclusief rente en kosten moet betalen. Veruit het grootste deel van de leningen (90%) heeft betrekking op de achtervangpositie WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) die wij als gemeente innemen. Een achtervang is een andere rol dan een directe garantstelling met een substantieel lager risicoprofiel. Voor de berekening van het risicoprofiel wordt om deze reden uitgegaan van 25% van het totale bedrag.</p> <p>De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primair: de geldmiddelen van de corporatie (inclusief eventuele saneringssteun van het CFV, (Centraal Fonds Volkshuisvesting); - secundair: het garantievermogen van het WSW (= borgstellingsreserve WSW en de obligo's van de andere corporaties); - tertiair: de achtervang positie van Rijk en de gemeenten. 	Interne procedures m.b.t. verstrekken van geldleningen, jaarlijkse controle op saldo geldleningen en garantieverstrekingen met de diverse partijen, Waarborgfonds Sociale Woningbouw (2 ^e achtervang).	zeer gering	1.000
Calamiteiten	Calamiteiten, rampen met een grote impact en schade op de Somerense bevolking.	Het actueel houden van het beschikbare rampenplan. Regelmatig overleg met keten-partners (politie, brandweer), deelname aan vaccinatieprogramma's.	laag	250
Sociaal Domein als gemeentelijke taak	Voor de uitvoering van het sociaal domein zijn gemeenten verantwoordelijk. Dit zijn open einderegelingen, wat het risico in zich draagt dat er incidenteel in een jaar overschrijdingen kunnen voorkomen.	In tussentijdse rapportages inzicht geven in stand van zaken/ontwikkelingen.	midden	750
Verstrekking lening BNG Bank	Aan de BNG is een lening verstrekt waardoor jaarlijks een bedrag van 0,7 mln. aan rente-inkomsten wordt gegenereerd. Bij voortijdige aflossing door de BNG zal compensatie moeten	Ontwikkelingen bij de BNG Bank nauwlettend volgen.	midden	350

	worden gevonden voor de wegvallende rente-inkomsten.			
Herverdeling algemene uitkering uit het Gemeentefonds	De juiste gevolgen zijn nog steeds niet duidelijk. Waarschijnlijk zal er pas eind 2022 meer duidelijkheid komen. Voor het "ravijnjaar" 2026 zijn de ramingen ongewis omdat het Rijk zich niet wil vastleggen voor na de huidige kabinetsperiode.	Wij blijven de berichtgeving nauwlettend volgen.	laag	p.m.
Coronavirus (excl. sociaal domein)	Het COVID-19 (Corona) virus heeft naar verwachting effect op veel beleidsterreinen van de begroting 2023 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is onmogelijk te bepalen.	We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.	hoog	250
Omgevingswet per 1-1-2023	De inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2023 brengt risico's met zich mee. De burger wordt in een vroeger stadium betrokken bij de planvorming, en voor diverse bouwactiviteiten kan geen leges meer worden geheven. De verwachting is dat de toezichthoudende taken worden uitgebreid.	We proberen in nauwe samenwerking met de burgers de processen zo efficiënt mogelijk in te richten zodat de lasten zo laag mogelijk blijven	midden	250
Organisatie ontwikkelings-traject	Om het bestaansrecht, de eigenschappen en drijfveren van de organisatie vast te stellen wordt gestart met het bepalen van de missie, kernwaarden en visie van onze organisatie. Op basis van de resultaten zal een management filosofie worden vastgesteld. Hierna worden de uitgangspunten van de organisatie en de inrichting ervan bepaald, welke leiden tot de organisatieverandering.	In samenspraak met alle medewerkers en betrokkenen wordt het gehele proces zo zorgvuldig mogelijk doorlopen met externe begeleiding.	laag	p.m.
Crisis in de wereld	Door wereldwijde gebeurtenissen kan de instabiliteit toenemen en de leefbaarheid voor de inwoners nadelig worden beïnvloed.	Het treffen van de dan noodzakelijke maatregelen voor het welzijn van de inwoners.	hoog	750
Totaal				6.400

Bedragen x € 1.000

Kengetallen

Inleiding

Het beoordelen van de financiële positie van gemeenten is voor veel raadsleden en bestuurders een lastige aangelegenheid. Veel gemeenten willen zich onderling vergelijken, maar dat was tot op heden niet mogelijk door het ontbreken van standaard definities/kengetallen. Gezien het steeds toenemende belang van toekomstbestendigheid van gemeenten, een grotere druk op de doelmatigheid en een steeds verder complexer wordende omgeving (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein) is het belang van financieel inzicht in de financiële positie toegenomen.

Om dit inzicht te bevorderen is het in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om meer kengetallen op te nemen in de jaar- en begrotingsstukken. Een aantal hiervan worden met name genoemd. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincie. De invoering van de set kengetallen is voornamelijk bedoeld om raads- en bestuursleden meer inzicht te geven in de financiële positie en om vergelijkingen mogelijk te maken. De volgende kengetallen zijn voortaan verplicht voorgeschreven:

- 1a. netto schuldquote
- 1b. netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen
2. solvabiliteitsratio
3. grondexploitatie
4. structurele exploitatieruimte
5. belastingcapaciteit

De kengetallen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. De kengetallen geven het volgende beeld.

	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Waardering 2023
1a. Netto schuldquote	-37%	13%	10%	voldoende
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	1%	24%	21%	voldoende
2. Solvabiliteitsratio	65%	60%	61%	voldoende
3. Grondexploitatie	-4%	1%	-8%	voldoende
4. Structurele exploitatieruimte	0,99%	0,44%	0,70%	voldoende
5. Belastingcapaciteit	87%	97%	90%	voldoende

Ad 1a. netto schuldquote

Inkomsten bepalen hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Dit is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Om hiervan een grove indicatie te krijgen wordt de netto schuldquote berekend.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De berekening van deze netto schuldquote gaat als volgt: trek de geldelijke bezittingen af van de schulden, de uitkomst is de netto schuld. Deel deze netto schuld vervolgens door de inkomsten. De uitkomst daarvan wordt uitgedrukt in procenten.

$$\text{Netto schuldquote}^* = \text{Netto schuld} / \text{Totale inkomsten (voor bestemming reserves)}$$

**Netto schuld als aandeel van de exploitatie*

Een netto schuldquote tot 100% wordt beoordeeld als goed, tussen de 100% en 130% staan de signalen op oranje en boven de 130% is bijsturing gewenst.

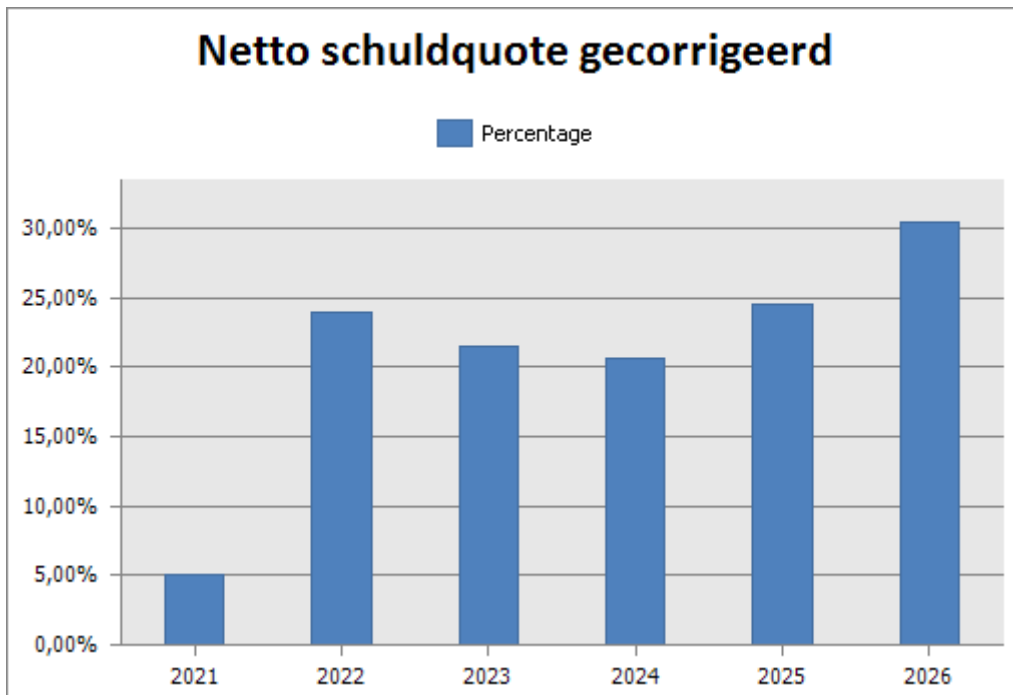
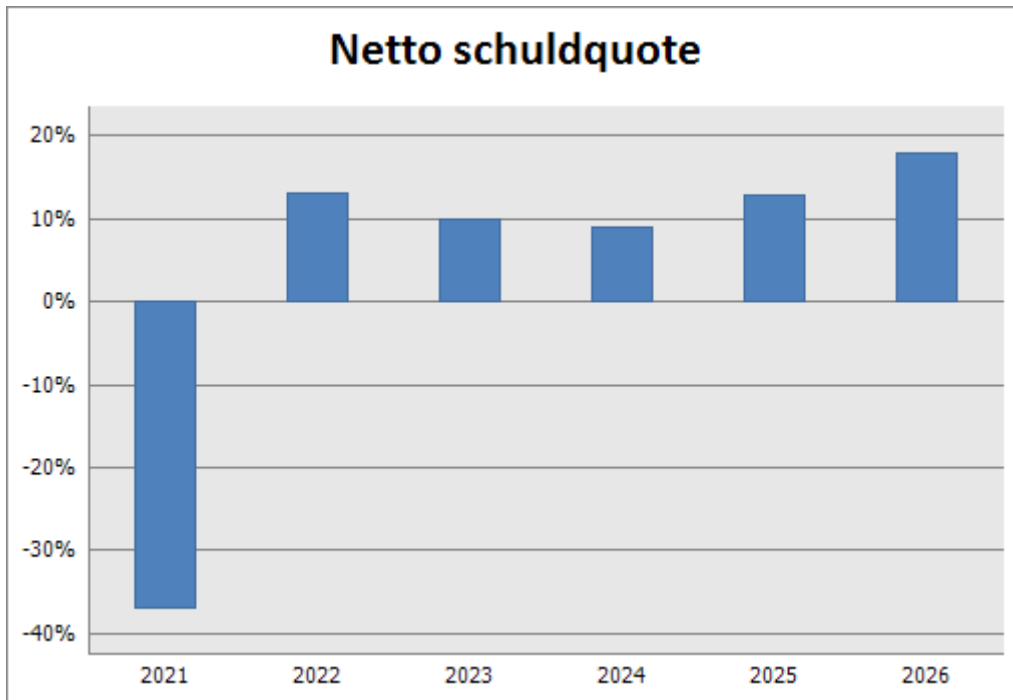
Voldoende	Tot 100%
Matig	Tussen 100% en 130%
Onvoldoende	Hoger dan 130%

De netto schuldquote voor 2023 komt uit op 10 procent.

Ad 1b. netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de *netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden* wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. Hoe lager deze percentages, hoe beter. In onderstaande grafieken zijn beide kengetallen grafisch weergegeven.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor 2023 komt uit op 21 procent.

Ad 2. Solvabiliteitsratio

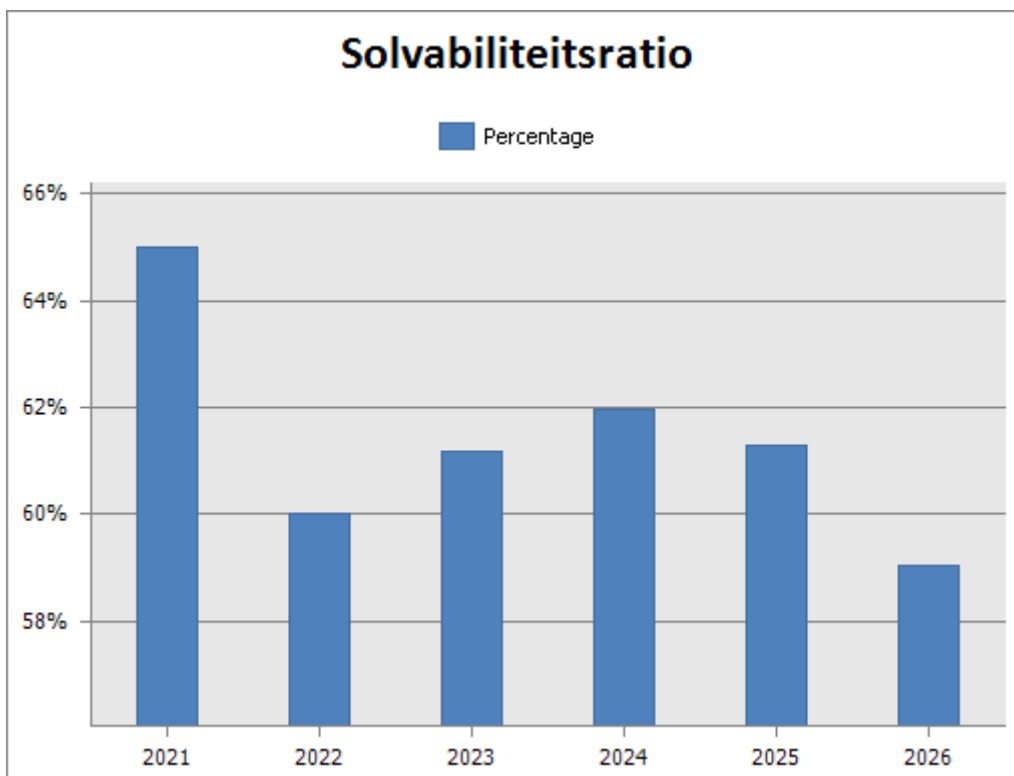
De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen (bezittingen) in het totaal vermogen (bezittingen en schulden). Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente en hoe hoger de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio kan als volgt worden berekend.

$$\text{Solvabiliteit} = \text{Eigen vermogen} / \text{Totaal vermogen}$$

De volgende normen worden gehanteerd.

Voldoende	>50%
Matig	Tussen 30% 50%
Onvoldoende	<30%

Vanaf 2022 is sprake van een dalende tendens. Dit is te danken aan het feit dat reserves worden ingezet voor investeringen c.q. bijdragen aan exploitaties. In onderstaande grafiek is het Solvabiliteitsratio zichtbaar. De solvabiliteitsratio voor 2023 bedraagt 61 procent.

Ad 3. Grondexploitatie

Om te kunnen beoordelen in hoeverre de gemeente in staat is om de in grond geïnvesteerde middelen terug te kunnen verdienen wordt gebruikt gemaakt van het volgende kengetal.

Boekwaarde in- en nog niet in exploitatie zijnde gronden / Totaal geraamde baten	
Voldoende	< 20 %
Matig	Tussen 20 en 35%
Onvoldoende	> 35 %

Vanaf 2021 is sprake van een afnemend percentage. Dit houdt in dat risico's ten aanzien van de grondexploitatie de komende jaren verder afnemen. Oorzaak hiervan is enerzijds dat er geen nieuwe grondexploitaties zijn voorzien en anderzijds dat de lopende grondexploitaties steeds verder worden afgebouwd waardoor risico's afnemen.

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

IFLO-norm

Om meer inzicht te krijgen in de risico's van de grondexploitatie wordt in onze gemeente de financiële situatie jaarlijks getoetst aan de IFLO-norm. IFLO is de afkorting van Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden. De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van de gronden die in exploitatie zijn genomen.

De IFLO-norm is gebaseerd op het totaalbedrag van de volgende twee componenten:

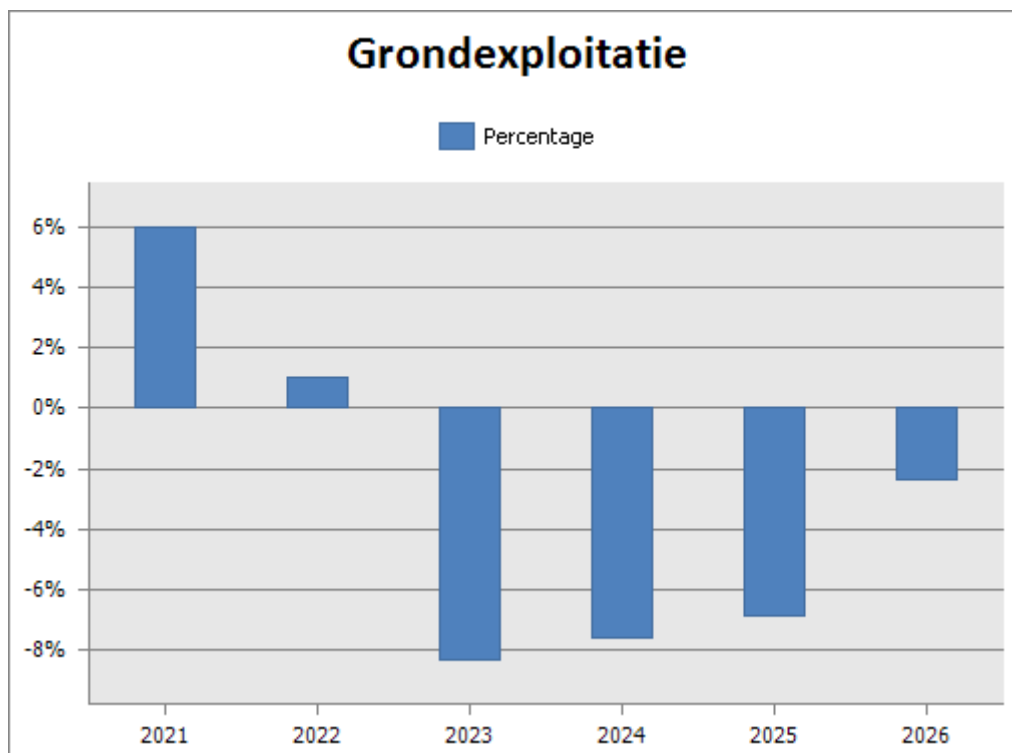
- 10% van de boekwaarde van de gronden in exploitatie;
- 10% van de nog te maken kosten van de gronden in exploitatie.

Bij het toepassen van de IFLO-norm wordt per plan aangegeven wat het risico is bij de meest negatieve optie van scenario-ontwikkeling. Voor de berekening van de noodzakelijke omvang van de reserve wordt per plan uitgegaan van het hoogste berekende geldelijke risico. De minimale omvang van de algemene reserve grondbedrijf is gelijk aan de som van de hoogste risico's per plan. Ultimo 2023 dient de algemene reserve grondbedrijf op basis van genoemde berekening minimaal € 4,7 miljoen te zijn. Hierbij is als worst case scenario vijf jaar uitstel van grondverkoop gehanteerd. De verwachte stand van de algemene reserve bedraagt dan per ultimo 2023 € 6,0 miljoen en voldoet daarmee aan de norm zoals deze in de grondnota is vastgesteld.

Kengetal Grondexploitatie

Als norm wordt een percentage lager dan 20 als voldoende beschouwd. Dus hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Voor het jaar 2022 bedraagt dit percentage 1,0. Voor 2023 is dat -8,0 en daarna is sprake van een lichte stijging, maar blijft het percentage voldoende. Dit impliceert een lichte toename van de kwetsbaarheid van de grondexploitatie. Oorzaak hiervan is enerzijds dat enkele complexen worden afgesloten en de winstnemingen niet meer meegenomen worden in dit kengetal.

In onderstaande grafiek is het kengetal Grondexploitatie zichtbaar.

Ad 4. Structurele exploitatieruimte

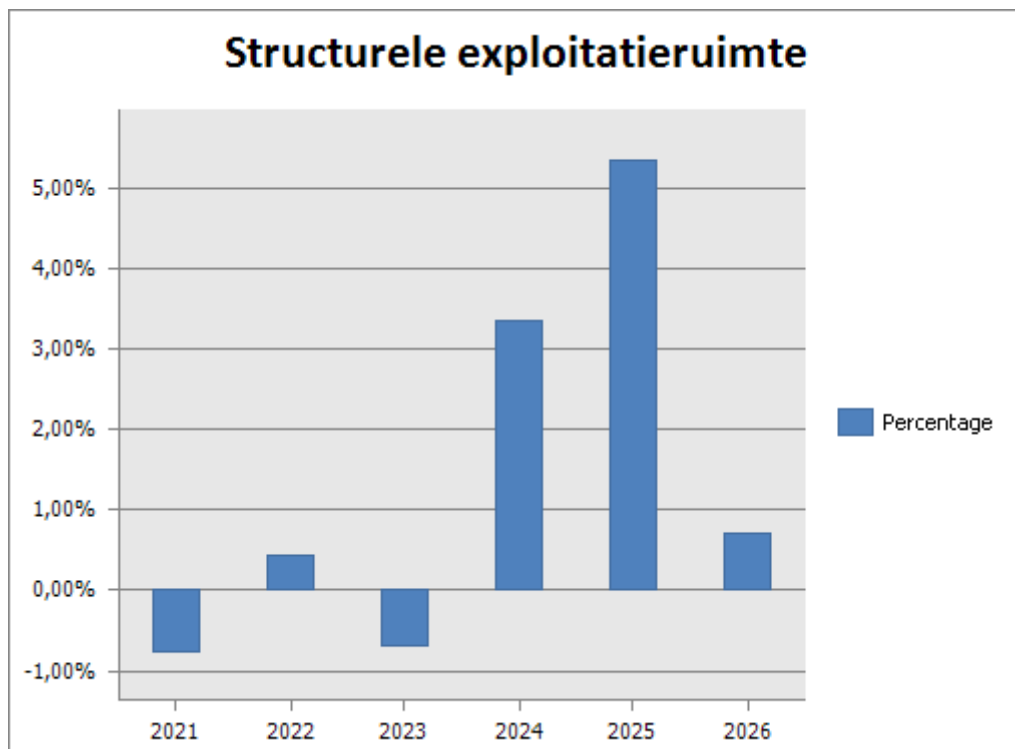
Het kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Er wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten. Het hierdoor ontstane saldo wordt vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Het kengetal wordt berekend met behulp van de volgende formule.

Structurele exploitatieruimte / Totale baten voor bestemming

Hierbij worden de volgende normen worden gehanteerd.

Voldoende	>0,6%
Matig	Tussen 0% en 0,6%
Onvoldoende	<0%

In 2022 is sprake van matig structurele ruimte. Vanaf 2023 wijzigt deze in voldoende structurele ruimte.

Ad 5. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft een indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit. De OZB is voor gemeenten de belangrijkste bron van inkomsten. De onbenutte belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid.

Op voorstel van het advies van de Commissie vernieuwing BBV (Besluit begroting en verantwoording) is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven OZB. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingentarieven, zoals bij de OZB. Daarnaast geeft een gemiddeld tarief meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan het tarief om in aanmerking te komen voor de artikel 12 status. Ook is er vanuit de praktijk behoefte bij gemeenten en andere belanghebbenden om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De hoogte van belastingtarieven komen dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de eigen lastendruk zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. In 2020 en 2021 komen we uit op 95% respectievelijk 87%. Dit betekent dat we onder het landelijk gemiddelde van 100% zitten. In 2022 zitten we met een percentage van 97% ook onder dit gemiddelde. De verwachting is dat dit in 2023 uitkomt op 90 procent.

Zoals eerder aangegeven in deze paragraaf bedraagt de onbenutte belastingruimte, gerekend met de artikel 12-norm € 2.300.000.

Beoordelen samenhang kengetallen

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen blijkt dat een afzonderlijk kengetal op zich weinig zegt over de financiële positie. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie. Afhankelijk van wat er aan eigen vermogen en baten tegenover de schuld staat, zal aflossing veel of juist weinig problemen opleveren. Zo hoeft een tegenvallende ontwikkeling geen negatieve invloed te hebben in de situatie dat de vrije structurele exploitatieruimte groot is of als men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven over de financiële positie.

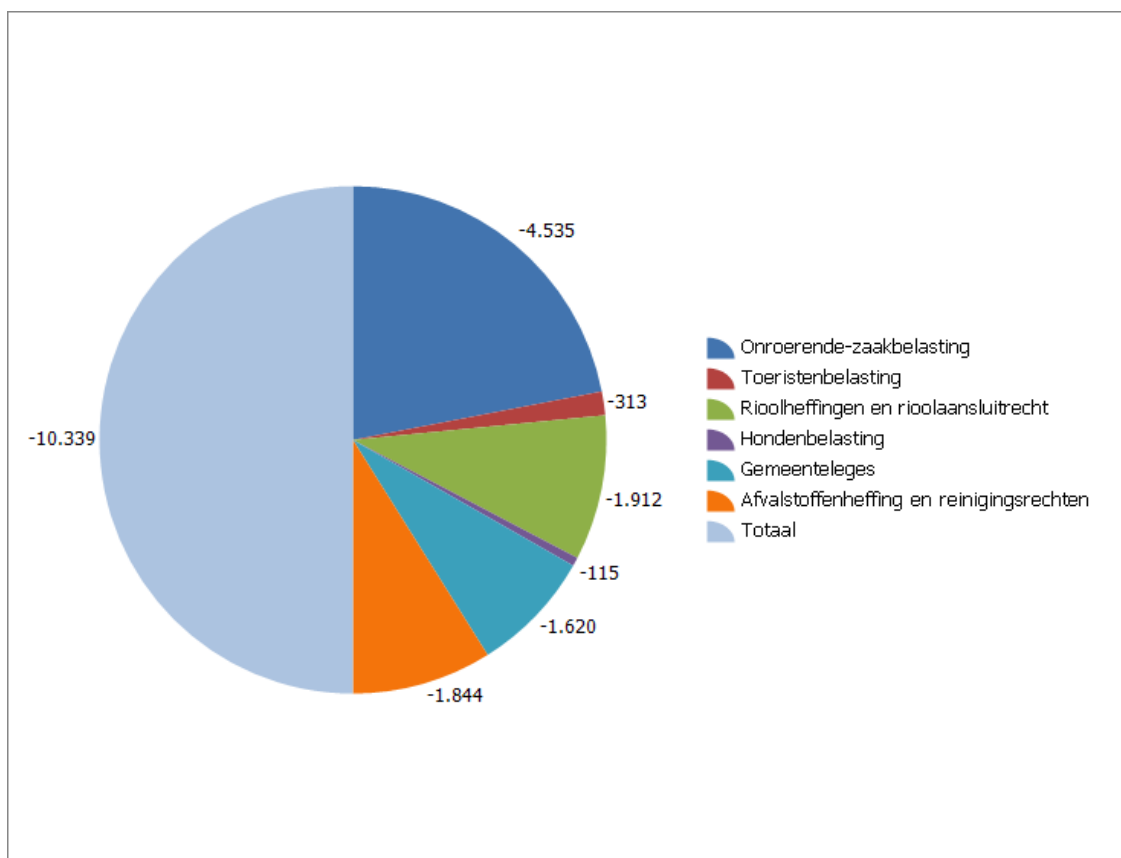
De gemeente Someren beschikt nog steeds over een solide reservepositie en ondervindt geen problemen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het structureel begrotingsevenwicht op termijn is voldoende. Er zijn wel zorgen over de ontwikkeling vanaf 2026 omdat het Rijk nog niet duidelijk heeft gemaakt wat de te verwachten Algemene uitkering voor de gemeente is.

Paragraaf: Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de lokale heffingen en belastingen, het kwijtscheldingsbeleid, een overzicht van de tarieven en opbrengsten en de hoogte van de lokale lastendruk. Tevens wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de lokale heffingen in 2023.

Onderstaand is een overzicht van de opbrengsten weergegeven.

Overzicht opbrengsten	2023
Onroerende-zaakbelasting	-4.535
Toeristenbelasting	-313
Rioolheffingen en rioolaansluitrecht	-1.912
Hondenbelasting	-115
Gemeenteleges	-1.620
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	-1.844
Totaal	-10.339

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Eigenaren van woningen en niet-woningen en gebruikers van niet-woningen betalen belasting op basis van de WOZ waarde van de onroerende zaak waar zij eigenaar van zijn of die zij gebruiken. Voor de belastingaanslagen in 2023 is de WOZ waarde per 1 januari 2022 bepalend.

Bij de behandeling van de kadernota 2023 heeft de raad unaniem een motie aangenomen om de extra verhoging van 5% in 2023 achterwege te laten. Deze motie is verwerkt in deze begroting. Voor 2023 wordt de OZB opbrengst alleen gecorrigeerd met de indexering van 2,7%.

De OZB tarieven worden in de raadsvergadering van 15 december 2022 vastgesteld.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

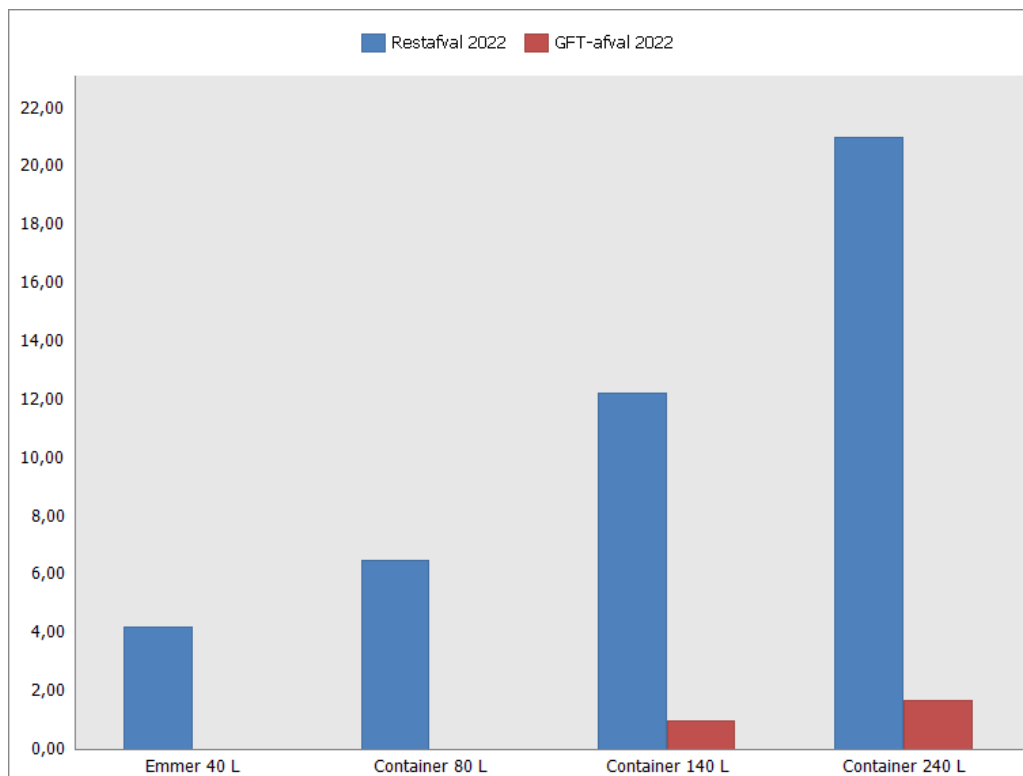
De opbrengst is bestemd voor de inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en is maximaal 100% kostendekkend op begrotingsbasis.

Uitgangspunt bij de berekening van de tarieven is dat de vaste kosten verwerkt zijn in het vast tarief en de variabele kosten verwerkt zijn in het variabel tarief.

De afvalstoffenheffing/reinigingsrechten worden geheven door middel van een vast recht in combinatie met een bedrag per lediging van een afvalcontainer (DIFTAR).

Tijdens het opstellen van de primaire begroting 2023 zijn de budgetten met betrekking tot afval onvoldoende bekend en daarom worden de tarieven van de afvalstoffenheffing 2023 pas in december vastgesteld.

In onderstaande grafiek zijn hierdoor uitsluitend de variabele tarieven per lediging van 2022 opgenomen. Het vast tarief per aansluiting voor 2022 was € 11,67 per maand.

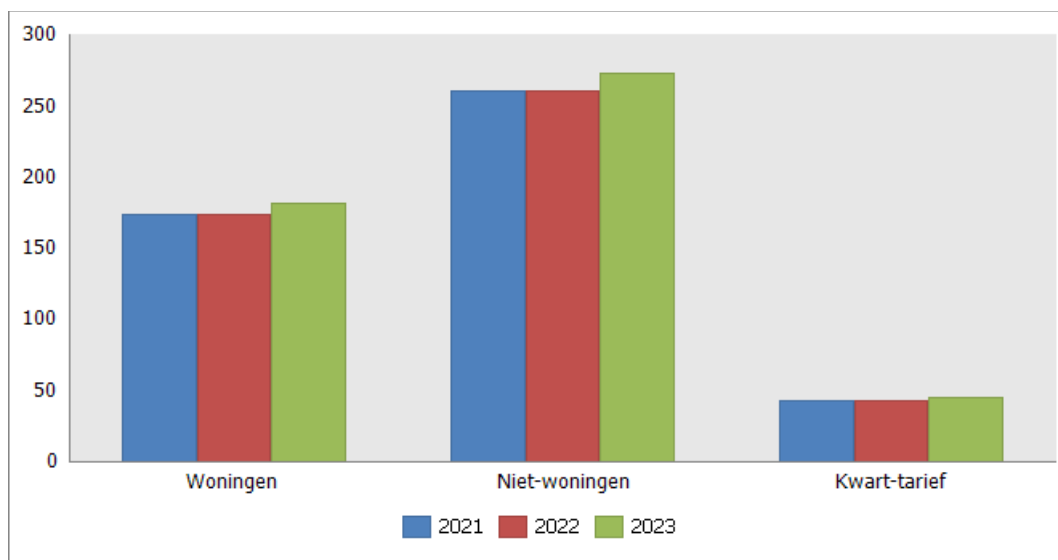
Rioolheffing en riolaansluitrecht

Rioolheffing

Met de rioolheffing worden de kosten verhaald, die de gemeente maakt voor de uitvoering van de zorgplichten voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. Deze heffing mag hooguit kostendekkend zijn.

In december 2020 is het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025 vastgesteld. In overeenstemming met dit plan worden de tarieven jaarlijks geïndexeerd. De indexering voor 2023 bedraagt 4,8%.

In onderstaande grafiek zijn de tarieven 2021 tot en met 2023 opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van degene die op 1 januari eigenaar is van een WOZ object. Hiervoor is een directe of indirecte aansluiting op de gemeentelijke riolering niet noodzakelijk. De tarieven zijn gedifferentieerd naar woning, niet-woning en een "kwart"-tarief voor objecten met een vloeroppervlak dat kleiner is dan 40 m².

Riolaansluitrecht

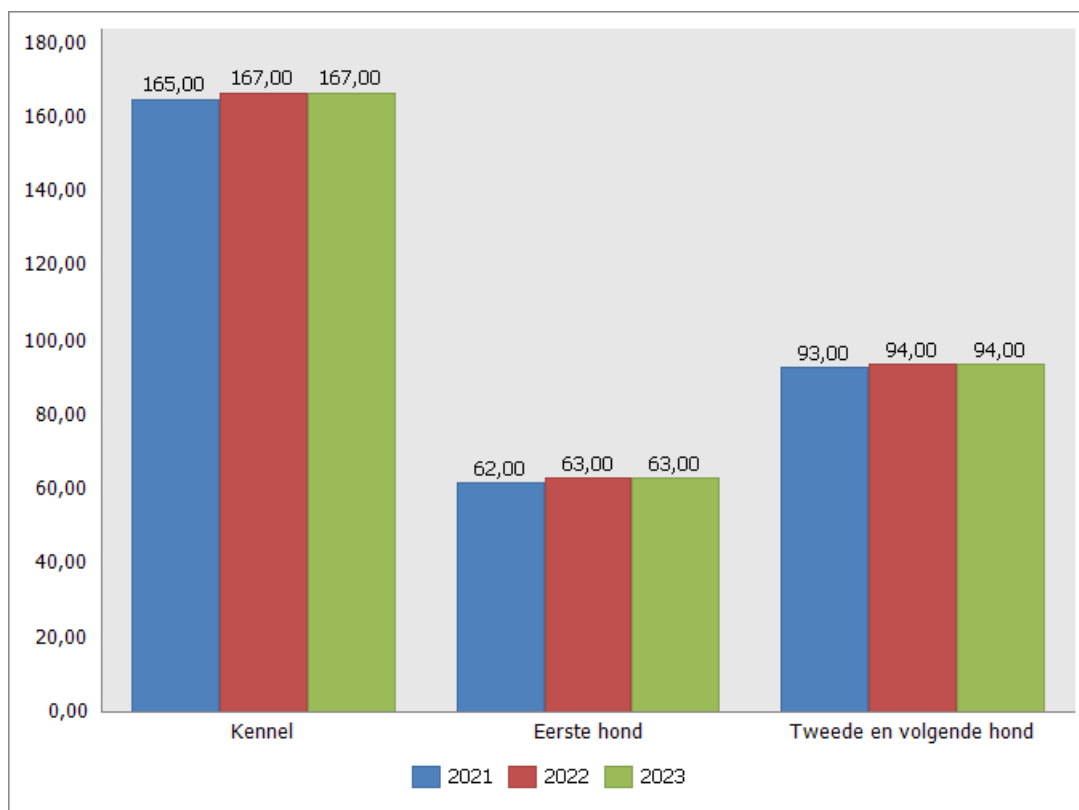
De aansluitkosten voor aansluiting op een gemengd stelsel en voor aansluiting op een gescheiden stelsel worden conform bestaand beleid verhoogd met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld.

Hondenbelasting

Het doel van het hondenbeleid is vooral gericht op het verminderen van overlast. Het uitgangspunt is dat het hondenbeleid budgettair neutraal is. Dit betekent dat de hondenbelasting gelijk moet zijn aan de kosten voor maatregelen die de overlast moeten verminderen (hondentoiletten, hondenuitlaatstroken, inzet BOA en overige kosten).

Voor honden die gehouden worden buiten de bebouwde kom hoeft geen hondenbelasting betaald te worden. De tarieven voor 2023 worden niet verhoogd ten opzichte van 2022.

In onderstaande grafiek zijn de tarieven hondenbelasting vermeld voor de jaren 2021 tot en met 2023.

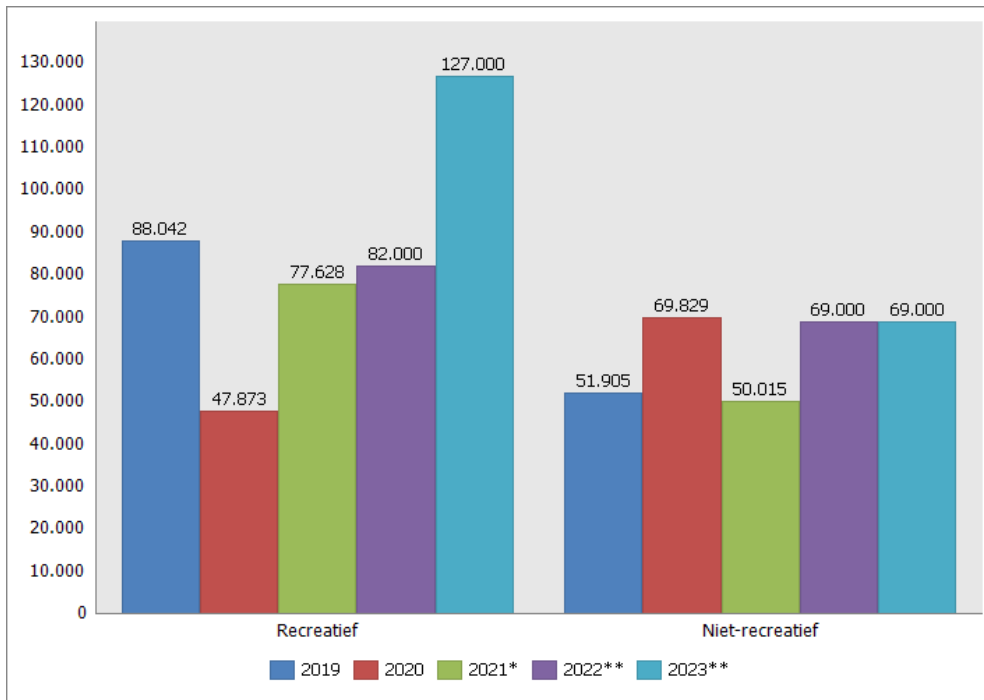
Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven per persoon per overnachting in verblijfsaccommodaties (campings, hotels, bed & breakfasts enzovoort). Bij de heffing geldt geen restrictie dat het om een toeristische of recreatieve overnachtingen moet gaan. De toeristenbelasting van een belastingjaar wordt opgelegd en ingevorderd in het daarop volgende jaar. Vanaf 2021 worden er twee tarieven gehanteerd, hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen recreatieve overnachtingen waarop het verlaagde tarief van toepassing is en niet-recreatieve overnachtingen. Voor deze laatste categorie geldt het algemene tarief. Deze tarieven worden jaarlijks verhoogd met het CBS-indexcijfer over het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven zijn vastgesteld. In het verleden is afgesproken dat het tarief pas wordt verhoogd, wanneer de gecumuleerde verhogingen naar beneden afgerond op 5 eurocent uitkomt. Voor het belastingjaar 2023 komen de tarieven met de gecumuleerde verhogingen uit op € 1,35 (was € 1,30) respectievelijk € 2,05 (was € 2,00).

In onderstaande grafiek is aantal overnachtingen per categorie weergegeven. Voor 2019-2021 zijn dit het werkelijk aantal overnachtingen (*) voor 2022 en 2023 het verwachte aantal (**).

(*): Nog niet alle aanslagen over 2021 zijn opgelegd, vermeld is de stand per ultimo juni 2022

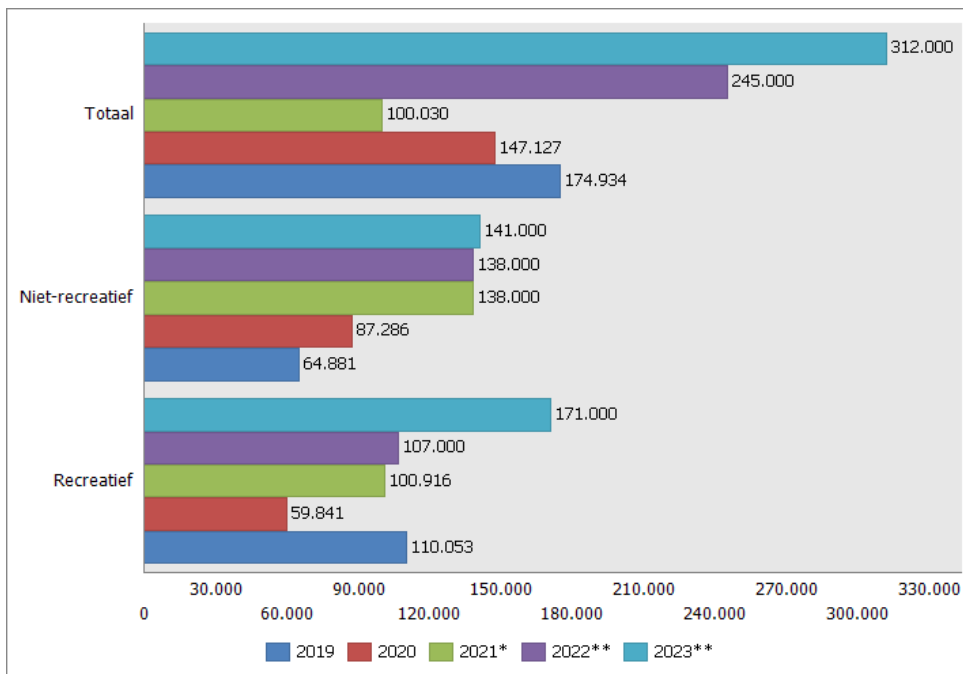
(**): Aantal overnachtingen dat in de begroting 2022 en begroting 2023 zijn opgenomen

In onderstaande grafiek is de opbrengst toeristenbelasting per categorie vermeld. Voor 2019-2021 is dit het werkelijke opbrengst (*) voor 2022 en 2023 de begrote opbrengst (**).

(*): Nog niet alle aanslagen over 2021 zijn opgelegd, vermeld is de stand per ultimo juni 2022

(**): Begrote bedrag dat in de begroting 2022 en begroting 2023 is opgenomen

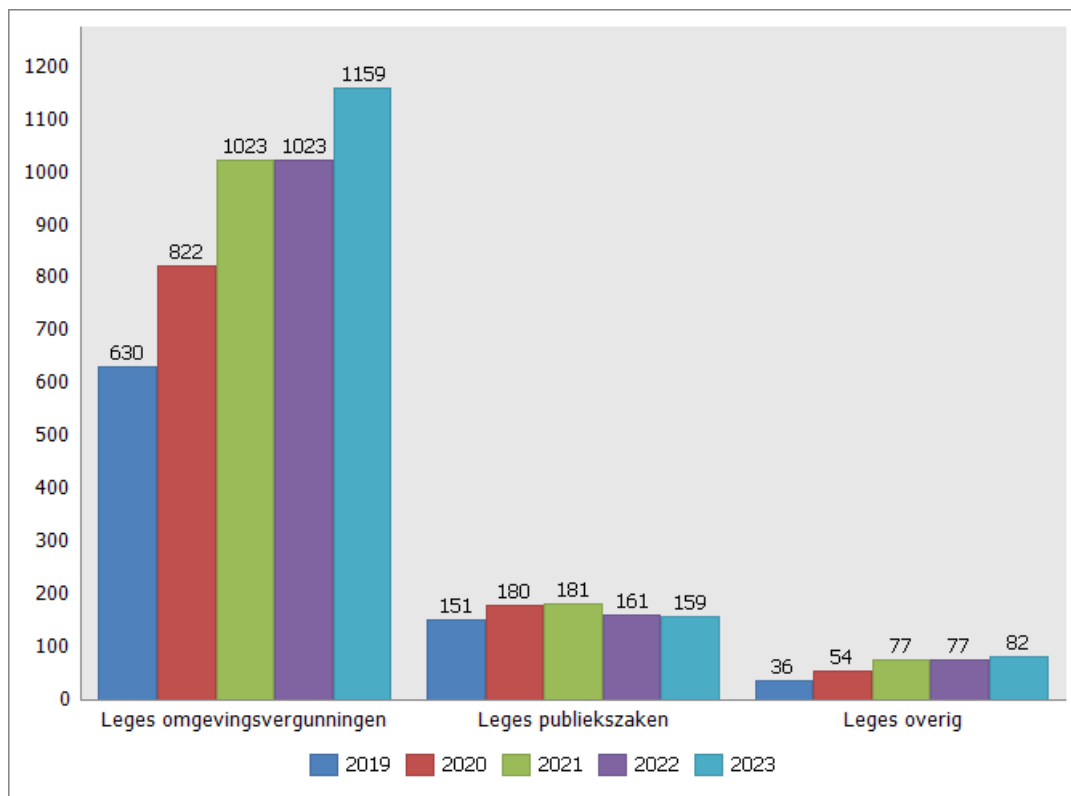
Gemeenteleges

De legesopbrengsten worden onderverdeeld in drie categorieën:

- algemene dienstverlening: deze categorie omvat onder meer het verstrekken van identiteitsbewijzen en reisdocumenten, rijbewijzen, het voltrekken van huwelijken en registratie van partnerschappen;
- fysieke leefomgeving: de opbrengsten in deze categorie bestaan uit de leges voor het aanvragen van omgevingsvergunningen en wijzigingen van bestemmingsplannen;
- Europese dienstenrichtlijn: hierbij gaat het om vergunningen voor de horeca, het organiseren van evenementen en gebruiksvergunningen brandveiligheid.

Per categorie mogen de totale begrote legesopbrengsten niet meer bedragen dan de begrote kosten (zie ook het onderdeel Berekening van kostendeckendheid). Aan de hand van de begrote legesopbrengsten worden de legestarieven berekend en door de raad in december vastgesteld.

In onderstaande grafiek worden de geraamde opbrengsten per categorie leges (exclusief rijksleges) over de jaren 2019 tot 2023 weergegeven.

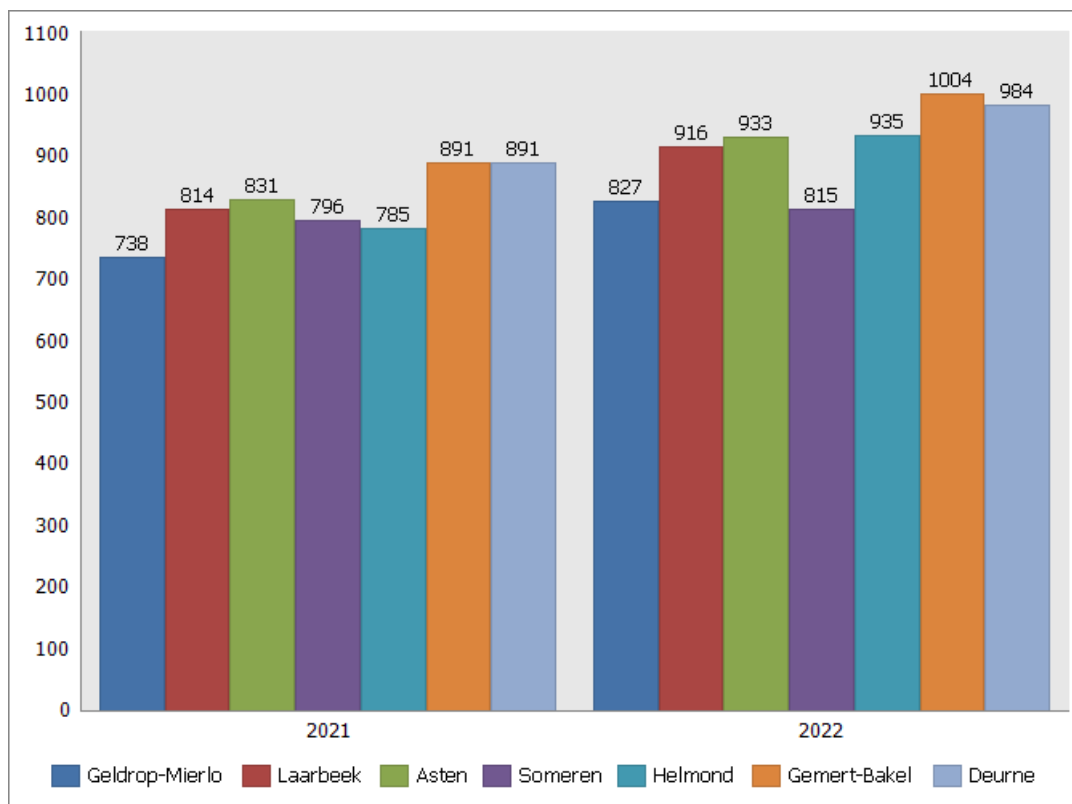
Woonlasten regionaal en kwijtschelding

Woonlasten regionaal

Om meer inzicht te geven in de positie van de gemeente Someren is voor de woonlasten onderstaand overzicht opgenomen op regionaal niveau. Hierbij moet worden opgemerkt dat de verschillen in lastenpotentie tussen de gemeenten in belangrijke mate worden gecompenseerd door het verdeelsysteem van het gemeentefonds. Daardoor zijn de verschillen in tarieven tussen de gemeenten in belangrijke mate het gevolg van het verschil in kwantiteit en kwaliteit van de lokale voorzieningen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van de beleidsuitvoering. Hierbij is een normerende, sturende en controlerende functie voor het bestuur weggelegd. Dit laatste niet alleen om de lastendruk te beheersen maar evenzeer om na te gaan of de burger waar voor zijn geld krijgt.

In onderstaande grafiek zijn de woonlasten voor meerpersoonshuishouden 2022 in de regiogemeenten weergegeven. Deze gegevens zijn overgenomen uit de "Atlas van de lokale lasten 2022" die is uitgegeven door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

In onderstaande grafiek worden de tarieven van de belastingdruk 2022 per woonruimte, met vergelijkingsjaar 2021 van de regiogemeenten weergegeven.

Kwijtschelding/minimaregeling

Op grond van de "Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen gemeente Someren" kan kwijtschelding worden verleend voor het betalen van de afvalstoffenheffing. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding, wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en vermogenstoets op grond van door het Rijk vastgestelde normen. Bij de berekening van de kwijtschelding worden de kosten van bestaan binnen een bepaalde bandbreedte gesteld op 90% van het inkomen van de belastingschuldige. Gemeenten mogen een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren door dit percentage te verhogen tot maximaal 100%. De gemeente Someren voert een ruimer kwijtscheldingsbeleid en gaat uit van 100%. De behandeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt vanaf 2018 voor de gemeente Someren uitgevoerd door de Belasting Samenwerking Oost-Brabant. Jaarlijks wordt door ruim 100 belastingplichtigen uit de gemeente Someren kwijtschelding aangevraagd, naast de kwijtscheldingen die door BSOB automatisch worden verleend. Daarnaast kunnen bewoners een beroep doen op de minimaregeling.

Berekening van kostendekkendheid

De leges die geheven worden voor door de gemeente geleverde producten en diensten mogen niet meer dan kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat de begrote opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de begrote kosten. Per legescategorie (titel) stellen we vast wat de verwachte kosten zijn. Aan de hand hiervan bepalen we de opbrengst en het tarief. Voor het bepalen van de kostprijs wordt gebruik gemaakt van de Activity Based Costing methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurtarief van de behandelend ambtenaar of team. Dit uurtarief wordt verhoogd met een opslag van 100% voor overhead*.

De kostendekkendheid wordt vastgesteld per titel.

Titel	Kosten	Opbrengst	Percentage kostendekkendheid
Algemene dienstverlening	€ 327.000	€ 304.000	92,9%
Fysieke leefomgeving	€ 1.562.000	€ 1.168.000	74,7%
Europese dienstenrichtlijn	€ 12.000	€ 8.000	66,6%

* Definitie overheadkosten volgens de "Notitie overhead van de commissie BBV": Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden welke weliswaar niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar wel in enig verband hiermee staan.

Paragraaf: Verbonden partijen

Verbonden partijen betreffen organisaties en instellingen waarin een gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of indien financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Vanwege deze belangen en daarmee gepaard gaande risico's is het gewenst dat in de begroting en jaarstukken aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente Someren een bestuurlijke en financiële band heeft. In deze paragraaf worden deze nader toegelicht. De verbonden partijen worden hierbij opgesplitst in:

1. gemeenschappelijke regelingen
2. stichtingen / verenigingen
3. coöperaties / vennootschappen

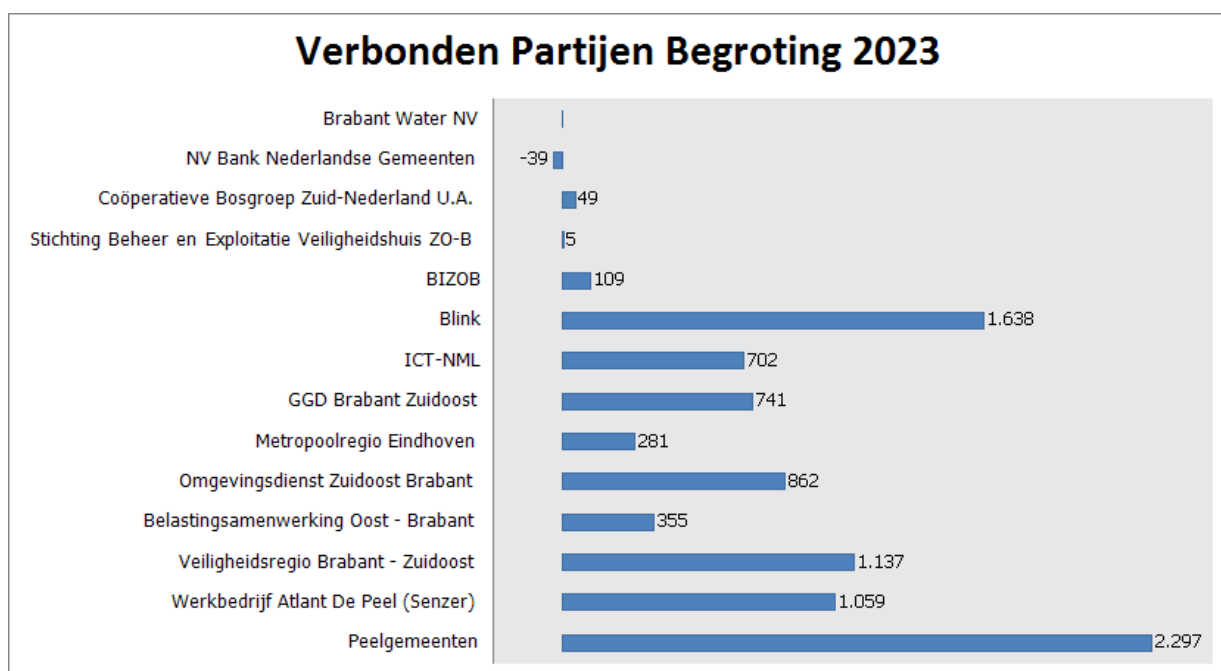
In onderstaand financieel overzicht wordt de bijdrage per verbonden partij getoond verdeeld per jaarschijf.

Financieel overzicht

	Jaar- rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gemeenschappelijke regelingen						
Peelgemeenten	2.052	2.207	2.297	2.297	2.297	2.297
Werkbedrijf Atlant De Peel (Senzer)	677	998	1.059	1.059	1.059	1.059
Veiligheidsregio Brabant - Zuidoost	1.042	1.100	1.137	1.137	1.137	1.137
Belastingsamenwerking Oost - Brabant	382	312	355	355	355	355
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	661	610	862	862	862	862
Metropoolregio Eindhoven	271	274	281	281	281	281
GGD Brabant Zuidoost	703	676	741	741	741	741
ICT-NML	315	614	702	702	702	702
Blink	1.464	1.713	1.638	1.638	1.638	1.638
Totaal	7.567	8.504	9.072	9.072	9.072	9.072
Stichtingen en verenigingen						
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen	222	109	109	109	109	109

Zuid-Oost Brabant (BIZOB)						
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis	5	5	5	5	5	5
Brabant Zuidoost	0	0	0	0	0	0
Totaal	227	114	114	114	114	114
Vennootschappen en coöperaties						
Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.	39	52	49	49	49	49
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-41	-39	-39	-39	-39	-39
Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0
Totaal	-2	13	10	10	10	10

Bedragen X € 1.000

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Blink
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	Blink heeft tot doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten binnen de Gemeenschappelijke Regeling, die bij wet aan de deelnemende gemeenten zijn opgedragen en/of die voortvloeien uit de aan de gemeenten toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding op het terrein van het milieu. De intergemeenschappelijke samenwerking met een particuliere partner leidt hierbij tot een maatschappelijke meerwaarde.
Partners	De deelnemende gemeenten zijn: Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren en Son en Breugel. Verder neemt Prezero deel aan de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per deelnemende gemeente en een vertegenwoordiger van PreZero. De leden worden door de raden van de deelnemende gemeenten uit hun midden, de voorzitter van de raad inbegrepen, op aanbeveling van burgemeester en wethouders aangewezen.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 0
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 5.015.000
Financieel resultaat	Niet van toepassing, er vindt afrekening met deelnemende gemeenten plaats waardoor financieel resultaat nihil is.
Financieel belang	Bijdrage 2023 € 1.638.000
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Verbrandingsbelasting en verwerkingstarieven. • Hoeveelheid aangeleverde tonnages. • Onvoorspelbaarheid bestaande dienstverlening calamiteiten, gladheid en reinigingstaken. • Veroudering materiaalpark Blink • Benodigde organisatieontwikkeling organisatiebreed (i.v.m. de groei van Blink in de afgelopen jaren). • Ontbreken van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). • Onduidelijkheid over de rol van Blink voor de gemeenten.
Ontwikkelingen	Sinds eind februari 2022 is de wereld opgeschrikt door de oorlog in Oost-Europa. De eerste effecten binnen onder andere de afvalbranche tekenen zich af zoals een (mede daardoor) oplopende inflatie, een sterke stijging voor brand- en grondstoffen, etc. Dit leidt onder andere tot verhoogde brandstofkosten voor het materieel van Blink en een stijging van inkooprijzen voor PMD-zakken en mini-containers. Daarbij is het zeer aannemelijk dat het einde aan alle kostenstijgingen nog niet in zicht is.
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
Vestigingsplaats	Oss
Doel en openbaar belang	BSOB is opgericht om de kwaliteit van de dienstverlening en continuïteit van de waardering, heffing en inning van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen te verbeteren. En wel tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
Partners	De deelnemers zijn de gemeenten Oss, Bernheze, Boekel, Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Someren en het Waterschap Aa en Maas.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 1.243.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 15.196.000
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2023: € 355.000
Risico's	Gezien de bepalingen, opgenomen in de gemeenschappelijke regeling en de Nota Financieel Beleid aangaande de bestemmingen van resultaten, zijn eigen vermogen, stille reserves of voorzieningen niet noodzakelijk. In artikel 53 van de Gemeenschappelijke Regeling is een zogenoemde garantstelling opgenomen. Dit houdt in dat de deelnemers er zorg voor dragen dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen ten opzichte van derden te voldoen. De risico's komen conform de regelingen voor rekening van de deelnemers naar rato van hun aandeel in de bedrijfsactiviteiten (bijdragen).
Ontwikkelingen	De organisatie ontwikkeling wordt gekenmerkt als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • Aan het eind van de planperiode wordt het waarden, heffen en innen van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen op een professionele wijze gedaan (Operational Excellence) tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. • Daarnaast, als de gelegenheid zich voordoet, wordt samen met bestuurders gericht gestuurd om binnen het werkgebied Oost-Brabant verder te groeien in het aantal deelnemers. • Tevens zal aan de hand van de uitwerking van de vastgestelde businesscase (doorkijk 2021 – 2025) waarin gekozen is voor een ondernemend scenario vorm gegeven worden aan een nog meer geautomatiseerde organisatie. Dit vraagt ook een andere invulling van werkzaamheden en de daarbij behorende competenties. Reden dat we een strategisch HRM beleid hebben gemaakt. In de uitwerking van dit beleid zullen ook nieuwe functies worden beschreven en uitgewerkt in een nieuw actueel functiehuis. Meerjarig is er in de begroting een taakstelling/effecten van de verdergaande automatisering verwerkt.
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten
Vestigingsplaats	Deurne
Doel en openbaar belang	Draagt zorg van de uitvoering van de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning), Jeugdwet en BMS (Bijzondere bijstand, Minimaregelingen en Schulddienstverlening).
Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 300.000 en per 31-12-2022 € 300.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 16.904.000 en per 31-12-2022 € 17.000.100
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage 2023 € 2.297.000 (voor uitvoeringskosten)
Risico's	<p>In december 2019 is de nota weerstandsvermogen en risicobeheer vastgesteld. Met het vaststellen van deze nota is ook ingestemd met het instellen van een algemene reserve voor het afdekken van de gesignaleerde risico's. Voor de begroting 2021 zijn de risico's niet opnieuw beoordeeld, maar is aangesloten bij de risico-inventarisatie zoals die eind 2019 is gedaan.</p> <p>De door Peelgemeenten gekwantificeerde risico's betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziekteverzuim; • Beveiliging van data / privacy; • Kwetsbaarheid organisatie; • Juridische risico's; • Niet-functioneren; • Inkoop; • Contractbeheer en -management; • Uitvoering taken door andere gemeenten; • ICT-voorzieningen; • Politiek-bestuurlijke risico's; • Landelijke ontwikkelingen. <p>Deze risico's resulteren in een benodigd weerstandsvermogen van € 304.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt € 300.000. De afwijking tussen het benodigde en het aanwezige weerstandsvermogen is dermate minimaal dat gesteld kan worden dat de deelnemende gemeenten hierin geen risico lopen.</p>
Ontwikkelingen	<p>De volgende ontwikkelingen zijn voor 2023 benoemd:</p> <p>Sociaal domein breed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integraal werken; • Innovatie en transformatie; • Management- en stuurinformatie; • Rechtmatige zorg; • Interne Controle en controle prestatielevering. <p>Wmo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (nieuwe ontwikkeling); • Wmo-huishoudelijke ondersteuning (nieuwe ontwikkeling); • Wmo-begeleiding. <p>Jeugd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkoop samenwerking jeugd; • Woonplaatsbeginsel (nieuwe ontwikkeling). <p>BMS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleid en uitvoering BMS.
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant (VRBZO)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.</p> <p>Kerntaken</p> <p>Taken op het terrein van brandweezorg, gemeenschappelijke meldkamer, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, ambulancezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.</p>
Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken IV e.v. van de GR is de samenstelling en werkwijze van deze organen beschreven. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening adviseren door de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering waarin vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen(2) en controllers van gemeenten (2) zitting hebben.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 2.144.989
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 41.762.897 waarvan voorzieningen € 3.221.034
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage 2023 € 1.137.000
Risico's	<p>In hoofdstuk 5.1 paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen van de Begroting 2021 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd.</p> <p>Risico's voor algemene bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stijging premies voor (vrijwilligers)verzekeringen en pensioenen; • Brandweermaterieel is steeds moeilijker te verzekeren door nichemarkt • Kosten die voortvloeien uit bedrijfs-kritische specialistische functies (bijvoorbeeld kostbare opleidingen of inhuur op gebied van brand- en omgevingsveiligheid, business intelligence, ICT, kosten juridische ondersteuning etc.); • Eigen risicodrager WW. <p>Majeure wijzigingen in het bestaande model brandweezorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en Europese richtlijn rechtspositie brandweervrijwilligers. <p>Ernstige verstoringen door incidenten, reëel rampen en crisis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kosten voortvloeiend uit bestrijding van een groot (GRIP) incident.

Ontwikkelingen	<p>Veiligheidsregio's staan voor de uitdagende taak om samen met hun partners de samenleving veiliger te maken. Een samenleving met steeds grotere veiligheidsvraagstukken door technologische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. VRBZO heeft deze ambitie vastgelegd in haar Visie 2025: zorg voor veiligheid. Een duidelijke richting voor de organisatie. De ambitie is fors en nodig. Een doorontwikkeling op het domein van crisisbeheersing, naar meer dynamische, flexibele 'samenwerkingsverbanden'. Brandweezorg versterken en zorgen dat de organisatie ook klaar is voor deze toekomst. Toen we de visie vast lieten stellen, spraken we af dat we haar realiseren met de huidige middelen (met een voorbehoud voor ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben). Hiervoor is een doorontwikkeling in de organisatie nodig, die ten gunste komt van het domein crisisbeheersing. Deze doorontwikkeling maken we in samenhang, stapsgewijs en vertalen we jaarlijks in een uitvoeringsagenda. Helaas weten we inmiddels dat we met grote financiële uitdagingen te maken hebben en dat de coronacrisis de verbeteringen die nodig zijn, teveel heeft vertraagd.</p>
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	GGD Brabant Zuidoost
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijk belang	Gemeentebestuurders zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de GGD. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de ABvergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het AB. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 4.707.775
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 25.904.088 (waarvan voorzieningen € 1.218.146)
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2023 € 783.000 (inclusief contracttaken Jeugd GGZ € 42.000)
Risico's	<p>In de jaarstukken 2021 wordt uitgebreid geschreven over de risico's. Als belangrijkste risico's worden gezien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg. en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken; • Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgeld/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt; • Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden; • Toenemende arbeidsmarktkrapte; • Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten; • Het risico dat er bij een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt; • Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting; • Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer gedekt wordt; • Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijziging ontstaat in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijke meerkosten ontstaan; • Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden; • Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen; • Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen; • Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn; • Het Risico verbonden aan de verkoop en het terug-huren van de Callenburgh; • Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

Ontwikkelingen	De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota en het meerjarenbeleidsplan van de GGD en de begroting 2023 GGD BZO (pagina 10-13).
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	ICT NML
Vestigingsplaats	Roermond
Doel en openbaar belang	Flexibelere, efficiëntere en professionelere dienstverlening op gebied van ICT. Een volwaardig partner van huidige en toekomstige deelnemers om de uitdagingen vanuit maatschappij en technologie het hoofd te bieden.
Partners	De deelnemers zijn de gemeenten Venlo, Roermond, Weert, Nederweert, Asten en Someren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2021 € 424.168
Vreemd vermogen	Per 31-12-2021 € 826.475
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2023 € 702.000
Risico's	<p>De volgende risico's zijn geïdentificeerd (op volgorde van klein naar groot):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diefstal en fraude; • Langdurig ziekteverzuim; • Inbreuk op informatiebeveiliging; • Juridisch risico rondom contracten; • Afscheid nemen personeel; • Langdurige uitval ICT systemen. <p>De beschikbare weerstandscapaciteit van ICT NML is op dit moment de volgende (afgerond) € 474.000. Bij een noodzakelijke weerstandscapaciteit van € 469.500 is de weerstandscapaciteit voldoende opgebouwd. Afgesproken is om 50% van het weerstandsvermogen bij ICT NML op te bouwen (50% van € 939.000). De gemeenten dienen het restant van het noodzakelijke bedrag opnemen in haar weerstandsvermogen. Voor Someren is dit € 31.848.</p>
Ontwikkelingen	<p>In 2023 ligt de focus van ICT NML op de volgende drie belangrijkste speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De dienstverlening ICT NML aan de deelnemers; • Door ontwikkelen van de organisatie; • Aanpassen werkomgeving naar hybride werken.
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Metropoolregio Eindhoven (MRE)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	<p>Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.</p> <p>De kerntaken zijn: Strategische netwerksamenwerking op de thema's economie, transitie landelijk gebied, energietransitie en mobiliteit.</p> <p>Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.</p>
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehoudersoverleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in een onderliggend statuut.
Eigen vermogen	Per 31-12-2022 € 12.954.266
Vreemd vermogen	Per 31-12-2022 € 13.617.944 waarvan € 6.090.659 voorzieningen betreft.
Financieel resultaat	Voorlopig resultaat 2023 € 0 (sluitende begroting)
Financieel belang	Bijdrage 2023 (incl. RHC) € 281.000
Risico's	<p>Het Algemeen Bestuur heeft op 4 juli 2018 de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. In deze nota is vastgesteld wat de onder risicomanagement wordt verstaan en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's bij deze jaarrekening opnieuw in beeld gebracht, geïdentificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. De belangrijkste risico's die op concernniveau worden onderkend zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontoereikend doelvermogen voor overdracht eeuwigdurende nazorg naar provincie van de voormalige stortplaats Gulbergen; • Risico's in het kader van subsidieverstrekking (o.a. staatssteun); • Uitbreiding van het takenpakket zonder dat hier dekking tegenover staat.
Ontwikkelingen	<p>Landgoed Gulbergen</p> <p>Vanuit strategische overwegingen heeft de Metropoolregio Eindhoven eind 2020 de erfpacht met Attero beëindigd. Hierdoor is de Metropoolregio Eindhoven weer volledig eigenaar van het Landgoed en is het mogelijk dit gebied integraal te gaan ontwikkelen. Samen met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. zijn kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied in kaart gebracht en vertaald in een aantal mogelijke ontwikkelrichtingen van het gebied. Via een breed communicatie- en burgerparticipatieproces kan iedereen van deze ontwikkelrichtingen kennis nemen en op- en aanmerkingen maken welke worden meegenomen in de uitwerking van een scenario voor het gebied.</p> <p>Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)</p> <p>Naast de genoemde strategische opgaven is tevens aan de Metropoolregio Eindhoven verbonden het RHCE. Op basis van de Archiefwet houdt het RHCE als uitvoeringsorganisatie toezicht op de archiefzorg door gemeenten en op de overbrenging van gemeentelijke archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats, adviseert het over archiefzorg- en beheer en over informatiebeheer van gemeenten, draagt het zorg voor het beheer en de raadpleegbaarstelling van naar de archiefbewaarplaats overgebrachte analoge en digitale archieven en beheert het particuliere archieven uit de regio voor zover dat past bij het aan het RHCE opgedragen cultuurbeheer.</p>
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Vestigingsplaats	Eindhoven
Doel en openbaar belang	De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: "Samen meer waarde". Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en Provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Door de gemeente Someren is 1 lid in het dagelijks bestuur afgevaardigd.
Eigen vermogen	Per 31-12-2022 € 1.319.451 en per 31-12-2023 € 1.486.451
Vreemd vermogen	Per 31-12-2022 € 8.470.345 en per 31-12-2023 € 8.320.345 (waarvan € 0 voorzieningen)
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2023: € 862.000
Risico's	In de begroting 2023 van de ODZOB is een risico-inventarisatie onderdeel opgenomen op pagina 31. Hierin zijn de belangrijkste risico's opgenomen en uitgedrukt in kans en financiële verwachting. Het totaal ingeschatte risico bedraagt in 2023 € 2.742.500.

Ontwikkelingen	<p>Onderstaande thema's zullen in 2023 naar verwachting een grote impact gaan hebben heb op de werkzaamheden van de ODZOB:</p> <p>Omgevingswet: Naar verwachting leidt de inwerkingtreding van de Omgevingswet vooral in de beginperiode tot een meer dan gebruikelijke juridische inzet, zoals advisering, bezwaar en beroep.</p> <p>Regionale operationele kaders: Voor toezicht & handhaving, vergunningverlening, bodem en asbest zijn afspraken gemaakt over een "nieuwe manier van werken" die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Dit zorgt voor een uniforme en meer risicogerichte benadering voor alle deelnemers. In 2023 zal het werken volgens deze kaders meer gemeengoed zijn. Op basis van periodieke monitoring en evaluatie wordt deze vorm van regionale samenwerking verder ontwikkeld.</p> <p>Toekomstbestendige veehouderij: De komende jaren gaan nog veel veehouders stoppen. Het vinden van passende nieuwe functies op die locaties is een flinke uitdaging, zeker in situaties met hoge achtergrondconcentraties van geur of fijnstof. Middelen zijn beschikbaar voor stoppende veehouders, vooralsnog op vrijwillige basis. Al deze veranderingen en innovaties gaan de VTH-taakuitvoering beïnvloeden. De ODZOB moet ervoor zorgen dat dit proces goed begeleid wordt door vroegtijdig inbreng te leveren en te letten op de uitvoerbaarheid van nieuwe regelgeving, zowel die van het Rijk als van de provincie en gemeenten. Gemeenten krijgen beleidsruimte om innovaties te vergunnen en hebben daar deskundige ondersteuning bij nodig. Met pilots wordt kennis en ervaring opgedaan over het werken met doelvoorschriften in vergunningen en meetsensoren in stallen voor toezicht en handhaving.</p> <p>Governance: Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 treedt een nieuw algemeen bestuur aan. Het (oude) dagelijks bestuur van de ODZOB biedt een overdrachtsdocument aan met de stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen voor het nieuwe bestuur. Aan het nieuwe bestuur wordt, als opvolger van het concernplan 2019-2022, een meerjarenvisie 2023-2027 voorgelegd. Dit is voorzien voor het eerste kwartaal van 2023. Na vaststelling door het algemeen bestuur bepaalt deze visie de ODZOB-koers.</p> <p>Opvolging rapport Commissie Van Aartsen: In maart 2021 heeft de Commissie Van Aartsen het rapport "Om de leefomgeving - Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur" uitgebracht. De commissie concludeerde dat omgevingsdiensten hun werk niet goed genoeg kunnen doen. Dat leidt tot gezondheidsschade, economische schade en bestuurlijke schade. Om dit op te lossen moeten omgevingsdiensten onafhankelijker kunnen werken. Daarbij zijn tien aanbevelingen gedaan om te komen tot een effectief, slagvaardig en toekomstgericht VTH-stelsel. In december 2021 verscheen een hoofdlijnennotitie van de minister over de versterking van het VTH-stelsel waarin de probleemanalyse en aanbevelingen ondersteund worden.</p> <p>Wet Gemeenschappelijke regelingen: De Wet gemeenschappelijke regelingen wordt aangepast om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het gaat daarbij om de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden en provinciale staten bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen. Dit is nodig omdat de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen gebaseerd is op het beginsel van verlengd lokaal bestuur. Dat betekent dat het bestuur van het samenwerkingsverband geen eigen democratische legitimiteit heeft, maar dat de politieke controle op het bestuur gevoerd door het samenwerkingsverband uiteindelijk berust bij de betrokken deelnemers.</p>
Rapportages	Begroting 2023 en jaarstukken 2021

Naam	Senzer (handelsnaam van de uitvoeringsorganisatie Werkbedrijf Atlant de Peel)
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	Integrale uitvoering Participatiewet, alsmede activiteiten op het vlak van arbeidsreïntegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand staan van de reguliere arbeidsmarkt.
Partners	De deelnemende gemeenten zijn Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek, Someren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Someren heeft het recht uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, 2 leden aan te wijzen voor het algemeen bestuur. Eén lid van het algemeen bestuur is tevens lid van het dagelijks bestuur.
Eigen vermogen	Per 31-12-2023 € 23.366.000
Vreemd vermogen	Per 31-12-2023 € 14.873.000 waarvan voorzieningen € 305.000
Financieel resultaat	Ingeschat resultaat 2023: € 0 (sluitende begroting).
Financieel belang	Bijdrage 2023 € 1.059.000 (bijdrage algemene middelen en structurele bijdrage)
Risico's	<p>Senzer streeft er naar om bedrijfsvoeringsrisico's af te dekken met het eigen weerstandsvermogen. Het Algemeen bestuur had in 2019 aanvankelijk het minimum weerstandsvermogen bepaald op 5% van de lasten. In de aanloop naar de begroting 2020 werd Senzer echter geconfronteerd met dusdanige forse kortingen op de BUIG dat die niet op te vangen waren met de beschikbare middelen in de begrote exploitatie. Naar aanleiding hiervan heeft het Algemeen bestuur haar besluit later in 2019 herzien en besloten om het weerstandsvermogen volledig in te zetten voor het afdekken van de tekorten in 2020 en een deel van het tekort in 2021.</p> <p>In 2023 en verder moeten de structurele lasten -op grond van wet- en regelgeving- weer gedekt worden door structurele bijdragen van de gemeenten. De structurele bijdragen worden verrekend conform de bestaande verdeelsleutel. De directe impact van de beschikbare rijksmiddelen op de begroting en daarmee de financierbaarheid van Senzer is fors gebleken. De begroting en meerjarenraming biedt op dit moment evenwel geen ruimte voor het opvangen van verdere neerwaartse bijstellingen van rijksmiddelen en/of bijdragen van deelnemende gemeenten. Het risico voor Senzer (en daarmee de gemeenten) maakt dat opnieuw gekeken zal worden naar het benodigde weerstandsvermogen en de risicoverdeling tussen gemeenten en Senzer daarbij. Dit is bij het opstellen van de begroting nog niet afgerond en als zodanig dan ook niet verwerkt in deze paragraaf.</p> <p>De door Senzer gekwantificeerde risico's 2023 betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijksfinanciering en economische- en arbeidsmarktontwikkeling in relatie tot aantal uitkeringen en corresponderende lasten; • Lagere toegevoegde waarde: wegvallen opdrachten en/of druk tariefopstelling; • Verhuurbaarheid eigen locaties; • Onvolledig kunnen effectueren van de efficiëncymaatregelen; • Loon- en prijsontwikkeling die afwijkt van gehanteerde CPB-ramingen; • Opname van opgebouwde verlofrechten in één jaar. <p>Deze risico's resulteren in een benodigd weerstandsvermogen van € 4.950.000. Het aanwezige weerstandsvermogen (bestaande uit algemene reserve en onverdeeld resultaat) bedraagt € 16.994.000 en is hiermee voldoende om de risico's af te dekken.</p>

Ontwikkelingen	<p>Senzer heeft te maken met de volgende ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen economie en werkgelegenheid (verwachte toename aan aanvragen en instroom in de bijstand); • Ontwikkelingen arbeidsmarkt (krapte op de arbeidsmarkt); • Bijdragen aan een inclusieve samenleving, mede met inzet inclusieve technologie; • Nieuwe Wet inburgering (invoeringsdatum 01-01-2022); • Wetsvoorstel Breed Offensief (datum behandeling Tweede Kamer onduidelijk); voorgenomen maatregelen: • Inwerkingtreding landelijk uniforme methode voor loonwaardebepaling per 01-07-2021; • Herziening Participatiewet (Terugkeer 'menselijke maat' in wetgeving en beleid. Minder verplichtingen, meer bevoegdheden); • Stijging aantal uitkeringsgerechtigden en werkzoekenden; • Inclusief werkgeverschap en inzet inclusieve technologie; • Actualisatie Gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant De Peel; • Samen werken aan een sterker Senzer (aanscherpen van de opdracht, de herpositionering van Senzer); • Toekomstgerichte organisatie.
Rapportages	Begroting 2023

Stichtingen en verenigingen

Naam	Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
Vestigingsplaats	Helmond
Doel en openbaar belang	In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost werken overheid, politie, justitie, reclassering, kindbescherming en (verslavings)zorg samen. Hun gezamenlijke doel is de veiligheid en leefbaarheid in de 21 regiogemeenten in Brabant Zuidoost te verbeteren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit bestuurders van de 21 gemeenten in de regio Brabant Zuidoost. Het AB vertegenwoordigt de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Naast het AB kennen we een regiegroep, bestaande uit de bestuurders van twintig ketenpartners die op 2 december 2016 de samenwerkingsovereenkomst ondertekenden. De regiegroep heeft een adviserend functie.
Risico's	Ultimo december 2016 is er een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Na afloop van de termijn bestaat er de mogelijkheid van uittreding of continuering.

Naam	Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)
Vestigingsplaats	Oirschot
Doel en openbaar belang	Verzorgen inkoopfunctie voor deelnemende gemeenten
Bestuurlijk belang	In de vergadering van aangeslotenen is elke deelnemende gemeente met één persoon vertegenwoordigd.
Risico's	De termijn van een individuele, bilaterale samenwerkingsovereenkomst is 4 jaar, waarna er de mogelijkheid van uittreding of continuering (al dan niet onder gewijzigde voorwaarden) bestaat.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Brabant Water NV
Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel en openbaar belang	Verzorgen watervoorziening
Bestuurlijk belang	Jaarlijkse aandeelhoudersvergadering
Risico's	Geen

Naam	Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A.
Vestigingsplaats	Heeze
Doel en openbaar belang	Bos- en natuurbeheer. De Bosgroep ondersteunt de leden op diverse manieren bij de ontwikkeling, inrichting en beheer van hun bos- en natuurterreinen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Someren is lid van bosgroep.
Risico's	De leden zijn slechts aansprakelijk tot het bedrag van hun contributie en hoeven niet mee te betalen aan tekorten.

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel en openbaar belang	Voorzien in financieringsbehoefte van publiekrechtelijke rechtspersonen.
Bestuurlijk belang	Jaarlijkse aandeelhoudersvergadering
Risico's	Geen

Paragraaf: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Someren is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 81,43 km²). De kapitaalgoederen zijn van belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. De kwaliteit van de kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau.

Een groot vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in onze gemeente. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van wegen, straatverlichting, openbaar groen, speelvoorzieningen, water en riolering en gebouwen is een grote inzet van onze middelen (personeel en financiën) gemoeid.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten van de verschillende kapitaalgoederen. Tijdens het integraal programmeren van de openbare ruimte worden de middelen van de diverse disciplines bij elkaar gebracht, zodat voorbereiding en realisatie van projecten waar nodig integraal vorm krijgen. De middelen worden door de gemeenteraad beschikbaar gesteld: enerzijds via de gesloten financiering van het gemeentelijke rioleringsplan; anderzijds via het integraal kostendekkingsplan openbare ruimte, waarin de kosten van de meerjarenonderhoudsplannen wegen, verkeer en groen in samenhang 10 jaar vooruit zijn gepland.

Wat willen we bereiken?

Inzicht in en realisatie van het gewenste onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen. Dit kan onder andere bepaald worden aan de hand van de gewenste kwaliteit of landelijk gehanteerde normen.

Wat doen we hiervoor?

Rationeel beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen middels actuele onderhoudsplannen.

Mutaties en indexeringen

Met kostendekkingsplannen wordt in beeld gebracht welke bedragen jaarlijks benodigd zijn voor verantwoord beheer en vervanging. Zo'n plan wordt opgesteld op basis van het areaal, de onderhoudsstrategie en het prijspeil van dat moment. Kostendekkingsplannen worden minstens eens per vijf jaar opgesteld.

De kapitaalgoederenparagraaf is het instrument om tussentijds mutaties van de kapitaalgoederen en opgetreden prijsindexaties te verwerken. Door dat te doen zijn er voldoende middelen beschikbaar voor regulier beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Daarmee wordt kapitaalvernietiging adequaat voorkomen.

Inzicht in actuele hoeveelheden en aantallen kapitaalgoederen worden verkregen door analyse van geografische kaartmateriaal dat de gemeente voor dit doel actueel houdt.

Prijsindexeringen voor de utiliteitsbouw, installatietechniek, grond-, weg- en waterbouw worden periodiek door onafhankelijke partijen gepubliceerd. In de paragraaf kapitaalgoederen gebruiken we de indexcijfers van het CBS om inzichtelijk te maken welke bijstelling aan de budgetten noodzakelijk is.

Onderhoud Riolering

Actueel beleidskader

Het actuele gemeentelijk rioleringsbeleid is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025. Dit plan is vastgesteld door de raad op 10-12-2020. Vaststelling van een nieuw beleidskader voor riolering is voorzien in 2025.

Tot op heden is een Gemeentelijk Rioleringsplan (verder GRP) een verplichting vanuit de wet milieubeheer. Na de overgang naar de Omgevingswet vervalt deze verplichting, maar is het wel raadzaam om als programma onder de Omgevingswet de nodige zaken vast te leggen.

Kwaliteitsniveau

Het beleid is gericht op een efficiënt beheer en onderhoud van de voorzieningen voor riolering en waterhuishouding van de Gemeente Someren. Met het huidig GRP hebben we voldoende middelen om de riolering- en waterhuishouding goed te kunnen beheren. Daarnaast zijn in het GRP maatregelen opgenomen om knelpunten in afvoer te verbeteren. Gezien de klimaatverandering en de wateroverlast die daarmee gepaard gaat is voor de looptijd van dit GRP voorzien in middelen om de gemeente meer klimaatrobust te maken.

In projecten waar riolering wordt aangelegd of vervangen geldt voor zover doelmatig het principe van scheiden van vuil en schoon water. Hierdoor neemt het areaal gemengde riolering af, dit is beter voor de volksgezondheid en de waternatuur. De kwaliteit van het hemelwater en de mogelijkheden om deze vast te houden in de bebouwde kom spelen hierbij een centrale rol.

Financieel kader

In het GRP is een meerjarig kostendekkingsplan opgenomen op basis van prijspeil 2020. Areaal uitbreidingen en inflatie hebben invloed op de benodigde bedragen om de maatregelen uit het GRP uit te kunnen voeren.

Areaal

Areaaluitbreidingen hebben op de korte termijn maar een beperkte invloed op de onderhoudskosten van de riolering. Dit komt omdat nieuwe voorzieningen in de eerste jaren maar weinig onderhoud behoeven. Noemenswaardige overschrijdingen op de exploitatiebudgetten worden hierdoor dan ook niet verwacht. Aanpassing van budgetten aan het areaal vindt daarom slechts periodiek plaats op het moment dat een nieuw kostendekkingsplan opgesteld wordt.

Areaal

Riolering vrij verval	199 km
Gemalen	29 stuks
Randvoorzieningen	9 stuks
Persleidingen	9 km
Pompunits	445 stuks
Drukleidingen	113 km
Watergangen	267 km
Duikers	22 km

Indexering

Het kostendekkingsplan riolering is eind 2020 opgesteld op basis van het toen geldende prijspeil. Om de beoogde maatregelen te kunnen uitvoeren is opgenomen dat zowel de uitgaven als de inkomsten (rioolheffing) geïndexeerd zullen worden. In de begroting 2023 is voor riolering rekening gehouden met de huidige personele lasten van team Openbare Ruimte, huidige bijdrage aan UDAS en een indexering van de budgetten voor met name onderhoud van ongeveer 4% ten opzichte van de begroting 2022.

Uitwerking

Voor de begroting 2023-2026 leidt dit tot onderstaande bedragen die gesplitst zijn in de reguliere exploitatie en projecten die direct ten laste van de voorziening zijn gebracht.

Exploitatie	2023	2024	2025	2026
Exploitatie riolering (inclusief BTW)	1.959	2.012	2.119	2.119
Opbrengsten rioolheffing	-1.912	-1.972	-2.033	-2.098
Inzet voorziening GRP	-47	-40	-86	-21
Saldo	-	-	-	-

Projecten	2023	2024	2025	2026
Projecten direct ten laste van voorziening	25	25	50	25
Inzet voorziening GRP	-25	-25	-50	-25
Saldo	-	-	-	-

Onderhoud Groen

Kwaliteitsniveau/actueel beleidskader

Voor het stedelijk gebied is Bomenbeleid en Groenbeleid vastgesteld waarin de kaders zijn aangegeven hoe met groen om te gaan.

In het vastgestelde Groenbeleid staat het belang van het openbaar groen in Someren in relatie tot de leefomgeving. Het groen staat ten dienste van allerlei functies zoals recreatie, spelen, beweging, biodiversiteit, waterberging. Klimaatadaptatie is één van de actuele ontwikkelingen waar nu veel aandacht voor is. In het bomen- en groenbeleid is hier op ingespeeld: groen is een effectief middel tegen hittestress en helpt bij de beheersing van water in het openbaar gebied.

De beheerwijze van het openbaar groen is vastgelegd in het Groenbeheerplan. Dit plan gaat uit van een onderhoudsniveau met de daarmee samenhangende kosten. Door de klimaatverandering zal het beheer van het stedelijk groen mee-veranderen in verzorgingsniveau, plantkeuze, onderhoudswijze en kosten.

Financieel kader

In de begroting zijn middelen opgenomen om het openbaar groen dagelijks te onderhouden. Omvorming en vervanging van verouderde, versleten groenvoorzieningen is nodig om deze op lange termijn in stand te houden. De investeringen voor de komende vier jaar zijn berekend en opgenomen in de begroting.

Eind 2022 zal er een kostendekkingsplan groen bij de raad worden aangeboden. Dit plan heeft samenhang met het eveneens vast te stellen kostendekkingsplan voor wegen en verkeer.

Onderhoud Gebouwen

Actueel beleidskader

Het beleid bij Onderhoud Gebouwen is erop gericht de gebouwen in stand te houden voor de functie waarvoor ze zijn ingericht.

Kwaliteitsniveau

De onderhoudsplanning wordt opgesteld op basis van actuele onderhoudstoestanden alsmede de geldende regelgeving op dit gebied. Hierbij wordt telkens gezocht naar een goede kwaliteit in relatie tot de daarmee samenhangende kosten.

Financieel kader

In februari 2022 is de Onderhoudsbegroting Gebouwen geactualiseerd. Bij het toekomstig vervangen van de platte daken, daar waar PV-panelen zijn aangebracht, zullen de kosten hierdoor aanzienlijk stijgen. Deze prijsstijging zal bij de eerst volgende mutatie worden verwerkt. Ook als gevolg van de warmtetransitie zullen er mogelijk kostbare investeringen moeten worden gemaakt om hier aan te kunnen voldoen. Zodra hier meer inzicht in is verkregen zullen deze in de begroting worden verwerkt.

De significante prijsstijgingen in de bouwsector voor materiaal en arbeid zijn nog niet doorgerekend in de kosten die gedekt worden uit de voorziening onderhoud gebouwen. Bij de eerstvolgende mutatie in 2023 zal de noodzaak hiervan opnieuw worden beoordeeld.

De geplande uitgaven voor het jaar 2023 bedragen € 669.059,- excl. BTW. Daadwerkelijke uitvoering kan afwijken ten opzichte van de financiële planning. De uitgaven komen ten laste van de voorziening onderhoud gebouwen. Op basis van de nieuwe onderhoudsbegroting is de jaarlijkse dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen opgehoogd met € 13.759.

Onderhoud Wegen

Inleiding

Voor een kostendekkingsplan wordt het aanwezige areaal inzichtelijk gemaakt en worden de theoretische onderhoudscycli geactualiseerd op basis van het meest actuele prijspeil. Door een koppeling te maken met de leeftijd van de verharding wordt inzichtelijk gemaakt welke uitgaven jaarlijks gemaakt worden voor tussentijds onderhoud en rehabilitaties. De benodigde bedragen voor de eerstkomende 10 jaar worden gebruikt voor de begroting. In 2021 is een kostendekkingsplan wegen opgesteld.

Naast een kostendekkingsplan voor wegen, waarmee de benodigde kostendekking voor de lange termijn in beeld wordt gebracht, wordt ook een uitvoeringsplan wegen opgesteld. Dit is begin 2020 opgesteld. Hiervoor is de kwaliteit van alle te beheren verharding in beeld gebracht met een visuele weginspectie. Deze kwaliteitsgegevens worden getoetst aan landelijke richtlijnen. Vervolgens wordt op basis van de schade, de oorzaak, de leeftijd, de ondergrond en rekening houdend met de andere beheerstaken een zo integraal mogelijke planning gemaakt voor het wegonderhoud. Daarbij wordt de vorm van het onderhoud, het jaar van uitvoering en de kosten in beeld gebracht. Deze gedetailleerde planning wordt gemaakt voor de eerste drie jaar (de korte termijn).

Areaal

Areaal	m2
Verharde rijbanen	1.199.000
Fietspaden	164.000
Voetpaden	260.000
Overige verhardingen	182.000
Totaal	1.805.000

Prijsindexering Grond, Weg- en Waterbouw

Prijsindex	
januari 2021	114,0
januari 2022	127,3

Toelichting

Voor het wegbeheer wordt gebruik gemaakt van het indexcijfer van het CBS, Grond-, weg- en waterbouw (GWW). Eens per kwartaal verschijnt dit indexcijfer.

In 2021 en zeker in 2022 zijn er wereldwijde ontwikkelingen geweest en gaande welke veel impact hebben op de prijzen binnen de GWW. Met name in kwartaal 4 van 2021 en de eerste helft van 2022 is het prijspeil heel hard gestegen. Inmiddels zijn er signalen dat het prijspeil weer zou gaan zakken. Met de kennis van nu is er daarom bewust rekening gehouden met het prijspeil van kwartaal 1, het cijfer van de inputprijsindex van januari 2022.

Ten opzichte van kwartaal 1 van 2021 is het prijspeilniveau in kwartaal 1 van 2022 met 11,7% toegenomen.

Beleidskader

Beleidskaders

Kostendekkingsplan Wegen 2017	29-6-2017
Bij de behandeling van de Kadernota 2021 heeft de raad besloten om een bezuiniging door te voeren bij Onderhoud Wegen. Dat heeft geleid tot een nieuw Kostendekkingsplan Wegen 2021.	2-7-2020

Toelichting

Bij de behandeling van de kadernota 2021 heeft de raad besloten om een bezuiniging door te voeren bij Onderhoud Wegen. Dat heeft geleid tot een nieuw Kostendekkingsplan Wegen 2021. Dit is niet apart door de raad behandeld.

Inmiddels is er een nieuw Kostendekkingsplan wegen 2023 opgesteld. Dit maakt onderdeel uit van het Integraal Kostendekkingsplan Openbare ruimte wat eind 2022 aan de raad wordt voorgelegd.

Financieel kader op basis van Kostendekkingsplan wegen 2021

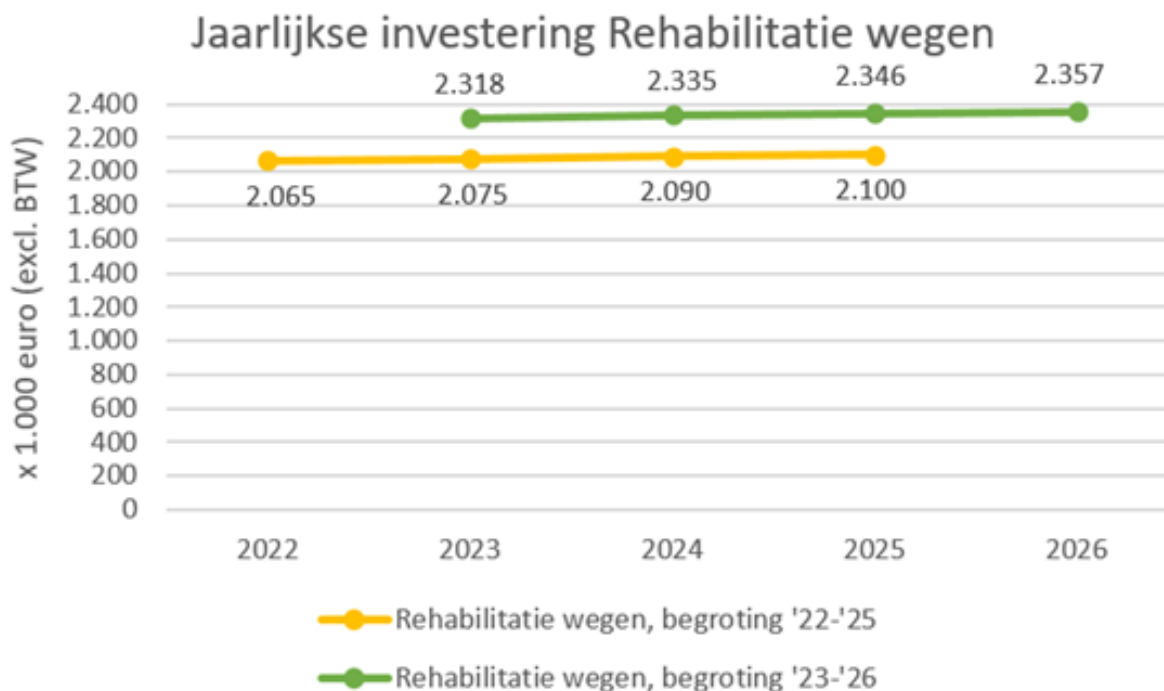
Financieel	2023	2024	2025	2026
Rehabilitatie wegen (investeringen die worden gekapitaliseerd)	2.318	2.335	2.346	2.357
Tussentijds Onderhoud wegen (jaarlijkse storting in voorziening)	955	955	955	955
Klein onderhoud wegen (ten laste van exploitatie)	35	35	35	35

Toelichting

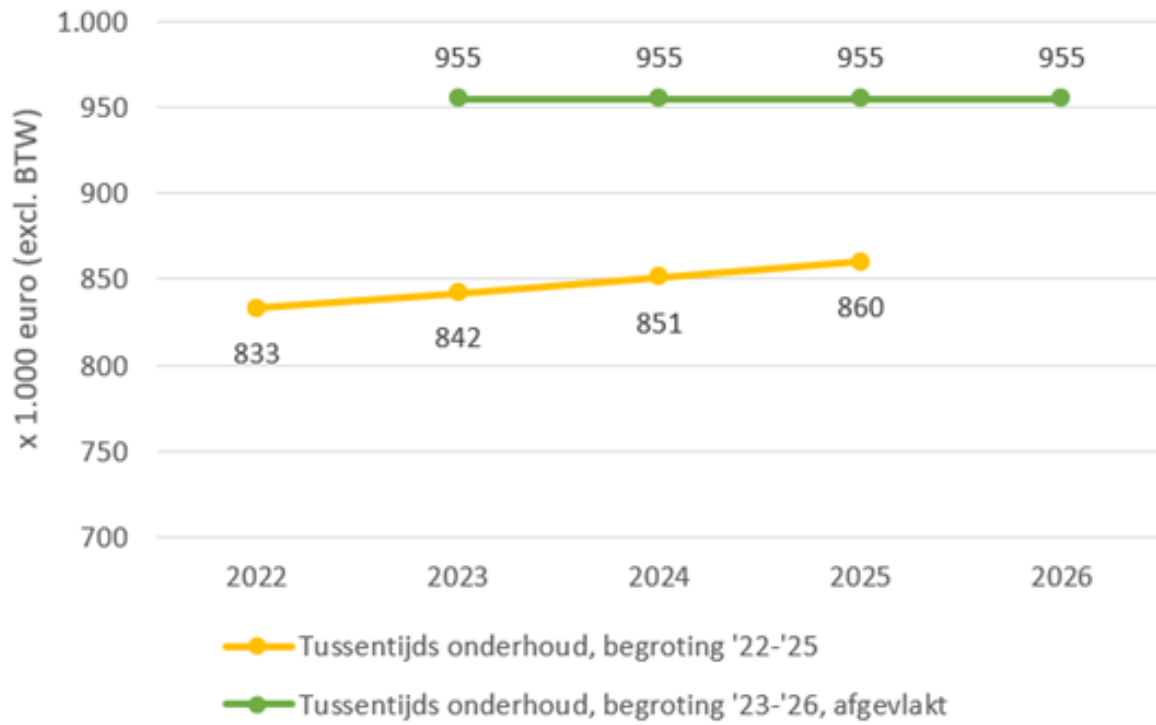
Bij de bedragen voor de rehabilitaties en tussentijds onderhoud zijn de bedragen van het Kostendekkingsplan wegen 2021 gebruikt en zijn de bedragen uit de begroting van 2022 geïndexeerd met 11,7%, conform de cijfers van januari 2022 van het CBS. Daarnaast zijn de bedragen voor het onderhoud over de komende vier jaar hetzelfde, als gevolg van gewijzigde wetgeving moet jaarlijks een zelfde bedrag terug komen in de begroting.

Uitgaven voor rehabilitatie en de aanleg van bermverhardingen worden geactiveerd en afgeschreven over 25 jaar. Deze kosten gaan als kapitaallasten mee in de exploitatie. Het tussentijds onderhoud wordt gedekt uit de voorziening onderhoud, daarvoor wordt jaarlijkse een storting in de voorziening gedaan. Het klein onderhoud (dagelijks onderhoud uitgevoerd door de buitendienst) komt ten laste van de exploitatie. Dat zelfde geldt voor het benodigde budget voor verzorging van verharding, te weten vegen/onkruidbeheersing.

De impact van de indexering en 'afvlakken' is te zien in de volgende grafieken. Daarin zijn de jaarlijks benodigde bedragen voor rehabilitaties en die voor tussentijds onderhoud te zien, en dan wel zoals deze waren opgenomen in de begroting van 2022 (geel) en de nieuwe begroting van 2023 (groen).

Jaarlijkse storting Onderhoud wegen

Paragraaf: Bedrijfsvoering

Algemeen

Samen met onze inwoners, ondernemers en instellingen blijven wij een bijdrage leveren aan goed leven en werken in Someren. Waar nodig trekken we op met de regio, maar bepalen daarin onze eigen koers. Dit doen wij met een organisatie die:

- Modern en wendbaar is;
- Projectmatig en opgabegericht werkt;
- Midden in de maatschappij staat en denkt van buiten naar binnen;
- Integraal denkt en zowel intern als extern de samenwerking opzoekt;
- Met plezier in co-creatie werkt;
- Met lef kijkt naar wat wel kan;
- Maximaal digitaal communiceert en
- Klaar is voor de toekomst.

Organisatie

Om de ontwikkeling naar een moderne en wendbare organisatie te kunnen realiseren en om een aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt te zijn, wordt de flinke eerste impuls in de organisatie - die in 2022 is gestart - in het eerste kwartaal van 2023 verder afgerond. De nieuwe organisatiestructuur zal dan een feit zijn en het loongebouw is waar nodig aangepast. Daarnaast zal de ingezette cultuurverandering, waarin aandacht is voor het eigen maken van nieuwe vaardigheden, verder doorgezet worden.

Arbeidsmarkt

Door krapte op de arbeidsmarkt en een steeds complexer wordende arbeidsmarkt is het vinden van gekwalificeerd personeel steeds lastiger. Ook zien wij dat onder andere door de sterk veranderende omgeving, dienstverlening en taken, het belangrijk is om te blijven leren en ontwikkelen.

Wij richten ons op het binden en boeien van zittende medewerkers en het aantrekken van nieuwe medewerkers. Enerzijds door samenwerking op professioneel recruitment en talentontwikkeling, anderzijds door het werken met young professionals en trainees.

Daarnaast kunnen digitalisering van dienstverlening en automatisering van bepaalde werkzaamheden capaciteit vrijmaken voor taken en opgaven waarbij juist de "menselijke maat" van groot belang is (in onze informatiearchitectuur is gekozen voor 'slim inzetten' van automatiseren, robotiseren en het gebruik van algoritmes, mede met het oog op de genoemde arbeidsmarktproblematiek).

Informatisering, automatisering en digitalisering

Op technisch gebied is in de afgelopen jaren gezorgd dat de losse onderdelen (zoals: basisregistraties, DigiD) en de backofficeapplicaties gekoppeld zijn met het centrale zaakstelsel. Zoals bekend is Someren aangesloten op het integrale overheidsportaal MijnOverheid waarop burgers toegang hebben tot al hun overheidszaken. De voortgang is dan voor onze klanten 24 uur per dag te volgen.

Dit maakt het ook mogelijk om zaken automatisch te starten vanuit E-formulieren, wat zowel de dienstverlening als de efficiency ten goede komt. De digitale verwerking van de informatie zorgt naast efficiency en effectiviteit óók voor mogelijkheden om tijd- en plaatsafhankelijk te werken en om makkelijker met partners en in ketens te kunnen communiceren.

Hiermee sluit gemeente Someren ook aan op de Visiebrief digitale overheid 2017 van de Rijksoverheid.

Vanuit het zaakstelsel vinden nu alle werkzaamheden plaats, zowel de dienstverlening als alle interne werkzaamheden. Het zaakstelsel is ge-update en in de cloud gezet waardoor is ingespeeld op de toekomst. Ook voor het management levert het stelsel sturingsinformatie op (aantallen, doorlooptijden, kwaliteit) die weer gebruikt kunnen worden voor verbeteringen in de dienstverlening. Dit zaakstelsel is dus de basis voor de werkzaamheden binnen de ambtelijke organisatie.

Gemeenten beheren heel veel informatie die adequaat, juist en actueel moet zijn en moet voldoen aan de privacywetgeving. Dit is noodzakelijk om haar eigen werkzaamheden goed uit te kunnen voeren, de privacy te waarborgen, maar ook om bijvoorbeeld andere overheden, waterschappen etc. juiste gegevens te kunnen verstrekken. Diverse acties zijn uitgezet om de bescherming van persoonsgegevens en ook de beschikbaarheid en kwaliteit van de gegevens te borgen. Dit zal in 2023 en verder continu worden gemonitord en gewaarborgd.

De Wet open overheid (Woo) is ingegaan in 2022 als opvolger van de Wet openbaarheid bestuur, de Wob. Voornaamste verschil is dat overheden onder de Woo besluiten en informatie *proactief* openbaar moeten maken; onder de Wob gebeurde dat alleen naar aanleiding van een verzoek.

Voor de invoering is een tijdpad van enkele jaren voorzien omdat de Woo aanpassingen vraagt in werkprocessen, applicaties en de werkwijze bijvoorbeeld bij het opstellen en formuleren van voorstellen. Tot en met 2026 stelt de Rijksoverheid aanzienlijke middelen beschikbaar, maar of die voldoende zullen zijn is nu nog moeilijk te bepalen. De aanpassingen die nodig zijn, raken de

organisatie namelijk in alles wat zij doet.

Concreet is in 2022 een impactanalyse uitgevoerd die leidend zal zijn om de eerste verplichte categorieën te gaan openbaren en om anonimiseersoftware aan te schaffen. Die software is nodig om de privacy te borgen in alles wat openbaar gemaakt wordt. In 2023 worden verdere aanpassingen in processen en informatieverwerking uitgevoerd, verdere digitalisering is ook voor de Woo een voorwaarde om hierin te kunnen voorzien.

Regionale samenwerking

Hoewel Someren krachtig inzet op regionale samenwerking, zien wij deze samenwerking nog altijd als een instrument om de zelfstandigheid te bewaren. Dat is zowel in de Peel het uitgangspunt, als in de MRE (Metropoolregio Eindhoven).

Samenwerking Asten/Someren

De vormen van samenwerking met Asten (UDAS, Openbare Orde en Veiligheid, leerplichtambtenaren en bezwaarschriftencommissie) zijn ondergebracht in dienstverlenings- en detacheringsovereenkomsten.

De Peel

Met de zes Peelgemeenten en Geldrop-Mierlo is de samenwerking voor de uitvoering van de Participatiewet ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijf Atlant De Peel (Senzer).

De vijf Peelgemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren) werken samen op het gebied van de Wmo, jeugdhulp, bijzondere bijstand, minimabeleid & schulddienstverlening. Deze samenwerking is ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Peelgemeenten. De basis taken op genoemde gebieden worden uitgevoerd door de Peelgemeenten. Eventuele plustaken binnen genoemde gebieden kunnen ook door de Peelgemeenten worden uitgevoerd. Someren heeft bijvoorbeeld het werkgeverschap Jeugd bij de Peelgemeenten ondergebracht.

BSOB

Met ingang van 1 januari 2018 is de gemeente Someren aangesloten bij de BelastingSamenwerking Oost-Brabant (BSOB). Deze gemeenschappelijke regeling voert voor 11 gemeenten in Oost-Brabant en het waterschap Aa en Maas de waardering van OZB-objecten en de heffing en inning van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen uit.\

Omgevingswet

Na jaren van voorbereiding zou het kunnen zijn dat de Omgevingswet per 1 januari 2023 een feit is.

Het doel van deze nieuwe wet is het bundelen en vereenvoudigen van de huidige wet- en regelgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Zo worden er 26 wetten die te maken hebben met de fysieke leefomgeving gebundeld tot één Omgevingswet. Er komt een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) waar overheden, belanghebbenden en initiatiefnemers kunnen zien wat in de fysieke leefomgeving is toegestaan. Hierdoor wordt het voor burgers en bedrijven makkelijker om vergunningen aan te vragen voor bijvoorbeeld het bouwen van woningen, bedrijfspanden, wegen en andere ruimtelijke ordeningsprojecten.

Verschillende zaken veranderen door de komst van de Omgevingswet. Gemeenten ontwikkelen een omgevingsplan, welke de bestaande bestemmingsplannen en de beheersverordening vanuit de Wet ruimtelijke ordening vervangt. Daarnaast komt er per gemeente een gemeentelijke omgevingsvisie.

Dit klinkt allemaal als mooie muziek in de oren. Om hiertoe te komen zijn we al een aantal jaren bezig met de voorbereiding en hebben we tot 2030 de tijd om de Omgevingswet volledig te implementeren.

In deze periode zullen we ons inzetten om de dienstverlening zo goed mogelijk op orde te houden. Echter hebben we nu al met veel uitdagingen te maken en dat zal zeker niet minder worden.

Paragraaf: Financiering

De paragraaf financiering heeft betrekking op de treasuryfunctie van de gemeente. De treasury is een belangrijk aandachtsveld in het financiële beleid en – beheer van een gemeente en krijgt steeds meer bestuurlijke betekenis. De taken zijn hierbij als volgt verdeeld:

De gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende functie. Voor de gemeenteraad betekent een controlerende functie dat zij zich bewust is van de kritische vragen die men kan of moet stellen. Daarnaast bepaalt de raad binnen de wet- en regelgeving de kaders van de financieringsfunctie. De raad stelt het financiële beheer in en legt de richting van de financiële organisatie vast in de financiële verordening.

College van B&W

Het college van B&W gaat over de hoofdlijnen van de dagelijkse treasurypraktijk. Het college heeft de taak de treasury beleidsmatig in te kaderen. Verder bepaalt het college welke risico's acceptabel zijn, mede in relatie tot het risicokader dat binnen de wetgeving wordt gegeven.

Corporate treasury

De afdeling of rol binnen de ambtelijke organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer en actief sturen van alle financiële activiteiten met betrekking tot financiering, kasbeheer, risicobeheer en verzekeringen en de administratie daarvan. Dit gebeurt binnen de kaders die de gemeenteraad in zijn treasurybeleid heeft vastgesteld en het mandaat dat het college heeft verstrekt.

Samenvatting

Het gemeentebestuur moet zorgen voor een verantwoorde en adequate inrichting van de treasury, evenals voor het scheppen van voorwaarden om deze te kunnen uitvoeren. De treasuryfunctie zorgt ervoor dat er voldoende middelen zijn voor de uitvoering van het beleid uit de programma's. Daarnaast wordt geld dat niet direct nodig is, uitgezet. De raad heeft in dit proces een kaderstellende en controlerende rol.

Gemeentefinanciering

De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid stelt de gemeente zich ten doel een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten over leningen te realiseren, binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden ter beperking van risico's.

De nominale waarde van de belegde gelden bedraagt € 14,9 mln. Dit bedrag betreft het verstrekken van een achtergestelde lening aan de BNG Bank.

De portefeuille ziet er medio juni 2022 als volgt uit:

Product	Nominaal	%	Jaar van aflossing	Jaarlijkse rente opbrengst
Achtergestelde lening BNG	14.900	4,742	eeuwigdurend	707
Totalen	14.900			707

Bedragen x € 1.000

Naast deze belegging hebben we nog rente-inkomsten in de vorm van, in het verleden afgesloten erfpacht overeenkomsten, in het kader van de grondexploitatie baten 2023 € 162.000) en via het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). Ultimo juli 2022 hebben we 9,7 mln. (afgerond) aan leningen uitstaan in de vorm van starters- en duurzaamheidsleningen. Voor 2023 wordt rekening gehouden met een renteopbrengst van € 72.000. Via de groene zone wordt een bedrag van € 11.000 aan rente geraamd voor de verstrekte leningen voor zonnepanelen.

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Hieronder wordt weergegeven in welke mate deze risico's zich bij onze gemeente voordoen en op welke wijze de gemeente deze risico's beheerst.

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn zeer beperkt omdat uitsluitend middelen worden uitgezet in vastrentende waarden, zoals deposito's en obligaties. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de einddatum is dus geen sprake van koersrisico's.

Renterisicobeheer

Door schommelingen in de rentevoet loopt een gemeente renterisico. Het renterisico kan worden gemeten door middel van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Algemeen

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de korte financiering (korter dan een jaar). De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar.

Situatie Someren

Bij toepassing van deze norm bedraagt de kasgeldlimiet voor de gemeente Someren € 4,3 miljoen. Momenteel hebben we geen Kasgeldleningen lopen. Verder zijn er ook geen leningen aangegaan met een looptijd van maximaal een jaar. Dat betekent dat het renterisico onder de kasgeldlimiet uitkomt.

Renterisiconorm

Algemeen

De renterisiconorm heeft tot doel om het renterisico bij het opnemen van leningen te beheersen/beperken. Het effect van de renterisiconorm op de financieringswijze is dat de herfinanciering van vaste leningen niet ineens plaatsvindt, maar over een periode van minimaal vijf jaar wordt gespreid. Dit betekent dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Situatie Someren

Voor 2023 bedraagt de renterisiconorm voor de gemeente Someren 11 miljoen (afgerond). Voor de toets op de renterisiconorm wordt alleen dat gedeelte van het vreemd vermogen in aanmerking genomen dat onderhevig is aan herfinanciering of renteherziening. De gemeente heeft momenteel een lening aangetrokken voor financiering. Deze vervalt op 24 december 2022. De gemeente Someren voldoet aan de gestelde norm.

Treasury

In maart 2017 werd door de raad het Treasurystatuut 2017 vastgesteld. In 2022 wordt het treasurystatuut geactualiseerd. De onderstaande onderwerpen worden nader toegelicht.

Schatkistbankieren

De Wet Fido is gewijzigd, waarbij verplicht schatkistbankieren van kracht is geworden. De uitwerking is vastgelegd in de "Regeling schatkistbankieren decentrale overheden". De wet verplicht alle decentrale overheden om hun (tijdelijk) overtollige liquide middelen (boven het drempelbedrag) aan te houden in de schatkist. Het drempelbedrag voor 2023 is bepaald op € 1.000.000.

Decentrale overheden kunnen ook hun overtollige middelen uitzetten bij medeoverheden. Voor dergelijke onderlinge kredietverlening geldt wel de voorwaarde dat er geen (verticale) toezichtrelatie mag bestaan tussen de betrokken decentrale overheden. Een decentrale overheid houdt uiteraard de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten als dat gebeurt uit hoofde van de publieke taak.

Beleidskader derivaten

A. De hierin opgenomen uitgangspunten zijn opgenomen in de "Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)" en het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)". In de aanpassingen worden de mogelijkheden van het gebruik van derivaten verkleind. Gemeenten mogen slechts derivaten afsluiten om opwaartse renterisico's af te dekken. Derivaten dienen één op één aan te sluiten op de onderliggende lening; open posities zijn niet toegestaan.

Verder is de regelgeving met betrekking tot "European Market Infrastructure Regulation (EMIR)" van toepassing. EMIR is een Europese verordening, dat betekent dat zij een rechtstreekse werking heeft in de lidstaten van de EU. Als gevolg van deze wetgeving dient de gemeente informatie met betrekking tot lopende derivaten te rapporteren aan een erkend Europees transactieregister (Trade Repository). Via deze registers hebben de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en andere (financiële) toezichthouders in de EU toegang tot gedetailleerde informatie over de derivatenposities van de voor die toezichthouder relevante rapporterende partijen.

Financieringsoverzicht

In onderstaande tabel wordt het financieringssaldo weergegeven, dit saldo bestaat uit de investeringen, verminderd met de financieringsmiddelen.

Omschrijving	Boekwaarde	Mutaties	Boekwaarde
	01-01-2023	2023	31-12-2023
Investerings			
Materiële vaste activa (gewone dienst)	59.564	3.341	62.906
Immateriële vaste activa	483	-108	375
Financiële vaste activa	20.344	713	21.057
Grondexploitatie	2.517	1.976	4.492
Totaal (a)	82.908	5.922	88.830
Financieringsmiddelen:			
Reserves	50.847	-1.110	49.736
Voorzieningen	5.669	-367	5.302
Langlopende geldleningen	0	0	0
Totaal (b)	56.516	-1.477	55.038
Financieringsaldo (b-a)	-26.393	-7.339	-33.792

Bedragen x € 1.000

Uit de opstelling blijkt dat per 1-1-2023 sprake is van een financieringstekort. In de loop van 2023 zal het tekort verder toenemen. Deze situatie is met name het gevolg van een toename van het investeringsvolume en een afname van de reserves. In het overzicht is er rekening mee gehouden dat alle investeringen ook volledig zullen worden gerealiseerd in het jaar van planning. De praktijk wijst echter uit dat investeringen niet volledig worden gerealiseerd in het jaar van de planning. Dit leidt ertoe dat het financieringstekort in de praktijk lager zal uitvallen. De verwachting is dat er eind 2022 een lening wordt aangetrokken met een looptijd van 1 jaar, afhankelijk van de feitelijke situatie. Hiermee kan dan in de financieringsbehoefte worden voorzien.

Renteschema

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in: de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Door onderstaand schema in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Renteschema	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	0
b. De externe rentebaten	971
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	0
Saldo door te rekenen externe rente	971
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	0
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	971

Bedragen x € 1.000

Paragraaf: Grondbeleid

Het grondbeleid heeft veel invloed op de realisatie van programma's op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, verkeer, cultuur, sport, recreatie en economische zaken. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële impact en brengt hierdoor risico's met zich mee. De Nota Grondbeleid 2018-2022 wordt dit jaar geactualiseerd.

Wat willen we bereiken?

Bestuurlijke doelstelling

Om een verantwoord grondbeleid tot uitvoer te brengen moet de gemeente een effectief en strategisch beleid voeren op alle deelterreinen. Jarenlang heeft het accent op een actieve grondpolitiek gelegen. De roep om woningen is groot, een tendens die landelijk waarneembaar is. Zoals ook is neergelegd in onze Nota Grondbeleid 2018-2022 blijven we inzetten op het zelf verwerven van gronden voor woningbouwplannen, maar wordt uiteraard ook ruimte geboden aan passieve grondpolitiek (en particuliere initiatieven).

Het grondbeleid heeft daarnaast veel invloed op de realisatie van programma's, zoals op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, milieu, verkeer, cultuur, sport, recreatie en economische zaken. Het grondbeleid heeft tenslotte een grote financiële impact en brengt hierdoor risico's met zich mee.

Maatwerk en flexibiliteit

De uitdaging ligt op het gebied van een gespannen markt. De roep om woningbouw-en bedrijfskavels, in alle soorten en maten is groot. De bestuurlijke doelstelling kan bij deze actualiteit niet achterblijven: maatwerk en flexibiliteit blijven de sleutelwoorden. Het grondbeleid dient actief richting te geven aan vastgestelde of nader vast te stellen bestuurlijke doelen, daarbij maximaal inspeland op de meest wenselijke ontwikkeling van volkshuisvestelijke, economische, maatschappelijke, sociale, culturele of financiële doelstellingen. Met de vaststelling van de Nota Grondbeleid 2018-2022 (actualisatie nota voorzien in januari 2023) heeft de raad uitgesproken dat het grondbeleid gericht blijft op een actief beleid, waarbij vooraf per project of planontwikkelingsgebied een haalbaarheidsstudie of quick-scan wordt verricht met betrekking tot de risico's en kosten. Tevens spelen we in op het toenemende aanbod van kansen op het gebied van passieve grondpolitiek.

Zowel voor de reeds lopende grondexploitaties als de toekomstige grondexploitaties is het zaak om binnen investeringen als aankopen, onderzoek en bouwrijp maken in een gezonde afstemming met de vraagmarkt te blijven om uiteindelijk met een positief resultaat te kunnen afronden. Daarvoor zijn het afgelopen jaar de nodige inspanningen verricht. Voorbeelden zijn het bewust investeren in persoonlijk klantcontact. De starterslening is erg populair. Sterker nog: voor veel jongeren is het niet mogelijk een woning te kopen zonder gebruik te maken van de starterslening. Onze gemeente stelt de meest ruime variant beschikbaar (tot de grens van de nationale hypotheekgarantie).

Starters (voor het merendeel jongeren tussen 22 en 30 jaar) spreken herhaaldelijk hun waardering en dankbaarheid hiervoor uit.

Wat doen we hiervoor?

De vraag naar bouwgrond voor alle doelgroepen stijgt en zal het komende jaar alleen nog maar verder stijgen. Onze actieve, meedenkende houding heeft tot resultaat dat er in verschillende projecten positieve reuring is.

Een vooruitblik schematisch weergegeven:

	2022	2023	2024	2025
Totaal geplande woningbouw in alle kernen	126	93	87	82
Totaal nog te plannen woningbouw in alle kernen	21	19	83	109

In zijn algemeenheid kan over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen gesteld worden dat de grondeigendommen in handen zijn van particuliere ontwikkelaars. Komend jaar wordt duidelijk hoeveel hectares in welke vorm ontwikkeld kunnen worden.

Sleutelwoord op zowel woningbouwgebied als bedrijventerreinen is om het SAMEN te doen. De tijd dat "hier" de potentiële bouwer staat en "daar" de gemeente, waarbij de opbrengsten toch wel min of meer automatisch het grondbedrijf instromen, is voorbij. Proactief zijn, meedenken, enthousiasmeren, stimuleren en het vanuit een gezamenlijk belang optimaliseren van mogelijkheden, ook vanuit een passieve grondpolitiek, blijven het devies voor de komende jaren.

Ontwikkeling grondaankopen

Vanuit de beleidsmatige wens om waar mogelijk actief te ontwikkelen maakt grondverwerving een onlosmakelijk onderdeel uit van het grondbeleid. Enerzijds zoeken we actief naar strategische gronden voor de ontwikkeling van nieuwe plannen. Een voorbeeld is Lierop Zuid, waar voor de ontwikkeling van een nieuw woningbouwplan diverse gronden minnelijk verworven zijn/worden. Anderzijds worden vanuit de markt objecten te koop aangeboden aan de gemeente. Op basis van een integrale en strategische belangenafweging en met het oog op een maatschappelijk verantwoorde en bedrijfseconomische investering wordt daarbij de keuze gemaakt voor het al dan niet gaan verkennen van verwervingsmogelijkheden.

Raming opbrengsten en bouw- en woonrijp maken

Jaarlijks wordt de fasering in de uitgifte van bouw kavels in woningbouwplannen en daarmee de opbrengst voor het aankomende jaar in beeld gebracht.

In november van elk jaar wordt een prognose voor het aankomende jaar gemaakt. Als leidraad daarvoor nemen we de dagelijkse actuele praktijk. Rekening houdend met de lopende gesprekken met belangstellende particulieren, ontwikkelaars, lopende opties en getekende overeenkomsten, maken we naar beste eer en geweten een inschatting van de te verwachten verkoop van

bouwgrond voor het aankomende jaar. Uiteraard worden in deze verwachtingsprognose de voorhanden zijnde relevante beleidsstukken betrokken, zoals de nota Grondbeleid en de Woonvisie.

Bij elke nieuwe exploitatie wordt op basis van ervaringscijfers een raming gemaakt van de te verwachten kosten voor het bouw- en woonrijp maken van het plan. De sterke toename van kosten en het risico van vertraging als gevolg van aannemerscapaciteit zijn belangrijke actualiteiten. Jaarlijks wordt bekeken of de raming nog actueel is of dat deze herzien moet worden op basis van de verdere uitwerking van het plan. Indien een herziening niet aan de orde is, worden de in het afgelopen jaar uitgevoerde werkzaamheden uit de raming gehaald en worden eventuele wijzigingen in het ontwerp in de raming verwerkt. Om tot een actuele raming te komen worden de nog resterende werkzaamheden tenslotte geïndexeerd op basis van de CBS prijsindex GWW.

Wat mag het kosten?

Resultaat grondexploitaties in de gemeente Someren

Hierna wordt een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie gegeven. Deze resultaten zijn exclusief de storting in de reserve buitengebied in ontwikkeling (€ 10,- per uitgegeven m2).

Nr.	Naam	Einde looptijd	Totaal verwacht resultaat jaarwerk 2021 *)	Totaal verwacht resultaat begroting 2023**)	Verschil	Nog te verwachten resultaat
29	t Vaartje I (Bakker Beton)	2022	-46	0		Afronding in 2022
55	De Brim IV	2022	1.868	0		Afronding in 2022
56	Antoniushof	2022	107	0		Afronding in 2022
92	Brede School Diamant	2022	-611	0		Afronding in 2022
93	Pauluskerk locatie	2022	-423	0		Afronding in 2022
60	Witvrouwenbergweg	2023	1.047	1.082	35	202
33	Waterdael III	2024	6.917	6.883	-34	109
61	Lauruscomplex	2024	-1.195	-1.194	1	-1.194
62	Lage Akkerweg III	2024	2.831	3.207	376	615
78	Uitbreiding Lierop Kromvenweg	2024	922	1.034	112	491
46	Uitbreiding Someren-Heide Zuid	2026	84	58	-26	-1
57	Goede Vaart	2026	1.511	1.873	362	1.873
34	Groote Hoeven	2027	-69	-35	34	25
Totaal resultaat			12.943	12.908	860	2.120

Bedragen x € 1.000

*) In de Jaarrekening 2021 is voor het laatst gerapporteerd over de resultaten van de grondexploitaties

***) Het betreft verwachte resultaten ten tijde van het opstellen van deze begroting; deze zijn nog niet gerealiseerd

De totaal verwachte resultaten zijn inclusief winstafrotingen ten gunste van de reserve grondbedrijf

De verschillen die gerapporteerd worden ten opzichte van de resultaten van de grondexploitaties uit de Jaarrekening 2021 hebben betrekking op het aanpassen van het indexatiepercentage voor overige kosten en het verwerken van de nieuwe grondprijzen. Het indexatiepercentage waarmee gerekend wordt om het resultaat te bepalen is gewijzigd van 2% naar 4,6% naar aanleiding van de stijgende woningbouwkosten. In de Jaarrekening 2021 heeft al een bijstelling van de kosten plaatsgevonden; voor 2023 wordt rekening gehouden met een verdere stijging. Onderstaande nieuwe grondprijzen zijn ook verwerkt in bovenstaand overzicht. Met name bij de complexen waar nog relatief veel grondverkoop verwacht worden, zoals Groote Hoeven, Goede Vaart en Uitbreiding Lierop Kromvenweg, leidt dit tot een positieve bijstelling.

Grondverkooprijzen

In de nota Grondbeleid is opgenomen dat via deze paragraaf grondbeleid ieder jaar de gronduitgifteprijs vastgesteld worden. Onze gemeente kiest bij de prijsvorming van bouwgrond voor een marktgerichte benadering en laat zich hierbij onder andere leiden door de gehanteerde prijzen in de regio. Ook kostprijsoverwegingen spelen een belangrijke rol. Algemeen uitgangspunt is dat minimaal kostendekkende (sluitende) grondexploitaties worden gerealiseerd.

In verband met de gestegen gemeentelijke kosten als gevolg van indexering zijn de grondprijzen per 1 januari 2020 verhoogd tot een op dat moment kostenneutraal niveau. In de praktijk bracht dit een algehele kostprijsverhoging voor zowel woningbouw- als bedrijfskavels met zich mee. In verband daarmee is voor de daaropvolgende jaren voorgesteld om de grondprijzen te handhaven. Dit is echter niet realistisch meer. Aankooprijzen van nieuwe gronden, evenals procedure- en ontwikkelkosten zijn sterk gestegen. Daarnaast zijn ook de kosten voor bouw- en woonrijp maken explosief toegenomen. De verwachting is dat deze kosten voorlopig zullen blijven stijgen. Een jaarlijkse bijstelling van de grondprijzen is daarom onontkoombaar en noodzakelijk voor een gezonde grondexploitatie. Wij stellen daarom voor om nu de grondprijzen te verhogen met een indexeringspercentage van 11,7 % (gebaseerd op de huidige CBS-index voor Grond-, Weg- en Waterbouw). De Somerense bouwgrondprijzen lopen daarmee ook in de pas met de uitgifteprijs van de buurgemeenten. Mede afhankelijk van de genoemde ontwikkelingen zullen we de indexering jaarlijks opnieuw beoordelen.

Ter illustratie een overzicht van de grondprijzen van gemeenten in de regio, voor zover thans beschikbaar. De genoemde prijzen zijn exclusief BTW.

Gemeente	Vrije sector grondprijs 2022	Sociale koop grondprijs 2022	Grondprijs bedrijfskavels 2022
Gemert, Bakel	€ 324	€ 230	€ 147,50
Handel, De Mortel, Milheeze	€ 313	-	-
Elsendorp, De Rips	€ 292	-	-
Deurne *	€ 315	€ 224	€ 145
Geldrop-Mierlo	Sinds 2020 geen verkoop bouwkavels meer gehad	€ 275 tot € 350	€ 189 tot € 195
Asten	€ 310	€ 220	Worden per project vastgesteld

(*) Indexering/verhoging 2023 is nog niet bekend

In onderstaande tabel zijn de grondprijzen van de gemeente Someren opgenomen na de 11,7% verhoging. De genoemde prijzen zijn exclusief BTW.

Categorie grond	Verkoopprijs 2022	Verkoopprijs 2023
Sociale huurwoningen	€ 197	€ 220
Sociale koopwoningen	€ 197	€ 220
Vrije sector*	€ 281	€ 314
Wonen+	€ 281	€ 314
Bedrijventerreinen	€ 154	€ 172
Bedrijventerreinen zichtlocatie	€ 175	€ 195
Kantoren Witvrouwenbergweg	€ 182	€ 203

* De grondprijzen voor CPO de Goede vaart fase 1 blijven gelijk aan 2022.
 Alle geregistreerde opties op 31-12-2022, blijven op prijspeil 2022 tot 01-04-2023.

Paragraaf: Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is ingegaan in 2022 als opvolger van de Wet openbaarheid bestuur, de Wob. Voornaamste verschil is dat overheden onder de Woo besluiten en informatie proactief openbaar moeten maken; onder de Wob gebeurde dat alleen naar aanleiding van een verzoek.

Voor de invoering is een tijdpad van enkele jaren voorzien omdat de Woo aanpassingen vraagt in werkprocessen, applicaties en de werkwijze bijvoorbeeld bij het opstellen en formuleren van voorstellen. Tot en met 2026 stelt de Rijksoverheid aanzienlijke middelen beschikbaar, maar of die voldoende zullen zijn is nu nog moeilijk te bepalen. De aanpassingen die nodig zijn, raken de organisatie namelijk in alles wat zij doet.

Concreet is in 2022 een impactanalyse uitgevoerd die leidend zal zijn om de eerste verplichte categorieën te gaan openbaren en om anonimiseersoftware aan te schaffen. Die software is nodig om de privacy te borgen in alles wat openbaar gemaakt wordt. In 2023 worden verdere aanpassingen in processen en informatieverwerking uitgevoerd, verdere digitalisering is ook voor de Woo een voorwaarde om hierin te kunnen voorzien.

Er is jaarlijks een budget in de exploitatie beschikbaar voor het uitvoeren van de Woo. Het budget is opgebouwd in een deel voor structurele en een deel voor incidentele kosten. In onderstaande tabel het budget meerjarig. Dit is conform de middelen die in de algemene uitkering beschikbaar zijn gesteld voor de Woo.

Budget Wet open overheid	2023	2024	2025	2026
Incidentele kosten	52	53	53	53
Structurele kosten	55	66	78	78
	107	119	131	131

Bedragen x € 1.000

Financiën

Samenvattend overzicht van baten en lasten

Een gemeentelijke organisatie is budget gestuurd. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke taken mogen worden uitgevoerd binnen door de raad aangemerkte budgetten, lees: toegestane lasten. De raad heeft immers het budgetrecht. Lasten worden weergegeven met een "+"; baten dienen als dekking voor de toegestane lasten en worden met een "-" weergegeven.

<i>Bedragen x 1.000</i>					
Omschrijving	Begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten excl. Reserves					
Fysiek domein	21.197	19.805	20.080	16.439	16.312
Sociaal domein	23.961	23.541	23.922	24.044	24.036
Bedrijfsvoering	12.136	11.966	10.979	10.640	10.136
Totaal lasten excl. Reserves	57.295	55.311	54.981	51.123	50.483
Lasten Reserves					
Fysiek domein	390	387	116	34	1.902
Sociaal domein					
Bedrijfsvoering	7	7	7	7	7
Totaal lasten Reserves	397	394	123	41	1.908
Totaal lasten	57.691	55.705	55.104	51.163	52.392
Baten excl. Reserves					
Fysiek domein	-11.658	-12.287	-12.342	-8.602	-10.260
Sociaal domein	-5.407	-4.429	-4.356	-4.379	-4.379
Bedrijfsvoering	-38.082	-37.898	-39.280	-40.285	-37.486
Totaal baten excl. Reserves	-55.147	-54.615	-55.977	-53.265	-52.125
Baten Reserves					
Fysiek domein	-3.164	-606	-498	-424	-347
Sociaal domein	-1.165	-317	-301	-298	-277
Bedrijfsvoering	-856	-582	-315	-162	-118
Totaal baten Reserves	-5.185	-1.504	-1.114	-884	-743
Totaal baten	-60.332	-56.119	-57.092	-54.149	-52.868
Resultaat	-2.640	-414	-1.988	-2.985	-476
Incidenteel resultaat	-1.262	-117	-62	-46	-61
Structureel resultaat	-1.378	-297	-1.929	-2.939	-415

Presentatie structureel begrotingsaldo

Doel van de presentatie van het structureel begrotingsaldo is de gemeentebegroting te optimaliseren. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is ([Gemeentewet artikel 189](#)). Om de raad in staat te stellen deze taak te verrichten, is het essentieel dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingsaldo bevat. Met deze handreiking beogen wij de kwaliteit van de besluitvorming door de raad te vergroten.

In de regels, vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ([BBV](#)), is bepaald dat per programma eerst alle lasten en baten en het saldo daarvan worden begroot, dat vervolgens wordt bepaald wat daarvan over het totaal van de programma's het resultaat is en dat daarna per programma toevoegingen respectievelijk onttrekkingen aan reserves worden begroot. Aldus wordt gewerkt met een saldo van baten en lasten (saldo exclusief toevoegingen / onttrekkingen aan reserves) en een resultaat (inclusief toevoegingen / onttrekkingen aan reserves).

*Bedragen x
1.000*

Overzicht baten en lasten		Baten	Lasten	Saldo
01	Fysiek domein	-11.974	19.805	-7.830
02	Sociaal domein	-4.429	23.541	-19.111
03	Bedrijfsvoering	-543	4.569	-4.026
>	Algemene dekkingsmiddelen	-37.658	0	37.658
>	Overhead	-10	6.484	-6.474
>	Bedrag voor heffing vennootschapsbelasting	0	513	-513
>	Bedrag onvoorzien	0	400	-400
Saldo van Baten en Lasten		-54.615	55.311	-697
>	Reserves programma 01. Fysiek domein	-606	387	219
>	Reserves programma 02. Sociaal domein	-317	0	317
>	Reserves programma 03. Bedrijfsvoering	-582	7	575
Totaal mutaties reserves (*)		-1.504	394	1.110
Resultaat		-56.119	55.705	414
	correctie structurele kapitaallasten (onderuitputting)			-111
	Overig Incidenteel resultaat nadelig			-6
Structureel resultaat voordelig				-297

Een positief saldo (*) van "Totaal mutaties reserves" wil zeggen dat extra budget vanuit het eigen vermogen (reserves) aan de exploitatie wordt toegevoegd.

Dit betekent dat er zonder de toevoegingen vanuit de reserves ad € 1.110.000 in het jaar 2023 een negatief begrotingssaldo zou zijn van € 808.000. Het structurele resultaat is nu € 302.000,-.

Voor de onderbouwing van het saldo mutaties reserves wordt verwezen naar de tabel "[Verloop van de reserves en voorzieningen](#)" in het onderdeel "Bijlagen".

Correctie structurele kapitaallasten

Conform de "Handreiking kapitaallasten nieuwe (her)investeringen" van de provincie wordt 50% van de kapitaallasten van nieuwe (her)investeringen extracomptabel getoond bij bovenstaande presentatie van het structurele begrotingssaldo. Meerjarig ziet het extracomptabele bedrag er als volgt uit.

Toelichting	2023	2024	2025	2026
50% onderuitputting afschrijvingslasten IP 2023-2026	111.425	56.350	59.100	60.500

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Voor het overgrote deel bestaan deze uit de uitkeringen uit het gemeentefonds en de ozb. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij besteedbare heffingen, evenals de specifieke uitkeringen, worden verantwoord onder de baten van de desbetreffende programma's (waar ze als dekking van de geraamde lasten dienen).

Hieronder staat het overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen. De getoonde bedragen zijn baten.

Bedragen x 1.000

	Algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023
A.	Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is:			
	OZB eigenaren	4.025	3.772	3.987
	OZB gebruikers	608	538	548
	Toeristenbelasting	238	245	313
B.	Algemene uitkering	28.119	29.351	29.137
C.	Dividend: Bank Nederlandse Gemeenten	7	39	39
D.	Saldo van de financieringsfunctie	791	971	987
E.	Hondenbelasting	131	96	96
	Totaal	34.002	34.814	37.658

Dit betekent dat er voor 2023 aan algemene dekkingsmiddelen beschikbaar is € 37.658.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is gedefinieerd als het saldo van de rentelasten en de rentebaten. Een positief bedrag wil zeggen dat er meer rentebaten dan rentelasten zijn.

Post onvoorzien

Er is, conform wettelijke voorschriften, een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De post onvoorzien is ter dekking van niet voorziene uitgaven in 2023 en bedraagt € 400.000. Dit is afgerond € 20,- per inwoner.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In het volgende overzicht zijn de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zoals het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) deze voorschrijft, opgenomen.

Bedragen x 1.000

Omschrijving	Begroting	Meerjaren		
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging aan reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen	7	7	7	7
Subtotaal structurele toevoegingen	7	7	7	7
Onttrekking aan reserve bindingsactiviteiten			-35	
Onttrekking aan reserve bossen	-1	-1	-1	-1
Onttrekking aan reserve groenbeheer	-45	-45	-65	-45
Onttrekking aan reserve BCF	-19	-19		
Onttrekking kapitaallasten diverse investeringen aan reserve heractivering	-236	-203	-179	-179
Onttrekking kapitaallasten diverse investeringen aan reserve kapitaallasten	-352	-344	-344	-347
Subtotaal structurele onttrekkingen	-653	-612	-624	-572
Saldo structurele toevoegingen en onttrekkingen	-646	-605	-617	-565

Reserve bindingsactiviteiten

Voor een goede binding van het personeel wordt elke drie jaar een meerdaags personeelsreisje georganiseerd. Hiervoor wordt jaarlijks € 6.500,- gestort in de reserve bindingsactiviteiten. In het jaar dat de personeelsreis plaatsvindt wordt er, rekeninghoudende met de Werkkostenregeling (WKR), een onttrekking geraamd van € 35.000,-.

Reserve bossen

De reserve bossen is bedoeld om de kosten van het beheerplan en de verwachte tekorten van de bossen te dekken. Om grote schommelingen in de exploitatie te voorkomen worden de jaarlijkse resultaten gestort cq onttrokken aan de reserve bossen, waardoor deze reserve fungeert als een egalisatiereserve.

Reserve groenbeheer

De onttrekking uit de reserve groenbeheer heeft betrekking op een tweetal projecten.

1) Extra onderhoud monumentale bomen

De gemeenteraad stelt middelen ter beschikking voor boomonderhoud, om te voldoen aan de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat risico's op schade aan eigendommen van anderen worden verminderd. Bijvoorbeeld langs de Nieuwendijk, Laan ten Boomen en op het Wilhelminaplein staan grote monumentale bomen die eenmalig extra vitaliteitsonderhoud nodig hebben. Dit is nodig om deze oudere bomen zo lang mogelijk vitaal en gezond te houden. De bestaande reguliere budgetten bieden hiervoor geen ruimte. De geraamde kosten ad € 35.000,- voor de jaren 2023 - 2026 worden onttrokken aan de reserve groenbeheer.

2) Onderhoud laanbomen

De gemeenteraad stelt middelen ter beschikking voor boomonderhoud, om te voldoen aan de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat risico's op schade aan eigendommen van anderen worden verminderd. Met de extra middelen uit de groenreserve geven we enkele lanen eenmalig extra onderhoud wat de vitaliteit en levensverwachting een impuls geeft. Daardoor houdt Someren haar kenmerkende groenstructuren langer in stand. Deze snoeiwerkzaamheden zijn seizoensgebonden en worden over een periode van 4 jaar uitgestreken. De kosten ad € 10.000,- per jaar, verbonden aan de vitaliteitsslag, brengen we geheel ten laste van de reserve groenbeheer.

3) Onderhoud bomen advieskosten

Om halverwege 2025 actuele gegevens te hebben over ons laanbomenbestand, en daarmee het onderhoud van laanbomen te kunnen optimaliseren in een bestek, moeten de gegevens bijgewerkt worden. Er moet een rapport worden opgesteld waarin staat in hoeverre ons bomenbestand veilig is en voldoende onderhoud heeft gehad om aan de zorgplicht te kunnen voldoen. Ook wordt er onderzocht en beschreven of en hoe we onze inspanningen kunnen verminderen of bijstellen zonder dat de zorgplicht in gevaar komt. Er moet daarnaast een boominventarisatie worden uitgevoerd en de 'Groene Kaart' moet worden bijgewerkt. Beide opdrachten (rapport + inventarisatie) zijn extern weggezet. Deze kosten ad € 20.000,- zijn niet opgenomen in het reguliere budget voor onderhoud en worden gedekt uit de reserve groenbeheer.

Egalisatiereserve BCF

De egalisatiereserve is bedoeld om eventuele gevolgen van de invoering van het btw-compensatiefonds op te vangen en loopt ultimo 2024 af.

Incidentele baten en lasten per programma

In de volgende tabel wordt een overzicht van de incidentele baten en lasten gegeven. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Dit overzicht geeft niet alleen inzicht in de incidentele baten en lasten, maar is ook een hulpmiddel bij het beoordelen van het structurele begrotingssaldo. Het totaal van baten en lasten minus de incidentele vormen immers de structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

De incidentele baten en lasten worden per programma getoond.

Lasten Programma	Toelichting	2023	2024	2025	2026
1a	Storting in reserve BIO vanuit reserve grondbedrijf, uitgifte o.b.v. aantal vierkante meters	185	95	34	30
1b	Storting in reserve grondbedrijf winst grondexploitaties**	202	1.216	0	1.873
1c	Overige lasten bouwgrondexploitatie	5.282	1.430	364	-3.455
	Bouwgrindexploitatie	5.669	2.741	398	-1.552
1d	IP Werkbudget toeristische beleidsnota 2030	30	30	30	0
1e	IP Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030	43	43	43	0
1f	Hogere bijdrage VRBZO 2023 en 2024 i.v.m. corona	14	14	0	0
1g	Sloop Dorpsweg 3	17	0	0	0
1h	Bijdrage BIZ (Bedrijveninvesteringszone)**	13	13	13	0
Totaal 1	Fysiek domein	5.786	2.841	484	-1.552
3a	Af te dragen vennootschapsbelasting bouwgrondexploitatie	513	272	108	90
Totaal 3	Bedrijfsvoering	513	272	108	90
	Totaal Lasten	6.299	3.113	592	-1.462
Baten Programma	Toelichting	2023	2024	2025	2026
1a	Onttrekking vanuit reserve grondbedrijf (ter storting in reserve BIO), uitgifte o.b.v. aantal vierkante meters	-185	-95	-34	-30
1b	Onttrekking reserve grondbedrijf verlies grondexploitaties**	0	-1.194	0	-1
1c	Baten bouwgrondexploitatie	-5.484	-1.452	-364	1.583
	Bouwgrondexploitatie	-5.669	-2.741	-398	1.552
1d	Onttrekking algemene reserve IP Werkbudget toeristische beleidsnota 2030	-30	-30	-30	0
1e	Onttrekking algemene reserve IP Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030	-43	-43	-43	0
1f	Onttrekking coronareserve tbv hogere bijdrage VRBZO 2023 en 2024	-14	-14	0	0
1g	Onttrekking algemene reserve Sloop Dorpsweg 3	-17	0	0	0
Totaal 1	Fysiek domein	-5.773	-2.828	-471	1.552
3a	Onttrekking reserve grondbedrijf inzake vennootschapsbelasting	-513	-272	-108	-90
3b	Onttrekking egalisatiereserve BCF	-19	-19	0	0

3c	Onderuitputting 50% afschrijvingslasten IP 2023-2026	-111	-56	-59	-61
Totaal 3	Bedrijfsvoering	-643	-347	-167	-151
	Totaal Baten	-6.416	-3.175	-638	1.401
	Totaal	-117	-62	-46	-61

Bedragen X € 1.000

* Investing bestaand beleid waarvan bedrag is gewijzigd.

** Posten worden niet onttrokken aan een incidentele reserve, maar komen ten laste of bate van de exploitatie.

Toelichting

1a,b en c Baten en lasten grondbedrijf

De baten en lasten van het grondbedrijf op de taakvelden 3.2 en 8.2 en de reserve mutaties bouwgrondexploitatie moeten als incidenteel worden beschouwd.

1d/1e IP Werkbudget toeristische beleidsnota 2030 en IP Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030

In samenwerking met de nieuw aangestelde ambtenaar recreatie & toerisme is begonnen met het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Daarvoor is gekozen voor uitvoeringsacties die in lijn zijn met de door de raad vastgestelde strategielijnen uit de toeristische visie. Het doel is om in samenwerking met ondernemers in de sector en Someren Natuurlijk tot een breed gedragen uitvoeringsprogramma te komen.

1f Hogere bijdrage VRBZO 2023 en 2024 i.v.m. Corona

In 2023 en 2024 wordt voor twee jaar een hogere bijdrage gevraagd van de veiligheidsregio in verband met achterstand opgelopen tijdens de coronacrisis. Dit wordt onttrokken uit de coronareserve.

1g Sloop Dorpsweg 3

Deze woning is aangekocht in verband met de ontwikkelingen van het Centrumplan. Sloop lag in het verschiet, maar is uitgesteld tot 2023. Momenteel wordt de woning conform de leegstandswet verhuurd. Ondanks het feit dat onderhoud tot een minimum beperkt is, draagt de gemeente de lasten van belastingen, lasten, verzekeringen, onderhoud en afschrijvingen. Sloop van deze woning (kosten € 17.000,-) levert een structurele besparing op van € 11.000,-. Conform bestaand beleid brengen we de kosten van de incidentele investering van € 17.000,- ten laste van de algemene reserve.

1h Bijdrage BIZ (bedrijveninvesteringszone)

Vanuit de ondernemers in het centrum van Someren is opnieuw gevraagd om de mogelijkheden tot het opzetten van een BIZ te onderzoeken. Verwacht wordt dat in november 2022 hierover een stemming onder ondernemers en vastgoedeigenaren wordt gehouden. Het college van B&W heeft besloten als stimuleringsbijdrage aan de BIZ voor jaren 2023, 2024 en 2025 elk jaar € 10.000 uit reguliere budgetten bij te dragen. De gemeente laat hiermee zien vertrouwen in het BIZ-project te hebben en helpt ondernemers en vastgoedeigenaren verder over de brug. Voordeel voor de gemeente is verder dat de BIZ de gemeentelijk werkzaamheden aangaande kerstverlichting etc. overneemt, en dat de jaarlijkse gemeentelijk bijdrage aan de OVS hiervoor daarom kan komen te vervallen. Na drie jaar kan de BIZ opnieuw een aanvraag voor de jaarlijkse bijdrage indienen, waarmee een nieuw evaluatiemoment ontstaat.

3a Vennootschapsbelasting grondbedrijf

De lasten voor vennootschapsbelasting zijn voor de begroting 2023 bij geraamd tot een bedrag van € 513.000,-. Voor de raming wordt voorlopig uitgegaan van een last van 10% van de grondverkopen. Deze lasten worden gedekt uit de reserve grondbedrijf.

3b Onttrekking egalisatiereserve BCF (BTW compensatiefonds)

De egalisatiereserve is bedoeld om eventuele gevolgen van de invoering van het BTW compensatiefonds op te vangen en loopt ultimo 2024 af.

3c Onderuitputting 50% afschrijvingslasten IP 2023-2026

Conform de "Handreiking kapitaallasten nieuwe (her)investeringen" van de provincies moeten 50% van de kapitaallasten van nieuwe (her)investeringen verantwoord worden als incidentele baten.

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Als gevolg van de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ([BBV](#)) bevat de meerjarenraming ook een geprognosticeerde balans. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Activa	2023	2024	2025	2026
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Kosten onderzoek en ontwikkeling	375	267	159	51
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	32.246	31.818	30.217	28.636
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven				
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	30.660	33.318	35.717	37.939
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	37	37	37	37
Overige langlopende leningen	6.119	6.117	6.115	6.115
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	14.900	14.900	14.900	14.900
Vlottende activa				
Voorraden				
Grond- en hulpstoffen, overige gronden				
Niet in exploitatie genomen gronden				
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	-2.517	-4.492	-4.012	-3.611
Gereed product en handelsgoederen				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Rekening-courant met Rijk				
Liquide middelen				
Banksaldi				
Overlopende activa				
Totaal activa	81.820	81.965	83.133	84.067
Passiva	2023	2024	2025	2026
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	33.836	33.764	33.691	33.691
Bestemmingsreserve	15.900	14.981	14.210	15.376
Resultaat	414	1.988	2.985	476
Voorzieningen				
Voorzieningen	5.302	5.297	4.347	4.435
Vaste schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Schulden en overlopende passiva	26.368	25.935	27.900	30.089
Totaal passiva	81.820	81.965	83.133	84.067

Bedragen x € 1.000

Overzicht lasten en baten per taakveld

De recapitulatiestaat, zoals hieronder weergegeven, geeft inzicht in de lasten en baten per programma, per taakveld voor het begrotingsjaar 2023.

Nr	Naam programma / taakveld	Lasten	Baten	Saldo
01	Fysiek domein			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.305	-66	-1.239
1.2	Openbare orde en veiligheid	985	-9	-977
2.1	Verkeer en vervoer	3.560	-163	-3.397
3.1	Economische ontwikkeling	239	0	-239
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	371	-573	202
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	8	-21	13
3.4	Economische promotie	470	-319	-151
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.894	-286	-1.608
7.2	Riolering	1.223	-2.004	781
7.3	Afval	1.981	-2.523	542
7.4	Milieubeheer	1.324	-7	-1.317
8.1	Ruimte en leefomgeving	519	-245	-274
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.160	-5.070	-89
8.3	Wonen en bouwen	765	-1.000	235
RESERVEP1	Mutaties reserves programma 01	387	-606	219
	Totaal: Fysiek domein	20.192	-12.893	-7.299
02	Sociaal domein			
4.2	Onderwijshuisvesting	718	0	-718
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	809	-207	-602
5.1	Sportbeleid en Activering	407	-26	-382
5.2	Sportaccommodaties	1.290	-581	-709
5.3	Cult,presentatie, -productie en -partic.	273	0	-273
5.4	Musea	88	-58	-30
5.5	Cultureel erfgoed	95	-13	-81
5.6	Media	419	-18	-401
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.279	-198	-3.081
6.3	Inkomensregelingen	5.098	-3.197	-1.901
6.4	Begeleide participatie	1.519	0	-1.519
6.5	Arbeidsparticipatie	320	-13	-307
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	637	-101	-536
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.887	0	-3.887
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.419	0	-3.419
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	18	0	-18
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	397	0	-397

7.1	Volksgezondheid	865	-16	-849
RESERVEP2	Mutaties reserves programma 02	0	-317	317
Totaal: Sociaal domein		23.541	-4.746	-18.794
03 Bedrijfsvoering				
0.1	Bestuur	1.236	0	-1.236
0.2	Burgerzaken	881	-248	-632
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	5	-53	48
0.4	Overhead	6.660	-10	-6.650
0.5	Treasury	35	-1.010	975
0.61	OZB-woningen	137	-3.127	2.991
0.62	OZB niet-woningen	63	-1.427	1.364
0.64	Belastingen overig	4	-115	111
0.7	Algemene uitkering & overige uitkeringen	0	-31.685	31.685
0.8	Overige baten en lasten	2.433	-223	-2.210
0.9	Vennootschapsbelasting	513	0	-513
RESERVEP3	Mutaties reserve programma 03	7	-582	575
Totaal: Bedrijfsvoering		11.972	-38.480	26.507
SALDO exploitatiesaldo				
SALDOPROG	saldo	414	0	-414
Totaal: exploitatiesaldo		414	0	-414
Saldo		56.119	-56.119	0

Bedragen x 1.000

EMU-saldo

Het begrotingssaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo. Het EMU-saldo betreft het vorderingensaldo van de totale overheid. Dit betekent dat zowel de financiën van de rijksoverheid als van de decentrale overheden (zoals gemeenten, provincies en waterschappen) en premiegefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg meetellen voor het EMU-saldo.

In onderstaand hoofdstuk wordt de berekening van het EMU-saldo weergegeven.

	2022	2023	2024
	Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
Omschrijving			
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	200	-752	1.052
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-823	-375	-267
3 Mutatie voorzieningen	10	367	-5
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.262	-2.708	-1.975
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	3.295	2.698	3.289

Toelichting

- 1 Bij een negatief exploitatiesaldo (tekort) wordt het bedrag negatief
- 2 Bij een positief bedrag is er sprake van een toename van de materiële vast activa, de investeringen zijn hoger dan de afschrijvingen
- 3 Een positief bedrag betekent een toename van de voorzieningen
- 4 Een negatief bedrag geeft aan dat de voorraad is afgenomen.

Bedragen x € 1.000

Uitgangspunten begroting 2023 - 2026

Loon- en prijsontwikkeling (inclusief subsidies welzijnsinstellingen)

In de Kadernota 2023 is een stelpost opgenomen van € 800.000 voor de geïndexeerde prijzen van goederen en diensten, een stelpost voor prijsindexatie van € 65.000 en een stelpost van € 66.000 voor subsidiebudgetten. In voorliggende begroting is deze stelpost afgeraamd en zijn de geïndexeerde prijzen op de desbetreffende taakvelden verwerkt. Gezien de huidige inflatieontwikkelingen is de post onvoorzien opgehoogd van € 200.000 naar € 400.000.

Salarissen

In het Overdrachtsdocument 2022 en de Kadernota 2023 is in totaal € 737.000 beschikbaar gesteld in de vorm van een stelpost voor salarismaatregelen. Deze stelpost is bedoeld om loonstijgingen als gevolg van cao-wijzigingen op te kunnen vangen. In voorliggende begroting is deze stelpost afgeraamd, en zijn de salarismaatregelen op de desbetreffende taakvelden verwerkt. Een nieuwe stelpost van € 106.000 is opgenomen om de nog af te sluiten CAO per 1-1-2023 op te kunnen vangen.

Goederen en diensten

Uitgangspunt is geen volume-uitbreiding. Mocht er toch sprake zijn van volume-uitbreiding dan dient dit gespecificeerd te worden toegelicht.

Huren en pachten

De ramingen voor huren en pachten worden aangepast conform overeenkomsten dan wel wettelijke verhogingen. De betrokkenen dienen hierover tijdig te worden geïnformeerd.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de gemeenschappelijke regelingen geldt dat deze hun beleid presenteren op basis van ongewijzigd beleid. Nieuw beleid dient apart inzichtelijk te worden gemaakt en goedgekeurd door de deelnemende gemeenten. De opgenomen bedragen zijn ontleend aan de ontwerpbegrotingen 2023 van de betreffende gemeenschappelijke regelingen.

Afschrijvingen

De investeringen zullen globaal getoetst worden op resterende nuttigheidsduur, gerelateerd aan de restant afschrijvingstermijn. Bij investeringen waarvan de resterende nuttigheidsduur beduidend afwijkt van de restant afschrijvingstermijn, kan extra worden afgeschreven dan wel opgewaardeerd.

Rentebeleid

In de gemeente Someren vertoont de treasuryfunctie een voordelig saldo. De rente-inkomsten zijn immers hoger dan de rentekosten. Conform het advies van de BBV berekenen we daarom geen

rentevergoeding over het eigen vermogen en voegen we geen rente toe aan de reserves en voorzieningen.

Onroerende-zaakbelasting

Ten aanzien van de opbrengst OZB wordt conform bestaand beleid uitgegaan van een stijging met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld. Voor 2023 betekent dit een correctie (op basis van het gemiddeld inflatiepercentage van 2021) met 2,7% volgens opgave van het CBS. Gegeven de actualiteit lijkt dit percentage momenteel niet realistisch.

In de kadernota 2021 was scenario 6 van Spoor 2 (bezuinigingsopdracht), verhogen OZB gedurende 4 jaar (2021-2024) met 5% opgenomen en meerjarig verwerkt. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 zijn de verhogingen voor de jaren 2022-2024 geschrapt en is de doorgevoerde verhoging in het jaar 2021 voor 2022 *incidenteel* geschrapt. Naar aanleiding van de motie bij de kadernota 2023 is de doorgevoerde verhoging in het jaar 2021 voor 2023 ook *incidenteel* geschrapt.

Rioolrechten

In het dekkingsplan riolering is het rioolrecht voor de komende jaren "vastgelegd". De gevolgen hiervan zullen in de begroting worden verwerkt. Bij de hoogte van de rioolrecht is uitgegaan van het prijspeil 2020. Indexatie moet nog plaatsvinden.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing geldt als uitgangspunt dat de tarieven volledig kostendekkend zijn.

Toeristenbelasting

Voor het tarief van de toeristenbelasting wordt uitgegaan van een stijging met het inflatiepercentage van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de tarieven worden vastgesteld. Daarbij wordt opgemerkt dat het tarief pas wordt aangepast, zodra de gecumuleerde correcties afgerond 5 eurocent bedragen. De nieuwe tarieven worden € 1,35 (was € 1,30) en € 2,05 (was € 2,00).

Overige heffingen

De overige heffingen (hondenbelasting en gemeentelijke leges) dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn.

Verloop van reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen lijken ogenschijnlijk op elkaar, het zijn beide spaarpotten voor toekomstige uitgaven. Er is wel een wezenlijk verschil. Reserves zijn eigen vermogen. Voorzieningen zijn verplichtingen waar de raad niet onderuit kan, vreemd vermogen dus.

Een *reserve* is een bedrag dat apart is gezet door de raad, maar waar geen verplichting voor bestaat. Dat geld kan de gemeente vrij aanwenden. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en de bestemmingsreserves. Voor het aanwenden van reserves is een raadsbesluit noodzakelijk.

Een *voorziening* is een apart gezet bedrag voor onvermijdelijke toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn (bijvoorbeeld onderhoud wegen). Afhankelijk van allerlei omstandigheden zal dat vroeg of laat aan de orde zijn. De voorzieningen worden onderscheiden in onderhoudsvoorzieningen en voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op onderhoudsplanningen voor de komende tien jaar of op actuele berekeningen van de verplichting, het verlies of het risico. Het onttrekken van gelden aan voorzieningen is een bevoegdheid van het college. Voor het vormen van voorzieningen is het noodzakelijk dat deze is onderbouwd met een meerjarenonderhoudsplan. Het vaststellen van dit plan is een bevoegdheid van de raad.

Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

Nr.	Omschrijving	Saldo begin 2023	Vermeerdering en 2023	Vermindering en 2023	Saldo begin 2024
Algemene reserves					
1	Algemene reserve vrij aanwenbaar	9.978	0	90	9.888
2	Vastgelegde algemene reserve	23.948	0	0	23.948
Totaal algemene reserves		33.926	0	90	33.836
Bestemmingsreserves					
3	Reserve grondbedrijf	6.554	202	748	6.008
4	Reserve bindingsactiviteiten/ bijzonder belonen	24	7	0	31
5	Reserve monumenten	189	0	0	189
6	Reserve bossen	167	0	1	166
7	Reserve groenbeheer	228	0	45	183
8	Reserve heractivering	2.125	0	236	1.889
9	Egalisatiereserve BCF	37	0	19	19
10	Reserve artikel 22	31	0	0	31
11	Reserve buitengebied in ontwikkeling	676	185	0	862
12	Reserve aanpak buitengebied	450	0	0	450
13	Reserve kapitaallasten	6.059	0	352	5.707
14	Reserve kredietoverheveling	0	0	0	0
15	Reserve coronagelden	379	0	14	365
Totaal bestemmingsreserves		16.921	394	1.415	15.900
Totaal reserves		50.847	394	1.504	49.737
Voorzieningen					
16	Voorziening wethouders	1.190	43	43	1.190
17	Voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders	238	-	131	107
18	Voorziening onderhoud wegen	635	955	955	635
19	Voorziening openbare verlichting	116	68	22	161
20	Voorziening GRP	1.675	-	72	1.604
21	Voorziening onderhoud gebouwen	1.814	528	737	1.605
Totaal voorzieningen		5.669	1.594	1.961	5.302
Totaal		56.516	1.988	3.465	55.039

Bedragen x € 1.000

Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

Nr.	Vermeerderingen 2024	Verminderingen 2024	Saldo begin 2025	Vermeerderingen 2025	Verminderingen 2025	Saldo begin 2026	Vermeerderingen 2026	Verminderingen 2026	Saldo begin 2027
1	0	73	9.816	0	73	9.743	0	0	9.743
2	0	0	23.948	0	0	23.948	0	0	23.948
Tot	0	73	33.764	0	73	33.691	0	0	33.691
3	1.216	1.611	5.613	0	187	5.425	1.873	172	7.127
4	7	0	37	7	35	9	7	0	15
5	0	0	189	0	0	189	0	0	189
6	0	1	165	0	1	164	0	1	164
7	0	45	138	0	65	73	0	45	28
8	0	203	1.686	0	179	1.507	0	179	1.328
9	0	19	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	31	0	0	31	0	0	31
11	95	0	956	34	0	990	30	0	1.021
12	0	0	450	0	0	450	0	0	450
13	0	344	5.363	0	344	5.020	0	347	4.673
14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	0	14	352	0	0	352	0	0	352
Tot	1.317	2.236	14.981	41	811	14.210	1.910	744	15.376
Tot	1.317	2.308	48.745	41	884	47.902	1.910	744	49.067
16	43	43	1.190	43	43	1.190	43	43	1.190
17	-	64	43	-	43	0	-	-	0
18	955	955	635	955	955	635	955	955	635
19	68	32	197	68	34	232	68	38	261
20	-	65	1.539	-	136	1.403	-	46	1.357
21	528	440	1.692	528	1.334	886	528	422	992
Tot	1.594	1.599	5.297	1.594	2.544	4.347	1.594	1.505	4.435
Tot	2.911	3.908	54.042	1.635	3.428	52.248	3.504	2.249	53.503

Bedragen x € 1.000

A Algemene reserves

	Omschrijving	Saldo begin 2023	Saldo begin 2024	Saldo begin 2025	Saldo begin 2026	Saldo begin 2027
1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	9.978	9.888	9.816	9.743	9.743
	De reserve heeft de functie van bestedingsreserve. Vigerend beleid is dat rekeningresultaten worden toegevoegd danwel onttrokken aan deze reserve. De algemene reserve vrij aanwendbaar wordt voornamelijk ingezet voor het dekken van incidentele uitgaven van investeringsprogramma's. In 2023 wordt € 90.000 onttrokken. De exploitatiesaldi 2023 t/m 2026 zijn nog niet in dit overzicht opgenomen.					
2	Vastgelegde algemene reserve	23.948	23.948	23.948	23.948	23.948
	De vastgelegde algemene reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen en vervult als zodanig een bufferfunctie. Deze reserve fungeert tevens, als onderdeel van het eigen vermogen, als intern financieringsmiddel. Daarnaast maakt de vastgelegde algemene reserve onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente. Dit vermogen wordt deels ingezet voor de financiering voor de aan de BNG verstrekte achterstallige lening met een waarde van € 14,9 mln. Jaarlijks wordt hierdoor een bedrag van € 0,5 mln. aan rente-inkomsten gegenereerd. Zolang geen compenserende maatregelen worden getroffen voor deze rente-inkomsten is sprake van een geblokkeerd deel van deze reserve.					
	Totaal algemene reserves	33.926	33.836	33.764	33.691	33.691

Bestemmingsreserves

	Omschrijving	Saldo begin 2023	Saldo begin 2024	Saldo begin 2025	Saldo begin 2026	Saldo begin 2027
1	Reserve grondbedrijf	6.554	6.008	5.613	5.425	7.127
	De reserve grondbedrijf dient als tijdelijk dekkingsmiddel voor gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen en/of waarvoor nog geen exploitatieberekening voorhanden is en als buffer voor onvoorzienbare of algemene risico's (conjuncturele of marktrisico's). In de grondnota is bepaald dat de minimale hoogte van de reserve grondbedrijf dient te voldoen aan een combinatie van de IFLO-norm en de scenario-analyse (zie paragraaf weerstandsvermogen).					
2	Reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen	24	31	37	9	15
	De reserve bindingsactiviteiten / bijzonder belonen is bedoeld voor de bindingsactiviteiten en het bijzonder belonen van het personeel. Conform bestaand beleid vindt jaarlijks een storting in de reserve plaats. Eénmaal per drie jaar vindt een meerdaags personeelsreisje plaats.					
3	Reserve monumenten	189	189	189	189	189
	Deze reserve fungeert als egaliseringsreserve voor de aankopen en het onderhoud van monumenten.					
4	Reserve bossen	167	166	165	165	164
	De reserve bossen is bedoeld om de kosten van het beheerplan en de komende verwachte tekorten van de bossen te dekken. Daarnaast fungeert deze reserve als egaliseringsreserve. Het jaarlijks exploitatieresultaat wordt verrekend met de reserve.					
5	Reserve groenbeheer	228	183	138	73	28
	Het nog beschikbare bedrag in deze reserve zal worden ingezet voor burgerparticipaties, laanstructuren en verbeteren van klimaatadaptie middels groen. In 2022 wordt € 105.000 onttrokken uit deze reserve voor algemene maatregelen bonte berm, implementatie nieuwe pilots klimaatadaptatie en incidenteel onderhoud bomen.					
6	Reserve heractivering	2.125	1.889	1.686	1.507	1.328
	De reserve heractivering is ter dekking van kapitaallasten opgenomen. Tegenover de reserve staat een compenserende (debet)balanspost (onder de materiële vaste activa met economisch nut). Hierdoor wordt inzicht verstrekt op investeringen welke feitelijk direct ten laste van een reserve zijn geboekt.					
7	Egaliseringsreserve BCF	37	19	0	0	0
	De egaliseringsreserve BCF is bedoeld om eventuele gevolgen van de invoering van het BTW-compensatiefonds op te vangen.					
8	Reserve artikel 22	31	31	31	31	31
	De reserve artikel 22 is o.a. ontstaan als gevolg van de boekwinst op de verkoop van onroerend goed (Floreffestraat) en de stortingen van BLS middelen (Rijksmiddelen voor woningbouw). Deze reserve is bedoeld voor bestedingen volkshuisvesting.					
9	Reserve buitengebied in ontwikkeling	676	862	956	990	1021
	De reserve buitengebied in ontwikkeling is bedoeld om op meerdere fronten in financiële zin ondersteuning te bieden aan reconstructie ontwikkelingen. De storting van de reserve komt tot stand via een dotatie van € 10 per m ² uit te geven grond. Conform bepalingen in het BBV mogen er geen stortingen in reserves plaatsvinden vanuit de grondexploitaties. Om deze reden vindt de storting vanuit de reserve grondbedrijf plaats.					
10	Reserve aanpak buitengebied	450	450	450	450	450
	Deze reserve is gevormd om de lasten met betrekking tot de aanpak van het buitengebied te dekken. In het voorstel tot vaststelling van de beleidsnota reserves en voorzieningen 2022 wordt voorgesteld de reserve ultimo 2022 op te heffen.					
11	Reserve kapitaallasten	6.059	5.707	5.363	5.020	4.673
	Uit de reserve kapitaallasten worden de afschrijvingslasten betaald die incidenteel afgedekt zijn. Tegenover de reserve staan diverse compenserende (debet)balansposten (onder de materiële vaste activa) die uit deze reserve worden gedekt.					
12	Reserve kredietoverheveling	0	0	0	0	0

	De reserve kredietoverheveling wordt gebruikt om kredieten over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.					
13	Reserve coronagelden	379	365	352	352	352
	De reserve is gevormd om niet-uitgegeven coronamiddelen vanuit het rijk middels een bestemmingsreserve bij de jaarrekening over te kunnen hevelen naar het volgende jaar.					
	Totaal bestemmingsreserves	16.921	15.900	14.981	14.210	15.376

Voorzieningen

Het merendeel van de mutaties vloeit voort uit vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen van kapitaalgoederen. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf [Onderhoud kapitaalgoederen](#).

	Omschrijving	Saldo begin 2023	Saldo begin 2024	Saldo begin 2025	Saldo begin 2026	Saldo begin 2027
1	Voorziening wethouders	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190
	De voorziening wethouders dient om de pensioenverplichtingen van voormalige wethouders te dekken.					
2	Voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders	238	107	43	0	0
	De voorziening wachtgeldregeling voormalig wethouders dient om de kosten voor wachtgeldregelingen en reïntegratie van voormalige wethouders te dekken.					
3	Voorziening onderhoud wegen	635	635	635	635	635
	De voorziening onderhoud wegen wordt aangewend om de planmatige kosten van onderhoud wegen te dekken.					
4	Voorziening openbare verlichting	116	161	197	232	261
	De voorziening openbare verlichting is gevormd voor de vervanging en groot onderhoud van openbare verlichting.					
5	Voorziening GRP	1.675	1.604	1.539	1.403	1.357
	In het GRP 2017-2042 is per jaar inzichtelijk gemaakt wat de reguliere kosten zijn en welke projecten uitgevoerd worden (inclusief verwachte kosten). De rioolheffing is 100% kostendekkend en de voorziening kan worden ingezet om deze rioolheffing te egaliseren (in de begroting zijn uitsluitend lagere inkomsten dan lasten of gelijke inkomsten en lasten toegestaan). Verder wordt het verschil tussen jaarrekening en begroting verrekend met deze voorziening.					
6	Voorziening onderhoud gebouwen	1.814	1.604	1.692	886	992
	De voorziening onderhoud gebouwen dient om de kosten van onderhoud voor de gemeentelijke gebouwen te dekken.					
	Totaal voorzieningen	5.669	5.302	5.297	4.347	4.435

De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mogen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten en gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume geen voorzieningen c.q. balansposten meer worden gevormd.

Voor de pensioenverplichtingen aan (gewezen) wethouders is een voorziening (Voorziening wethouders) gevormd, omdat het jaarlijks volume kan fluctueren.

Subsidies

Voor het verstrekken van subsidie is een wettelijk voorschrift vereist. Artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat een wettelijk voorschrift niet vereist is indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld vermeldt. Voor onderstaande subsidies ontbreekt een wettelijk voorschrift. Door vermelding in de begroting wordt voldaan aan de Awb. De bedragen in deze lijst zijn ramingen, mede gebaseerd op de gemeentelijke begrotingsrichtlijnen voor subsidies.

Subsidieontvanger	Taakveld	Subsidie 2023	Subsidie 2022
St. Halt Oost-Brabant	1.2	7	7
Ruchte de St.voor Sociaal Cult.Werk (Werkgroep Podium)	5.3	26	26
Bibliotheek Helmond - Peel	5.6	338	313
Siris	5.6	21	21
Stichting Onis	6.1	983	889
St. Soc. Cultureel Werk de Weijers	6.1	12	12
Stichting Belangengroep Lierop	6.1	48	48
Gemeenschapshuis 'de Bunt'	6.1	50	50
Sociaal Cultureel Werk in Someren-E	6.1	48	48
Stichting Buurtschap Sluis XIII	6.1	12	12
Ruchte de St.voor Sociaal Cult.Werk	6.1	165	165
Stichting MEE	6.1	89	80
Lierop Leeft	6.1	28	28

Bedragen x € 1.000

Investeringsprogramma

In dit overzicht is de recapitulatie opgenomen van alle lopende investeringsprojecten vanuit het bestaande beleid. Nieuwe investeringen voor 2023 e.v. zijn niet in de overzicht opgenomen; het investeringsprogramma voor 2023 wordt in een separaat voorstel opgenomen als onderdeel van de eerste begrotingswijziging 2023, waarin het programmaplan wordt geactualiseerd aan de hand van het College Werk Programma.

De investeringen met een afschrijvingstermijn worden geactiveerd en via de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. Alle investeringen zonder afschrijvingstermijn worden volledig rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Deze eenmalige lasten worden grotendeels uit reserves gedekt.

Taak- veld	Naam investering	Afschr. term	Investering			
			2023	2024	2025	2026
Programma 1 Fysiek domein						
3.4	Werkbudget toeristische beleidsnota 2030		30	30	30	
3.4	Tijdelijke functionaris toeristische beleidsnota 2030		43	43	43	
2.1	Rehabilitatie wegen *	25	2.318	2.335	2.346	2.357
2.1	Bereikbaarheidsagenda *	25	43	43	43	43
1.1	Aanleg bluswatervoorzieningen	25	PM			
5.7	Vervangen speeltoestellen *	10	70	40	30	50
5.7	Vervangingsinvestering groen *	25	308	341	493	500
5.7	Onderhoud bomen advieskosten				20	
5.7	Incidenteel onderhoud monumentale bomen *		35	35	35	35
5.7	Inhaalslag onderhoud laanbomen *		10	10	10	10
Totaal programma			2.857	2.876	3.049	2.995
Programma 2. Sociaal domein						
5.2	Renovatie kunstgrasveld Someren-Eind	10	350			
5.2	Renovatie kunstgrasveld Lierop	10	350			
5.2	Renovatie kunstgrasveld Someren-Dorp**	10	350			
5.2	Renovatie multiveld korfbal Someren-Heide	10	125			
5.2	Onderwijsleerpakket, meubilair Leerrijk en Ranonkel	10	91			
Totaal programma			1.266	0	0	0
Programma 3 Bedrijfsvoering						
0.4	Realiseren nieuwe gemeentewerf		PM			
Totaal programma			0	0	0	0
Totaal IP 2023-2026			4.123	2.876	3.049	2.995

Bedragen x € 1.000

* Bestaande IP waarvan bedrag geïndexeerd is.

Lopende Investeringsprojecten

In deze informatieve bijlage is een overzicht opgenomen van alle investeringsprojecten waarvan voorzien is (peildatum medio augustus 2022) dat deze in 2023 of later afgerond worden. De doorbelasting van de directe uren heeft plaatsgevonden tot en met juni 2022.

De besluitvorming over deze projecten heeft al voor de vaststelling van de begroting 2023 plaatsgevonden. Bij de afronding van de jaarrekening 2022 zal definitief bepaald worden wat het benodigde restant budget is voor de afronding van het project en welke kunnen worden afgesloten.

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2022	Restant budget augustus 2022	planning origineel	planning aangepast
0.4 Ondersteuning organisatie					
IPS Doorontwikkelen zaaksysteem	75.000	3.908	71.092	dec-20	dec-23
IPS Verv. software uitv.wettelijke arch.taak	15.000	0	15.000	dec-20	dec-23
IPS Vervanging meubilair	110.000	797	109.203	dec-20	dec-23
IPS Vervanging vloerbedekking	56.000	0	56.000	dec-20	dec-23
IPS Eenmalige transitiekosten ICT NML	489.799	355.222	134.577	dec-22	dec-23
IPS Audio visuele installatie raadszaal	115.000	0	115.000	dec-22	dec-23
IPI Personeelsbeleid: trainees/projectl.	779.800	544.041	235.759	dec-22	dec-23
IPI Werkbudget voor inzet extra personeel	200.000	13.871	186.129	dec-22	dec-23
IPI Vergadermodule bestuurl. besluitv.	13.000	0	13.000	dec-20	dec-23
IPI Uitvoeren med.tevredenh.onderzoek	15.000	0	15.000	dec-22	dec-23
IPI Overbr./verniet. anal. archief 00-09	48.000	0	48.000	dec-21	dec-23
IPI Generieke informatievoorzieningen	45.000	0	45.000	dec-22	dec-23
IPI Uitvoeren burgertevredenheidsonderzoek	15.000	0	15.000	dec-22	dec-23
1.1 Crisisbeheersing en brandweer					
IPS Verv. openbare bluswatervoorzieningen	70.000	0	70.000	dec-20	dec-23
1.2 Openbare orde en veiligheid					
IPS Aansch.hekwerk/herst.hagen hondenuitl.pl	117.500	83.957	33.543	dec-20	dec-23
2.1 Verkeer en wegen					
IPS Voorb. Uitv. Revitalisering Sluis XI*	2.355.000	277.429	2.077.571	mei-22	dec-23
IPS Aanpak Boerenkamplaan*	1.567.300	1.198.608	368.692	dec-20	dec-23
IPS Herinrichting Kanaalstraat*	497.500	113.231	384.269	apr-21	dec-23
IPS Bermen verlagen buitengebied	82.466	61.509	20.957	aug-21	dec-23
IPS Heesvenstraat	78.000	17.060	60.940	aug-20	dec-23
IPS Rehabilitatie Pasakker even / De Weerden	69.000	7.094	61.906	dec-21	dec-23
IPS Rehabilitatie Bosselerstraat+Munnekenpl.	253.000	40.710	212.290	feb-22	dec-23

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2022	Restant budget augustus 2022	planning origineel	planning aangepast
IPS Reh. Kloosterweg, Bergstraat en Beelstr.	93.000	18.842	74.158	dec-22	dec-23
IPS Rehabilitatie Herselseweg	263.000	12.987	250.013	dec-22	dec-23
IPS Reh. Speelheuvelstr,-plein + Vaarstelstr	161.000	54.827	106.173	dec-22	dec-23
IPS San. / verv. Halfverharding Starvenweg	107.000	7.413	99.588	nov-21	dec-23
IPS Reh. Hoornmanstr / klein deel Molsterstr	185.000	9.181	175.819	dec-21	dec-23
IPS Reh. Molsterstr., Molenstr. en Molenhof	183.000	0	183.000	dec-21	dec-23
IPS Reh. Geldestraat; alle verharding	160.400	9.144	151.256	dec-21	dec-23
IPS Reh.Sluisstr;fietsp.Kan.dkZuid/vdEind.In	9.000	0	9.000	dec-21	dec-23
IPS SWO Someren; verharding	537.000	290.512	246.488	dec-21	dec-23
IPS Div. kleine maatr. fietsvoorz. verbeterde	51.000	214	50.786	dec-22	dec-23
IPS Aanbr. fietsstr. boerenkamplaan-Sluisst.	158.500	0	158.500	dec-22	dec-23
IPS Rehabilitatie Mierloseweg	506.000	0	506.000	dec-22	dec-23
IPS Rehabilitatie deel Hogeweg	198.000	8.181	189.819	dec-22	dec-23
IPS Rehabilitatie Kraaiendijk	468.000	9.317	458.683	dec-22	dec-23
IPS Rehab verh Kommerstr - V Liesh deel komm	50.000	287	49.714	dec-22	dec-23
IPS Rehab verh Kommerstr-V Liesh deel v. lie	25.000	2.323	22.677	dec-22	dec-23
IPS Rehabilitatie deel verharding Willem Ale	27.000	0	27.000	dec-22	dec-23
IPS Overige rehabilitaties 2022	1.297.600	5.384	1.292.216	dec-22	dec-23
IPI Aanpassen parkeervoorz. woong. 19-22	80.000	33.745	46.255	dec-20	dec-23
IPI Onderz verb. Verkeersafw. Witvr.weg	25.000	912	24.088	dec-20	dec-25
IPI Green Deal laadpalen fase B*	-	-22.500	22.500	dec-22	dec-23
3.1 Economische ontwikkeling					
IPI Versterk. Samenw. De Peel/Brainport	340.000	284.373	55.627	dec-20	dec-23
IPI Stedenbouwkundig plan centrum Someren	180.000	75.781	104.219	dec-22	dec-23
IPI Stimuleren econ. ontw. bedrijventerr	50.000	10.073	39.927	dec-21	dec-23
3.4 Economische promotie					
IPI Recreatieve investeringen Heihorsten	90.000	52.279	37.721	dec-20	dec-23
IPI Regiomarketing	70.000	27.073	42.927	okt-21	dec-23
4.2 Onderwijshuisvesting					
IPS Nieuwbouw bs 't Rendal	2.576.000	97.400	2.478.600	dec-21	dec-23
IPS Aanp./uitbr Varendonck College Someren*	5.903.000	-420.000	6.323.000	jul-22	dec-23
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
IPI PV panelen 't Drempeeltje	12.420	117	12.303	sep-21	dec-23
5.1 Sportbeleid en activering					
IPI LEEF schooljr 19/20 t/m 22/23	150.000	93.865	56.135	dec-20	sep-23

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2022	Restant budget augustus 2022	planning origineel	planning aangepast
5.2 Sportaccommodaties					
IPS Renovatie kunstgras toplaag voetbalv. SV Someren	300.000	264.120	35.880	sep-21	dec-23
IPI PV panelen gymzalen	23.250	7.790	15.460	jul-21	dec-23
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					
IPI PV panelen de Comeet	9.240	73	9.167	jul-21	dec-23
5.6 Media					
IPS PV panelen bibliotheek	25.410	1.189	24.221	sep-21	dec-23
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
IPS Loovevijvers incl. herinr. Parkzone	376.816	326.993	49.823	sep-20	dec-23
IPS Vervanging speeltoestellen 2017+2018	108.950	89.570	19.380	dec-20	dec-23
IPS Verb. waterhuishouding langs zandwegen	60.388	0	60.388	dec-20	dec-23
IPS Vervanging openb. groen kost.dek.plan	1.152.800	813.678	339.122	dec-20	dec-23
IPS Aank. gronden naast kleine Aa tbv EVZ	230.120	2.925	227.196	dec-25	dec-23
IPS Vervanging speeltoestellen 2019-2022	167.000	75.944	91.056	dec-20	dec-23
IPI Bijdrage Ecologische Verbindingszone	150.000	105.379	44.621	dec-25	dec-23
IPI Biodiversiteit- gedragscode bonte berm	35.000	1.996	33.004	dec-22	dec-23
IPI Subs. stimuleringskader gr/bl dienst*	328.000	263.592	64.408	dec-23	dec-23
IPI Groenonder.-implementatie klimaatadaptie	25.000	268	24.733	dec-22	dec-23
IPI Incidenteel onderhoud Monumentale bomen	35.000	482	34.519	dec-22	dec-23
IPI Inhaalslag onderhoud laanbomen	10.000	776	9.224	dec-22	dec-23
IPI Aankoop grond Meerven*	0	0	0		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie					
IPS Nieuwbouw kinderopv. basisschool Rendal	910.000	-	910.000	dec-21	dec-23
IPS PV panelen de Bunt	66.150	4.483	61.667	sep-21	dec-23
IPI Uitv. Plan v. aanpak Weerbaarheid	261.200	165.964	95.236	dec-21	dec-24
IPI Visie op communicatie en burgerpart.	137.000	70.870	66.130	dec-22	dec-23
IPI Ondersteuning Gez./jong.coaches	35.000	7.964	27.036	dec-22	dec-23
IPI PV panelen de Weijers	10.752	831	9.921	jul-21	dec-23
IPI PV panelen de Vurherd	18.480	3.674	14.806	sep-21	dec-23
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+					
IPI Werkplan Sociaal Domein	193.421	147.907	45.514	dec-20	dec-25
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-					
IPI Versterken toegang jeugd	55.000	4.581	50.419	dec-20	dec-23
Geëscaleerde zorg18+					
IPI Aanpak dak- en thuisloosheid	32.000	0	32.000	dec-21	dec-23

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2022	Restant budget augustus 2022	planning origineel	planning aangepast
7.2 Riolering					
IPS Riolmaatregelen Keizerstraat-Grebbe*	550.000	339.764	210.236	dec-22	dec-23
IPS SWO Someren	550.000	445.997	104.003	dec-22	dec-23
IPS Willem Alexanderlaan Someren-Eind*	1.215.512	38.104	1.177.408	dec-22	dec-23
IPS Hoornstraat;afk. + creëren extra berging	50.000	663	49.338	dec-22	dec-23
IPS GRP Afkoppelen 2020	15.000	2.256	12.744	dec-22	dec-23
IPS Verv. gemalen ME+randvoorz. M 2020	17.625	5.462	12.163	dec-22	dec-23
IPS Afkoppelen bij vervanging 2020	50.000	13.250	36.750	dec-22	dec-23
IPS Particulier afkoppelen 2020	25.000	-	25.000	dec-22	dec-23
IPS Div. kl. Verbetermaatr. in drukriolering	30.000	18.486	11.514	dec-22	dec-23
IPS Hemelwaterriool Kanaalstaat	250.673	8.368	242.305	dec-22	dec-23
IPS Kloosterweg-Bergstraat-Beelstraat	744.535	3.611	740.924	dec-22	dec-23
IPS Vervangingen vrijverval 2021	340.638	90.610	250.028	dec-22	dec-23
IPS Verv. gem. ME+randvoorz. M+best. 2021	75.104	14.990	60.115	dec-22	dec-23
IPS Vervangingen pompunits 2021	306.250	38.770	267.480	dec-22	dec-23
IPS Afkoppelen laaghangend fruit 2021	25.000	0	25.000	dec-22	dec-23
IPS Particulier afkoppelen 2021	43.292	0	43.292	dec-22	dec-23
IPS Kopp HWA beemdstr met DIZON-vijver	22.700	0	22.700	dec-22	dec-23
IPS Div kl verbetermtrgl in drukriool 2022	30.000	0	30.000	dec-22	dec-23
IPS Hwarriool Kommerstr-Van Liesh-loovev 2022	1.683.195	0	1.683.195	dec-22	dec-23
IPS Waterberging Ter Craene 2022	13.070	0	13.070	dec-22	dec-23
IPS Vervangingen vrijverval 2022	439.488	0	439.488	dec-22	dec-23
IPS Vervangingen gemalen en randv ME 2022	57.504	0	57.504	dec-22	dec-23
IPS Afkoppelen laaghangend fruit 2022	25.000	0	25.000	dec-22	dec-23
IPS Afkoppelen particulier 2022	43.292	0	43.292	dec-22	dec-23
IPI GRP	1.520.421	1.287.349	233.072	dec-22	dec-23
IPI SUBS Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie*	0	-259.965	259.965	dec-22	dec-23
7.3 Afval					
IPS Uitbreiding / herinrichting milieustraat	1.750.000	139.008	1.610.992	dec-20	dec-23
7.4 Milieubeheer					
IPI Voorb+beg+toezicht geluidsscherp A67*	0	-252.804	252.804	dec-20	dec-24
IPI Realisatie geluidsscherp A67*	0	293.924	-293.924	dec-20	dec-24
IPI Warmte- en energietransitie	100.000	4.094	95.906	dec-22	dec-23
IPI Adv. saner. woningen tegen geluidsh.*	26.700	-52.533	79.233	dec-20	dec-23
IPI Begeleidingskst. Klein Strabrecht	65.000	42.649	22.352	dec-22	dec-23
IPI Bouw C2C woning Groote Hoeven	50.000	522.172	-472.172	mrt-20	dec-23
IPI Duurz.visie energie/co2/circ neutr.	15.000	7.513	7.488	dec-22	dec-23
IPI Onweerstaanbaar Someren*	0	-100.963	100.963	dec-21	dec-23
IPI Beleidsnota Duurzaamheid	67.500	35.422	32.078	dec-21	dec-23
IPI Trans.visie Warmte, Wijk, Energielok*	237.098	113.537	123.561	dec-21	dec-24
IPI Uitvoering RREW 2021-2022*	0	-13.062	13.062	dec-22	dec-23

Taakveld / Krediet	Krediet	Realisatie augustus 2022	Restant budget augustus 2022	planning origineel	planning aangepast
8.1 Ruimtelijke ordening					
IPI Structuurvisie en MER gehele gr.geb.	63.025	57.331	5.694	dec-20	dec-24
IPI Aanpak buitengebied	3.796.010	2.942.283	853.727	dec-22	dec-24
IPI Invoeren nieuwe omgevingswet	1.950.000	1.593.586	356.414	dec-20	dec-29
IPI Sloopsubsidie buitengebied	50.000	39.424	10.576	dec-20	dec-23
IPI Bestemmingsplan bedrijventerrein*	125.000	66.815	58.185	dec-22	dec-25
IPI Bestemmingsplan legalisering motorcross	40.000	0	40.000	dec-22	dec-23
IPI Extra cap. grondverwer. en woningbouw.	200.000	0	200.000	dec-22	dec-23
8.3 Ruimte en leefomgeving					
IPI Uitwerking woonvisie	50.000	0	50.000	dec-22	dec-25
Totaal bestemmingsreserves	42.486.894	13.226.316	29.260.578		

* Betreft (gedeeltelijk) een budget neutraal krediet, voor de gemaakte kosten wordt een bijdrage door derden c.q. een subsidie ontvangen.